

GÜNEY AFRİKA CUM.

ÜLKE RAPORU

Hazırlayan : **Musa GÜLKAYA**
Ankara - April, 2011

T.C. Başbakanlık
Dış Ticaret Müsteşarlığı
İHRACATI GELİŞTİRME ETÜD MERKEZİ

GÜNEY AFRIKA CUM.

Temel Sosyal ve Ekonomik Göstergeler

Temel Sosyal Göstergeler

Nüfus	48,7 milyon ^b (2008 yılı, GAC istatistikleri)
Dil	Toplam 11 resmi dil; Afrikaans, İngilizce, IsiNdebele, Sepedi, Sesotho, Swazi, Xitsonga, Setswana, Tshivenda, IsiXhosa and IsiZulu; diğer Afrika, Asya, Avrupa dilleri de yaygındır.
Din	Hıristiyan (% 68), Müslüman (% 2), Hindu (% 1,5), diğerleri (% 28,5)
Başkent	Pretoria
Yüzölçümü	1 219 090 km ²
Başlıca Şehirleri (Nüfus 1000)	Johannesburg: 3,226 Durban/Ethekwini: 3,090 Cape Town (yasal başkent): 2,893 East Rand/Ekurhuleni: 2,480 Pretoria /Tshwane (uygulayıcı başkent): 1,986 Port Elizabeth/Nelson Mandela Bay: 1,006
Devlet Başkanı	Jacob Zuma
Etnik Yapı	Siyah:%79,2 - Beyaz: %9,2 - Renkli: %9 - Asyalı/Hintli: %2,6. Siyahlar başta olmak üzere bu renk grupları arasında da birbirinden farklı etnik gruplar bulunmaktadır.

a Gerçekleşen. b Economist Intelligence Unit tahmini. c Economist Intelligence Unit projeksiyonu

Kaynak: The Economist Intelligence Unit, South Africa Country Report, 2009

Temel Ekonomik Göstergeler

	2005a	2006a	2007a	2008b	2009c	2010c
GSYİH (milyar dolar)	242,8	258,0	283,7	276,5	283,3	275,4
Reel büyüme (%)	5,0	5,3	5,1	3,1	-2,2	3,1
Kişi başına GSYİH^d (dolar)	8 398	9 045 ^c	9 673 ^c	10 100 ^c	9 851	10 141
İşsizlik (ort; %)	25,0	23,9	23,3	22,9	24,0	22,5
Tüketici enflasyonu (dönem sonu, %)	4,0	5,0	10,7	10,9	6,6	5,5
Döviz kuru (Rand: 1 \$, yılsonu)	6,33	7,04	6,86	9,30	9,04	9,72
İhracat (fob-milyar dolar)	55,28	64,16	75,92	86,12	67,43	73,60
İthalat (fob- milyar dolar)	56,28	70,03	81,66	90,57	69,81	75,25
Cari işlemler dengesi (milyar dolar)	-9,72	-16,12	-20,78	-20,98	-13,38	-11,50
Dış borç (milyar dolar)	31,1	35,51	43,4	45,8b	42,9	44,9

a Gerçekleşen. b Economist Intelligence Unit tahmini. c Economist Intelligence,Unit projeksiyonu, d Satın alma gücü paritesiyle

Kaynak: The Economist Intelligence Unit, South Africa Country Report, 2009

Üyesi Olduğu Uluslararası Kuruluşlar

ACP, AfDB, AU, BIS, C, FAO, G-20, G-24, G-77, IAEA, IBRD, ICAO, ICC, ICCT, ICRM, IDA, IFAD, IFC, IFRCS, IHO, ILO, IMF, IMO, IMSO, Interpol, IOC, IOM, IPU, ISO, ITSO, ITU, ITUC, MIGA, MONUC, NAM, NSG, OPCW, Paris Club (associate), PCA, SACU, SADC, UN, UNAMID, UNCTAD, UNESCO, UNHCR, UNIDO, UNITAR, UNWTO, UPU, WCL, WCO, WFTU, WHO, WIPO, WMO, WTO, ZC

Genel Bilgiler

Coğrafi Konum

Güney Afrika Cumhuriyeti Afrika Kıtasının güney uç bölgesini kaplayan ve Atlas Okyanusu ile Hint Okyanusuna uzun kıyıları bulunan üç tarafı denizle çevrili bir yarımada konumundadır. GAC'a komşu ülkeler ve sınırları; Namibya (855 Km), Botswana Cumhuriyeti (840Km), Zimbabve (225 Km), Mozambik Cumhuriyeti (491Km), Swaziland Krallığı (430 Km), Lesoto (909Km). Aslında en uzun kara sınırlarının görüldüğü Lesoto, tamamen GAC toprakları tarafından çevrilidir.

GAC toprakları 9 eyalete ayrılmış olup bunlar; Gauteng, Western Cape, Kwazulu Natal, Eastern Cape, Northern Cape, Limpopo, Mpumalanga, Free State and the North West'dir. Yasal başkent Cape Town olmakla birlikte yönetim için başkent Pretorya'dır. Diğer önemli şehirler Johannesburg, Durban, Port Elizabeth, Bloemfontein ve East London'dır.

Uluslararası ticaret limanı Port Elizabet olmakla birlikte son yıllarda özellikle Durban, Cape Town ve Port Elizabet'in batısında yeni bir liman inşası ile deniz ticareti ulaşımının ülke sınırları içinde yayılma öngörülmüştür. Özellikle Durban BAE'de Dubai örneği bir gelişim çizgisine yönelmiştir.

Ülkede iklim bölgelere göre önemli değişiklik gösterir. Batıda Atlas okyanusu kıyılarında yer alan Western Cape bölgesinde Akdeniz iklimine benzer bir yapı vardır. İç kesimlerde kısmi yarı-çöl iklimi ve kurak-soğuk kış ve yağmurlu yaz mevsimleri yaşanmaktadır. Doğuda Hint Okyanusuna kıyıları bulunan Kwazulu eyaletinde ise yüksek nem oranlarının görüldüğü yarı-tropik bir iklim yaşanır. Kar yağışı oldukça ender ve sadece en yüksek bölgelerde görülebilmektedir.

Ülkede doğal maden zenginliklerinin yanı sıra, aynı durum bitki örtüsü zenginliği için de geçerlidir. GAC madenlerinin şöhretinin gölgesinde kalan bitki örtüsü zenginliği aslında çeşit zenginliği bakımından dünyada üçüncü sırada yer almaktadır.

Ancak su kaynakları için durum tersine olup ülkede en kıt doğal kaynak durumundadır. İçme ve sulama amaçlı su ihtiyacı küçük göl ve ırmaklar ile göletlerden karşılanmaktadır. Kıyılarda küçük koy ve Venedik benzeri girinti-çıkıntılı kanal şeklinde su oluşumları görülür.

Ülkede ticari faaliyet bakımından adından söz edilebilecek nehir veya göl bulunmamaktadır. En büyük göl Saint Lucia'nın KwaZulu-Natal gölüdür. En büyük nehir de ülkenin kuzeyindeki Darkensberg dağlarından batıya doğru uzanan Orange River'dir. Bu nehir Western Cape bölgesinde Vaal nehri ile birleşerek ileride Namibya ile sınırı da belirlemiş olarak Atlas okyanusuna dökülür. Bu iki nehrin oluşturduğu akarsu ülkedeki toplam akarsu miktarının 3'te 2'sini temsil eder.

Siyasi ve İdari Yapı

Güney Afrika Cumhuriyeti oldukça yeni sayılabilecek bir yerleşim merkezidir. Bölgeye ilk olarak kuzeyden göç eden Khoisan kabilesi ve bunun ardından da Bantu kabilesi yerleşmiştir. Bölgenin Avrupa tarafından keşfi 1488 yılında Portekizli kaşif Bartholomeu Dias'ın Cape bölgesini dolaşması ile başlamıştır. Ardından Vasco de Gama da Hindistan'dan Cape'e ulaşmıştır.

İlk Avrupalı koloni ise 1652 yılında Jan Van Riabeek tarafından Dutch East India Company'e ait bölgeden geçen gemilere gıda tedarik istasyonu olarak hizmet vermek üzere kurulmuştur. Ardından Hollanda'dan gelen göçmenler ile yerleşim bölgesi stratejik açıdan önemli bir konuma gelmiştir. Fransa ve İngiltere'nin kontrol altına almak istediği bölgede 1795 yılında İngilizlerin kontrolüne geçmiştir. Ancak 1803-06 yıllarında Hollanda önceleri bölgede yaşayan yerliler ve ardından Afrikaan yerlileri ile birlikte dönemi temsil eden iki Angola Boer savaşı neticesinde gücü İngilizlerin elinden almıştır.

Güney Afrika, 1910 yılında kendi kendisini yöneten bir milletler topluluğuna dönüşmüştür. 1948 yılına kadarki süreçte ırk ayrımına dayalı yasalar getirilmiş ve bunu protestolar izlemiştir. Ulusal Partinin iş başına gelmesi ile ırkçılık, yasalar ile daha derinleştirilmiş ve karşı çıkılmasını engellemek için de, farklı renk evliliği yasağı, nüfus kaydı yasağı ve gruplaşma yasağı gibi yeni yasalar getirilmiştir. Artan protestolar sonucunda Güney Afrika 1961 yılından sonra topluluktan ayrılarak bağımsızlığını ilan etmiş, ırk ayrımı politikasını daha da setleştirerek sürdürülmeye çalışılmış fakat uluslararası ambargo ile karşılaşmış, izolasyonlar ile her türlü uluslararası spor, ekonomik ve ticari etkinlikten dışlanmıştır. Bu şekilde geçen 30 yıllık süreç sonunda Güney Afrika varlığını sürdüremeyecek hale gelmiştir. 1976'da Afrikaan dilinin eğitim dili olarak kabul edilmesi ve 1986'da başlatılan ırkçılığa karşı reformlar 1990 yılında sonuç vermiş ve Nelson Mandela'nın 27 yıl süren hapsine son verilmesi ile sembolleşen Güney Afrika Cumhuriyeti BM tarafından tanınmış, izolasyonlar da kaldırılmıştır.

Güney Afrika Cumhuriyeti politikası ırk ayrımının 1994'te sona ermesiyle %60-70 oranlarındaki baskın oyları ile Afrika Ulusal Kongresi (ANC) tarafından belirlenmiştir.

Güney Afrika Cumhuriyeti'nde ABD'dekine benzer şekilde; merkezi bir ulusal devlet ve ayrıca 9 eyalet başkanlığı bulunmaktadır. Parlamentoda iki meclis bulunmakta; Ulusal Mecliste 400 milletvekili ve bunun üst grubu olarak Eyaletler Ulusal Konseyi'nde de 90 temsilci yer almaktadır. Devlet başkanı, partiler tarafından paylaşılan 400 parlamenter ve eyaletlerden eşit sayıda katılım ile oluşan 90 kişinin birlikte oy kullanması ile seçilmektedir.

Yönetimde genel sorumluluk Ulusal Konsey'e aittir. Eyalet Başkanlıkları daha çok kendi eyaletlerindeki yerel sorumluluklara sahiptir. Yönetim gücünün büyük bir bölümü; Ulusal Meclis ile hem devlet hem de hükümet lideri konumundaki Devlet Başkanının elindedir. Ülkede yasama, yürütme ve yargı güçleri birbirinden ayrılmıştır.

Parlamento ve Devlet Başkanı seçimleri her 5 yılda bir yapılmaktadır. Devlet Başkanlığı en fazla iki defa üst üste yapılabilir. 2009 yılı seçimlerinden sonra Thabo Mbeki dönemi sona ermiş ve yerine kendisinden önceki devlet başkanı olan ve hakkındaki suçlamalar nedeniyle yönetimi kaybeden Zuma tekrar seçilmiştir.

Nüfus ve İşgücü Yapısı

GAC nüfusu 2008 yılı verilerine göre 48,8 milyon civarında hesaplanmaktadır. Doğurganlık oranı %2,7 (kadın başına düşen çocuk sayısı), ortalama yaşam süresi 50,7 olarak kaydedilmiştir. Kentleşme oranı da %59,2 gibi yüksek bir rakam olup bunun hızla artma eğiliminde olduğu belirtilmektedir.

Kentlerin toplam nüfusa oranlarıyla başlıca yerleşim yerleri Kwazulu-Natal (%20,9), Gauteng (%20,1), Eastern Cape (%14,6) ve Western Cape (%10) şeklindedir. Yönetimde muhafazakar kesim (beyazlardan oluşan grup) ile radikal siyah grupların ağırlıkları marjinal seviyelere inmiştir. Irk ayrımı nedeniyle yoksul kalmış kesim olarak görülen siyahların ekonomide güçlenmesi için Black Economic Empowerment programı yürütülmektedir.

GAC'da Nüfus ve Demografik Yapı (1000 kişi, yıl ortası tahminleri)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Afrikalı	34 669	35 474	36 914	36 934	37 206	37 663	38 080	38 565	39 136
Beyaz	4 533	4 555	4 244	4 434	4 380	4 365	4 352	4 499	4 472
Renkli	3 869	3 918	4 131	4 087	4 149	4 199	4 245	4 379	4 433
Asyalı/Hintli	1 109	1 122	1 140	1 131	1 154	1 164	1 174	1 244	1 279
TOPLAM	44 561	45 454	46 430	46 587	46 888	47 391	47 851	48 687	49 321

Kaynak: Statistics South Africa, Mid-Year Population Estimates, 2009

Güney Afrika Cumhuriyeti'nde nüfus ve işgücü alanında önemli değişim yaşanmaktadır. Nüfus artış hızı önemli ölçüde azaltılmış olmakla birlikte; komşu ülkelerden iş ve yerleşim amaçlı göç yaşanırken, ırkçılığın sona ermesi ile korkulu bir hayat yaşamaya başlayan nitelikli beyazlar da ülkeyi terk ederek gelişmiş ülkelere göç etmektedir. Bu nedenle özellikle nitelikli orta kademe ve yönetici personel yetersizliği ciddi şekilde hissedilmekte ve çare aranmaktadır. 2008 yılında ülkede işgücü sayısı yaklaşık 20,5 milyon kişiye ulaşmıştır.

İstihdam-İşgücü İstatistikleri

Yıl	İşgücü	Değişim %
2003	17 000 000	
2004	16 350 000	-3,82
2005	16 630 000	1,71
2006	15 230 000	-8,42
2007	16 090 000	5,65
2008	20 490 000	27,35

Kaynak: Statistics South Africa, 2009 (<http://www.statssa.gov.za>)

Doğal Kaynaklar ve Çevre

Güney Afrika'da maden bakımından dünyanın en zengin doğal kaynakları bulunmaktadır. Başlıca madenleri; platin, altın, bakır, elmas, kömür, vanadyum, uranyum, manganez, krom, demir cevheri, asbest, antimon, kalay, tungsten, mika ve nikeldir. Bunların haricinde 35 değişik maden de bulunmakta, turizm sezonlarında platin ve altının yanı sıra yarı-değerli taşlar ametist ve tanzanitten yapılmış takı eşyaları da dünya çapında büyük ilgi görmektedir.

Doğal zenginlik olarak bitki örtüsü ve yaban hayvanı çeşitliliği de büyük zenginlik arz etmekle birlikte, bu olgu değerli madenlere olan ilgi nedeni ile gölgede kalmaktadır. Örneğin zengin bitki örtüsü çeşit bakımından dünyada üçüncü sırada yer almaktadır. Bitki örtüsü genel olarak 5 bölüme ayrılabilir. Bunlar; ormanlar, savanlar, otlaklar, yarı çöller, çöller ve makiler şeklindedir. Ormanlar tropik ve sub-tropik olmak üzere iki tipte olup, yağışların en fazla olduğu doğudaki dağ yamaçlarında yer alır.

Akdeniz ikliminin hakim olduğu güney bölgelerinde makiler bulunur. İç bölgelere doğru savanlar görülmeye başlanır ve artından coğrafyada batı bölgelerine doğru otlaklar görülmeye başlanır. Ülkenin kuzeyinde Kalahari Çölü ve güneyi ile batısında Namib Çölü yer almakta ve buralarda çöl bitkileri görülmektedir. Fakat bilinçsiz kullanım neticesinde batıdaki Namib Çölünde bol bulunan Cape maunu ve Cape abanozu gibi mobilyacılıkta kullanılan kıymetli ağaçlar tükenmiştir.

Güney Afrika Cumhuriyeti dünyada aynı anda 5 büyükbaş yaban hayvanına (aslan, leopar, fil, bufalo ve gergedan) doğal ortamlarında ev sahipliği yapan tek ülke konumunda olup ülke turizminde de önemli rol oynamaya başlamıştır. Yakın zamana kadar düzensiz avlanma, yabani hayvanların neslinin tükenmesine neden olduğundan ülkenin çeşitli bölgeleri Milli Park ilan edilmiş, mevcut hayvan türleri bu bölgelerde korunmaya alınmıştır. Diğer başlıca yabani hayvanlar; antilop, su aygırı, zürafa, zebra, geyik, ceylan, pars, yaban kedisi, vaşak, tilki, çakaldır. Kokarca, su samuru, sansar, yabani tavşan ve binlerce yılan çeşidi de ülkede yaşayan yabani hayvanlardandır.

Güney Afrika'nın bu tabiat zenginliğini ağaçlardaki binlerce kuş ile denizlerdeki balık ve kuş türleri tamamlamaktadır. Tropik kuşlardan muhabbet kuşu, papağan, kırlangıç, incir kuşu, bahçe öteğengili,

ile penguen, albatros, yelkovan kuşuna benzer deniz kuşları da çok miktarda bulunmaktadır. UIkenin güney sahillerinde yaşayan fok balıkları da doğal güzellikler açısından önemli renk katmaktadır.

Bu zenginliklere tezat oluşturacak nitelikte önemli bir de doğal kaynak eksikliği bulunmaktadır. Güney Afrika'da su yetersizliği en büyük kıtlıklardan birisidir. Bu durum ülkede alternatif enerji olarak termal güç santrallerini (hidrokarbon veya kömür yakıtlı) vazgeçilmez kılmaktadır.

GAC dünyada en düşük maliyetle elektrik üreten ülkeler arasında yer almakta, 2008 yılında üretilen elektrik, talebin üzerinde gerçekleşmiş durumdadır. Bu talep fazlası enerji aslında komşu ülkelerin ihtiyaçları bakımından da önemli işleve sahiptir. Ülkede enerji devi ESKOM önümüzdeki 4 yıl içinde 343 milyon Rand'lık yatırım planını bitirmeyi ve 2013 yılında yeni nesil nükleer santraller yapmayı planlamaktadır.

ESKOM nükleer enerjide iki yıl içinde toplam 50.000 Megavat gücünde iki adet yeni nükleer santral yapmayı planlamaktadır. Ülkede hali hazırda Western Cape'de Koeberg de 1800 Megavat gücünde bir adet nükleer santral bulunmakta ve 17 milyar Rand değerinde yüksek ısılı helyum gaz soğutmalı nükleer reaktör için de bir proje bulunmaktadır.

Güney Afrika'da halen enerji sektöründe büyük fırsatlar ve gerçekleştirilmesi hedeflenen kapsamlı projeler mevcuttur.

Dahil Olduğu Uluslararası Anlaşmalar

GAC'ın taraf olduğu uluslar arası anlaşmalar: Antarctic-Environmental Protocol, Antarctic-Marine Living Resources, Antarctic Seals, Antarctic Treaty, Biodiversity, Climate Change, Climate Change-Kyoto Protocol, Desertification, Endangered Species, Hazardous Wastes, Marine Dumping, Law of the Sea, Marine Life Conservation, Ozone Layer Protection, Ship Pollution, Wetlands, Whaling.

Genel Ekonomik Durum

Ekonomik Yapı

Yönetimde 1994 yılından sonra başlayan önemli değişimler çerçevesinde ülkede 9 bölgesel hükümet oluşturulmuştur. GAC ekonomisinin en önemli eyaleti Gauteng'in endüstri, ticaret ve madencilik merkezi olarak toplam GSYİH içindeki payı %40 oranını bulmaktadır. Eyalet nüfusu yaklaşık 9 milyon civarındadır. Ekonomide ikinci önemli bölge Kwazulu-Natal toplam 9,6 milyon nüfusu ve Durban şehri limanı odaklı yapısı ile turizm, tarım ve ağır sanayiye dayalı bir ekonomiye sahiptir. Üçüncü olarak Western Cape bölgesi 4,6 milyon nüfusu ile önemli eyaletler arasında yerini almakta, daha sınırlı endüstri ve maden kaynağına sahip olmasına rağmen diğer eyaletlere göre daha tutarlı ekonomik performans göstermektedir. Bu bölgede tarım (özellikle şarap endüstrisi) ve turizm konuları iyi işletilmekte olan alanlardır.

GAC bölgede komşu ve diğer Afrika kıtası ülkelerini de etkisi altına alan örnek bir ülke konumuna gelmiştir. GAC Başkanı Mbeki öncülüğünde Afrika Rönesans'ı yaşandığı ifade edilmektedir. GAC'ın diğer ülkeler ile ilişkilerinin son yıllarda derinlik ve yoğunluk kazandığı gözlenmektedir. Kıtada siyasi ve ticari alanda önemli uluslararası örgütlenmeler (AU African Union, South African Development Community-SADC gibi) de hız kazanmış olup GAC'ın bu alanlarda önemli yeri ve rolü bulunmaktadır. Ancak GAC'nin bu baskın konumunun iş dünyasında çekimser tartışmalara yol açtığı da belirtilmektedir.

GSYİH'nin Sektörlere Göre Dağılımı

Sektörler	GSYİH %
Tarım	3,2
Sanayi	31,3
Hizmetler	65,5

Kaynak: EIU-The Economist Intelligence Unit, Country Report, South Africa –2009

Ekonomi Politikaları

Yönetimin önemli bölümünü kontrolüne almış olan siyahi yerel halk ülkede yaygın bir hakimiyet kurmuş durumdadır. Günümüzde GAC'da ırk ayırımı dönemi sonrası radikal değişimler yaşanmaktadır. 2002 yılından itibaren de ekonomide siyah rengin güçlendirilmesi (Black Economic Empowerment) kavramı ile oldukça önemsenen bir program sürdürülmektedir.

GAC yönetimi 2010 yılında bu ülkede yapılacak olan Dünya Kupası Futbol finallerini bir referans tarih olarak kabul etmiş durumdadır. GAC dünya ekonomisinde ağırlığı bulunan gelişmiş ekonomiye sahip ülkelerden geniş çaplı ilgi görmektedir. FIFA'nın da büyük desteği ile birlikte Afrika kıtasında ilk kez düzenlenecek dünya çapındaki bu büyük organizasyon bu ilgi ve desteği yansıtmaktadır. FIFA'nın 3,2 milyar dolar yardım ve idari desteği tarihindeki en üst seviye durumundadır. Henüz anılan tarihe 2,5 yıl olmasına rağmen ülkedeki uluslararası iş trafiğinde büyük hareketlilik başlamış durumdadır.

Ekonomi programında ülkenin orta vade planı (Accelerated and Shared Growth Initiative for South Africa-ASGISA) önemli yer teşkil etmektedir. Bu programa bağlı olarak büyüme hızının 2004-09 arası için %4,5 ve 2010-2014 arasında da özellikle yoksulluk ve işsizlikle mücadele hedefleri nedeniyle asgari %6 olması gerektiği belirtilmektedir. Programa göre pazar ekonomisine dayalı olan GAC

ekonomisinin bu yapısının sureceği ve kamu-özel sektör ortaklıklarının da özendirilmeye devam edeceği vurgulanmaktadır. Fakat özelleştirmenin eski popülaritesini yitireceği ifade edilmektedir. Bunun ulaştırma ve enerji alanlarında önemli kamu yatırımlarının devletçi yaklaşım ile programda yer almasından kaynaklanacağı belirtilmektedir.

Ekonomik Performans

Ülkelere Göre Karşılaştırmalı Ekonomik Göstergeler

Göstergeler	GAC	Zimbabwe	Botswana	Namibya	Nijerya
GSYİH (milyar Dolar)	261,6	1,7	12,3	7,5	142,4
GSYİH/kişi (Dolar)	5 943	126	6 500	3 601	974
Ortalama TÜFE (%)	6,5	12 562,6	7,1	6,7	5,4
Cari Denge (milyar ABD \$)	-20,6	-0,6	2,0	0,9	2,5
Cari Açık (% GSYİH)	-7,3	-38,7	16,2	10,8	1,8
İhracat fob (milyar Dolar)	86,1	1,5	5,0	2,9	61,8
İthalat fob (milyar Dolar)	90,6	2,2	3,4	3,1	38,5
Dış Borç (Milyar ABD \$)	41,5	5,2	0,5	1,0	8,0

Kaynak: EIU-The Economist Intelligence Unit, South Africa, Country Profile, 2009

Güney Afrika Cumhuriyeti (GAC) ekonomisi dünyadaki en 'açık' ekonomilerden birisidir. GAC'nin dünya ekonomisiyle bütünleşmesi 1994 yılında barışçıl ve başarılı bir şekilde demokrasiye geçişle birlikte gerçekleşmiştir. Ülkede dış ticaretin GSYİH'deki payı 2006 yılındaki % 46 oranı ile birçok Afrika ülkesinde olduğundan daha fazladır. Bu durum GAC ekonomisinin başlıca ticari ortaklarının eğilimi ve ülkedeki diğer gelişmelere bağlı görülmektedir.

GAC'nin ekonomisi gelişmiş bir yapı sergilemektedir. Fakat aynı zamanda nüfusun büyük bir kısmı da yoksulluk içerisinde bulunmaktadır. GAC'nin gelir dağılımında büyük bir farklılık yaşanmaktadır. Ülkede tüketici profili zengin ve yoksul olarak uç noktalara yığılmış durumdadır. Dolayısıyla tüketici eğilimi ve davranışları da farklı olabilmektedir. Nüfusun azınlığı yüksek kalite ve standartta ürün tercih eden bir kitle oluşturmaktadır. Büyük bir bölümü oluşturan kitle ise yoksulluk sınırlarında yaşamını sürdürmektedir. Bu konu son yıllarda küresel anlamda ele alınmaya başlanmıştır. BM tarafından Millenium Development Goals (MDG) içinde de yer almıştır. GAC'da yoksulluğun azaltılması uğraşlarının tüm Afrika kıtası için örnek teşkil edeceğine düşünülmemekte ve gelişmelerin diğer Afrika ülkeleri tarafından da yakından izlendiği belirtilmektedir.

Maliye Politikaları

Mali politikada; enflasyonun %3-6 arasında tutulması ve faizlerin kısmen artırılarak aşırı hızlı büyümenin frenlenmeye çalışılması beklenmektedir. Reel GSYİH'nin 2008 yılında 2010 yılı hazırlıkları doğrultusunda özel ve kamu kesiminde hızlanması ve yeni yatırımlarla %5,2'ye yükselmesi beklenmektedir. Bu hazırlıkların ekonomiye güç kazandıracığı ve tüketici talebinin artmasını sağlayacağı öngörülmektedir.

Mali kesimde parlak bir süreç yaşanırken 2007-08 dönemi için bütçenin, güçlü ekonomik büyüme ve kamu geliri artışıyla %0,6 fazla vermesi, 2008 yılı yatırım planlarına bağlı olarak da %0,3 oranında açık beklenmektedir. Artan gelirlere bağlı olarak 2007-10 dönemi için bütçeye 12,2 milyar \$ daha harcama eklenmiş ve ana odak alanı 2010 Dünya Kupası finalleri altyapı hazırlık çalışmaları ile sosyo-ekonomik yapının iyileştirilmesi olarak belirtilmiştir.

Hayat Standardı ve İşsizlik

BM'in bin yıl kalkınma hedefleri (yoksulluğun ve işsizliğin azaltılması, sağlık koşullarının iyileştirilmesi ve Afrika ülkelerinin dünya ticareti ile daha fazla bütünleşmesi) paralelinde uluslararası görüşmeler sonucunda; özellikle 2002 yılında Mbeki dönemindeki gayretler sonuç getirmiş ve G-8'ler başta olmak üzere küresel destek sağlanmıştır. Örneğin 2010 yılında dünyanın en büyük küresel organizasyonlarından birisi olan Futbol Dünya Kupası Finalleri'nin bu ülke tarafından organize edilmesinin kararlaştırılması ve FIFA'nın tarihindeki en büyük mali desteğin yanı sıra sınırsız teknik desteği de temin etmiş olması bunun çarpıcı bir göstergesidir.

Ülkede BEE (Black Economic Empowerment) adı altında siyahların ülke ekonomisinde güçlendirilmesini ve istihdamının artırılmasını hedefleyen kapsamlı bir program yürütülmektedir. Nitekim bu olgular sayesinde küresel krize kadar güçlü ve kararlı bir ekonomik gelişme yaşanmış, işsizlik 2003 yılındaki %37 oranından 2008 yılında, küresel krize rağmen bir önceki yıla göre %4,71 azalarak, %24,3'e gerilemiştir.

İşsizlik İstatistikleri

Yıl	İşsizlik %	Değişim %
2003	37,00 %	
2004	31,00 %	-16,22 %
2005	26,20 %	-15,48 %
2006	26,60 %	1,53 %
2007	25,50 %	-4,14 %
2008	24,30 %	-4,71 %

Kaynak: Statistics South Africa 2009, (<http://www.statssa.gov.za>)

Bölgesel Eğilimler

Bölgesel Görünüm ve Katılımlar

Bölgesel görünüm açısından Afrika ve özellikle Sub-Sahara bölgesi dünyadaki diğer bölgesel gelişmelerden oldukça farklı durumdadır. Uzun yıllar sosyal ve siyasi çalkantılar, anlaşmazlıklar ve iç savaşlar hüküm sürmüş olup 1960'lı yıllarda 54 adet savaş yaşanırken bugün bu sayı 4'e inmiş durumdadır. Ekonomik ve sosyal açıdan dünyanın en az gelişmiş bölgesi olarak yoksulluk, güvenlik ve sağlık sorunları ile mücadele edilen bölgeye dünya ekonomisinde ağırlığı olan (G8 ülkeleri başta olmak üzere) gelişmiş ülkelerin destekleri ve GAC'ın kendi iç dinamikleri ile bölgede bir süredir hızlı bir değişim süreci başlamıştır.

"New Partnership for Africa's Development" (Nepad)

GAC'da ekonominin nispeten daha iyi olması ve apartheid döneminin sona erip siyahların BEE hareketi içinde dünya ekonomisiyle bütünleşmesi gayretleri tüm bölgeyi etkilemiştir. Bu çerçevede kıtada AU (Afrika Birliği) kurulması yönünde adımlar atılmaya çalışılmıştır. Ekonomik güçlükler bu etkinliğin çapını doğrudan etkilemekle birlikte dünyadan önemli destek temin edilmektedir. Örneğin; 2010 yılındaki futbol dünya kupası finallerinin tüm sorunlara rağmen GAC'da düzenlenmesine karar verilmiş ve FIFA'nın tarihinde en büyük mali ve teknik desteği bu ülkeye sağlamıştır.

Afrika Birliği'nin ilk resmi toplantısı devlet başkanlarının da katılımıyla Temmuz 2002'da Durban-GAC'da gerçekleştirilmiştir. Örnek olarak Avrupa Birliği formatı üzerinde durulmakta, gündemde ortak parlamento kurulması, merkez bankası ve tek para birimi, adalet divanı ve yatırım bankası kurulması gibi konular yer almaktadır. Gündeminde ortak savunma politikası, dış ve iletişim politikaları gibi hususlar üzerinde de çalışmakta olan AU'nde halen Tanzanya devlet Başkanı Gertrude Mongella dönem başkanlığını sürdürmektedir. Ancak koordinasyon faaliyetlerinin maliyetlerinin yüksek gelmesi nedeniyle Temmuz 2004 yılında dönem başkanı Konaré, liderler zirvesinde her ülkenin GSYİH'sının %0,5 oranında mali katkı ile fon sağlanması için sunduğu program "New Partnership for Africa's Development" (Nepad) yürürlüğe konarak ortak personel giderleri ve diğer masrafların sağlanması yoluna gidilmiştir. Bu program GAC yönetimi tarafından özellikle önemsenmekte ve AU faaliyetlerinin merkezinin GAC'da kalması üzerinde durulmaktadır.

AU tarafından bugüne kadar Fildişi Sahilleri, Togo ve Comoros'da önemli siyasi adımların atılması, politik krizlerin çözülmesinde yararlı olduğu şeklinde yorumlanmaktadır. 2003 yılında kurulan AU Barış ve Güvenlik Konseyi BM modelini örnek almakta; soykırımı, anayasaya aykırı durumlar ve insan hakları ihlalleri gibi konularda hizmet vermeyi hedeflemektedir.

Güney Afrika Gümrük Birliği (SACU)

Bölgede Botswana, Lesotho, Namibya, Swaziland (the "BLNS" states) ve GAC'ı kapsayan SACU olarak bilinen en eski anlaşma olup 1910'lardan bu yana devam etmektedir. GAC'ın gümrük vergileri son yıllarda AB ile serbest ticaret anlaşması ve DTO ile yapılan anlaşmalar doğrultusunda düşürülmüştür. Ancak söz konusu ülke grubu aralarındaki bazı imtiyazları yine devam ettirmektedir.

ABD ile Haziran 2003'ten itibaren görüşmeler başlatılmış, ancak henüz pek önemli bir gelişme kaydedilmemiştir. Bu ülkeler zaten ABD pazarına "African Growth and Opportunity Act" ile gümrük vergisi olmaksızın erişebilmektedir. Bu ülkeler Latin Amerika ve Hindistan ile de ticaret anlaşmaları imzalamasının üzerinde durmaktadır.

Bunların dışında GAC'ın içinde yer aldığı diğer bölgesel örgütler; Güney Afrika Gelişme Topluluğu (SADC) ve Doğu ve Güney Afrika Ortak Pazarı (Comesa) şeklindedir. Comesa'nın mevcut 20 üyesi; Angola, Burundi, Comoros, Kongo, Cibuti, Mısır, Eritrea, Etopya, Kenya, Libya, Madagaskar, Malawi, Mauritius, Rwanda, Seychelles, Sudan, Swaziland, Uganda, Zambia ve Zimbabwe'dir.

Toplam 374 milyon kişiden oluşan Comesa alanı, 203 milyar ABD dolarını aşan GSYİH'ya sahiptir. Lesoto, Mozambik ve Tanzanya 1997'de Comesa'dan ayrılmıştır. Namibya da SADC faaliyetlerine ağırlık vermek üzere 2003 yılında ayrılmıştır. Bunda GAC'ın Comesa yerine SADC içinde yer almasının önemli rolü bulunduğu ifade edilmektedir.

Sektörler

Tarım ve Hayvancılık

Tarım sektöründe yıllar itibariyle üretim nispeten artış göstermekle birlikte, imalat ve hizmet sektöründe gözlenen önemli gelişmelere bağlı olarak ekonomideki payı sürekli azalmıştır. Tarım, ormancılık ve balıkçılık sektörünün GSYİH'nin içindeki payı 1980'li yılların ortasındaki %5 oranından 2006 yılında %2,5 oranına gerilemiştir. Bu sektörlerde istihdam, toplam çalışan nüfus içinde 2001 yılındaki %11 oranından 2006 yılında %6'ya gerilemiştir. Ayrıca bu sektörlerde ihracat da 1990'lı yıllarda gerilemeye başlamıştır.

2006-07 dönemindeki tarım sektörü üretimi bir önceki yıla göre %8,2 artış göstermiştir. Bu süreçte tahıl üretimi %29,3 artmış, yaş meyve-sebze üretimi % 1,6 azalmış ve besi hayvancılığı üretimi de kümes hayvancılığındaki iyileşmelere bağlı olarak %2,3 artmıştır.

Tarımsal Üretim İstatistikleri

Ürün	2008 (Milyon Rand)	Değişim 2008/07 %
Tahıllar	29 872	26,7
Ayçiçeği	3 639	317,7
Soya Fasulyesi	1089	208,3
Mısır	13 276	4,3
Şeker Kamışı	4 312	7,5
Yerfıstığı	467	34,5
Tütün	161	-27,1
Bahçe bitkileri	27 408	16,8
Portakal	5 318	35
Yaprak döken ağaçlı	6 425	10,6
Sub-tropik meyveler	1 818	11,3
Bağcılık	2 974	5,4
Sebze	9 403	19,3
Besi hayvancılığı	53 136	18,3
Kesilmiş sığır/dana eti	12 983	3,8
Kümes hayvanı eti	16 666	19,3
Süt	9 007	49,4
Yün	1 499	32,5
Çiftçilik	36 673	25,9

Kaynak: SAfrica Agricultural Strategic Plan, Dept of Agriculture Forestry and Fisheries, 2009

Sanayi

GAC'da geniş bir imalat sanayi üretim yelpazesi bulunmaktadır. Bunlar arasında gıda, tekstil ve giyim, ayakkabı imalatı, metal, kimyasallar ve kağıt gibi tüketim malları üretimi yer almaktadır. Ayrıca, madencilik makineleri, ulaştırma ekipman ve araçları, elektrikli makineler, elektronik ve otomotiv sektörleri son yıllarda önemli ölçüde artmıştır.

Yönetim, küçük ölçekli yatırımlar aracılığı ile istihdamın geliştirilmesine öncelik verdiğini belirtmekle birlikte; Alusaf, Saldanha Çelik ve Columbus gibi girişimler ile sermaye yoğun şirketleri güçlendirme yoluna gitmiştir. İmalat sanayisi, koruma ile ikame edilmeye başlanmış ve ardından liberalleşme ile yeniden yapılandırılarak dünya pazarlarına uyum yoluna gidilmiştir. Bu durum; tekstil ve giyim sektörü gibi alanlarda rekabet gücü azalması ile daralma ve beraberinde taşıt araçları gibi yeni ihraç sektörlerinde büyüme getirmiştir.

İmalat sanayisi; madencilik ve enerji, ağır kimyasal ve mineral işletmeciliği ile demir-çelik gibi endüstrilere dayalı olarak büyük ölçüde sermaye yoğunudur. GAC çelik endüstrisi dünyanın en büyük 25 üreticisi içinde yer almakta ve bünyesinde Columbus Stainless gibi küresel çapta yüksek rekabet gücüne sahip bir dizi üretici bulundurmaktadır.

Son yıllarda otomotiv endüstrisinin ekonomideki yeri ve önemi artmaktadır. Bundan 10 yıl önce kaybolma noktasından 2006 yılı başında GSYİH içindeki %7,4 payı ile araç montaj sanayisinin önemli bir ihracat sektörü konumuna gelmiş olması çarpıcı bir gelişmedir.

Yan sanayinin ihracata katkısı araç ihracatını geçerek 2004 yılında %60'lık paya sahip olmuştur. Son yıllarda taşıt aracına sahip olmak için finansman temini ucuzlamış, faizler düşmüş ve vergiler azalmıştır.

2006 yılında faiz oranlarının yükselmesi ile bu kolaylık azalarak iç talep düşmesine rağmen araç ihracatında görülen %60 oranındaki artış sektörün büyümesi ve ekonomideki yerinin güçlenmesini sağlamıştır.

Anahtar konumdaki üreticiler arasında Volkswagen (Almanya), Toyota (Japonya), Daimler-Chrysler (Almanya-ABD) ve Ford (ABD) artan ihracat içinde önemli kazanımlara ulaşmış şirketlerdir. Ayrıca, General Motors (ABD) da Port Elizabeth bölgesinde başlıca ihracat hedefli olarak Hammer H3 model araç üretimi için girişimde bulunmuştur.

Madencilik

Johannesburg alanındaki zengin jeolojik mineral yoğunluğu ülkenin kurulması ve ekonomisinin hızlı gelişmesinde ana faktör olmuştur. GAC'nin altın üretiminin %90'dan fazlası Johannesburg merkezli Witwatersrand havzasından temin edilmektedir. Bu bölgenin kuzeyinde Bushveld Igneous Complex bölgesinin Rustenburg havzası ülkenin platin madenciliğinin merkezi konumundadır.

GAC dünyada platin grubu metaller, altın, krom, ferro-krom, nikel, bakır, manganez, vanadyum ve vermiculite üretiminde lider konumdadır. Ayrıca alumino-silikatlar, titanyum, zirkonyum, antimon ve fluorspar üretiminde GAC dünya liderlerinden biri olmasının yanı sıra dünya kömür piyasasında da önemli varlık göstermektedir. Benzer şekilde kesilmemiş elmas mücevheri üretiminde de yine dünyanın en büyük üreticileri arasında yer almaktadır. Başlıca madenler ile ilgili önemli olabilecek detay bilgileri aşağıda sunulmuştur.

GAC'da madencilik işletmeciliği büyük ölçüde özel sektörden oluşmakta, yabancı yatırım serbest olmakla birlikte ağırlıklı olarak yerli yatırım yapısına sahiptir. Küresel ekonominin yeni dinamiklerine uyumu amacıyla 1990'lı yıllarda ekonomideki liberalleşme yönünde yeniden yapılanma, işletmelerin daha rasyonel hale gelmesini sağlamıştır. 2002 yılındaki Mineral ve Petrol Kaynakları Geliştirme Yasası ile bu kaynakların tamamının sahipliği devlete transfer edilmiştir. Ardından işletmelerde en belirgin değişiklik; siyah ekonomik güçlendirme (Black Economic Empowerment) girişimlere uyum ile arazi sahipliği değişikliği yasasına göre mineral telif hakları ödemesi başlatılmış olmasıdır.

Platin

Platin grubu metallerin (PGM) otomotiv sektöründe katalizör olarak kullanılmaya başlanmasının (ve emisyon ile ilgili yasaların daha ciddi bir hal almasının) yanı sıra, kimya ve bilgisayar-donanım sektörü ile mücevhercilikte (Çin ve Japonya'da) de daha yoğun kullanılmaya başlanması önemli talep artışı yaratmıştır. Bu nedenle platin madeni fiyatları geçen yıllar içinde sürekli yükselmiştir. Böylelikle PGM 2001 yılına kadar tek büyük ihraç madeni konumunda olan altının yerini almıştır. 2001 yılında 207 ton olan üretim, 2007 yılında 304'a ulaşarak altın madeninin önüne geçmiştir. Ülke ihracat gelirleri açısından da 2007 yılında 11,1 milyar dolar ile en önemli maden konumuna gelmiştir.

İstihdam sayısı da 2001 yılındaki 100 bin kişiden 2004 yılında 150 bin kişiye yükselmiştir. Ülkede önemli PGM üreticileri; Anglo Platinum (yılıda 3,5 milyon oz üretim ve GAC toplamında %75'lik pay), Implats (yılıda 1 milyon oz üretim + 2 milyon oz 2006-07 yılı GAC ve Zimbabve'de yeni yatırım programı) ve Lonmin Lease madenleri (2006-07 içinde 1 milyon oz üretim) şeklindedir.

GAC Platin Endüstrisi

	Üretim 1000kg	İç Piyasa		İhracat		Toplam
		Değer Milyon R	Mik. 1000kg	Değer Milyon R	Birim F. R/kg	Değer Milyon R
2000	206,8	2 449	198,9	24 646	123 883	27 095
2001	229,5	3 990	193,4	29 381	151 954	33 371
2002	236,6	4 370	207,6	30 460	146 695	34 829
2003	265,4	3 270	241,3	25 554	105 916	28 824
2004	276,4	3 786	259,7	29 527	113 690	33 313
2005	303,0	4 969	259,0	33 481	129 265	38 451
2006	309,3	11 830	266,5	53 614	201 195	65 444
2007	304,0	12 350	257,8	66 009	256 072	78 360

Kaynak: Department of Minerals and Energy (DME, <http://www.dme.gov.za/>), 2009

Altın

GAC altın maden işletmeleri derin katman madencilik teknolojisi konusunda dünya lideri olmakla birlikte bu yöntem giderek ekonomik olmaktan uzaklaşmaktadır. Uluslararası fiyatların son 20 yılda düşmesi ve rezervlerin azalmaya başlaması belirli maden ocaklarının kapanmasına yol açmış ve 2007 yılında tarihinin en düşük seviyesi olan 252,6 tona gerilemiştir. Son yıllardaki altın fiyatı artışları ise sektörün toparlanmasını ve maden ocaklarının tekrar açılmasını sağlamıştır. Yine de bunun geçici olduğu, altının 1980-2005 arasında GAC'ın görünür ihracatındaki payının %51'den %9,1'e, istihdamda da 476 binden 175 bine gerilemiş olması anlam ifade etmektedir. Diğer taraftan platinde durum bunun aksine gelişme göstermiş ihracattaki payı %5'den %13,5'e ve istihdam sayısı da 77 binden 151 bine yükselmiştir.

Müteahhitlik Hizmetleri

Son yıllarda GAC inşaat sektöründe gayrimenkul piyasasına getirilen kolaylıklar doğrultusunda canlılık doruk noktasına ulaşmıştır. Bir dizi kentsel bölgede ticari faaliyetler ofis ve "Mall" tarzında büyük mağazaların sayısı katlanarak artmaktadır. Yönetim özel mesken sahibi olmayı desteklemek üzere faizleri düşürmüş ve gelir vergilerini azaltmıştır. Ayrıca yabancıların talebi de yükselmiş ve mülke yatırım daha cazip hale gelmiştir. Bu durumda inşaat sektöründe kuvvetli ek talep doğmuştur.

Yönetimin açıkladığı 3 yıllık orta vadeli altyapı geliştirme programı için ayrılan R370 milyar (59,9 milyar \$) harcamanın inşaat sektöründeki hareketliliği daha yukarılara taşıyacağı beklenmektedir. Burada Dünya Kupası 2010 finalleri için başlatılan altyapı hazırlıkları ile Gautrian hızlı tren projesi (Johannesburg-Pretoria arasındaki bağlantı) önemli konumdur. İnşaat sektöründeki yükseliş diğer bağlı sektörlerdeki canlanmayı da beraberinde getirmektedir.

Turizm

GAC'da 1990'lı yıllardan sonraki siyasi değişim neticesinde uluslararası turizm sektörü dışı daha fazla açılabilmiştir. Ülke güçlü bir turizm potansiyeline işaret eden gerekli özelliklere sahiptir. Bunlar arasında; iyi bir iklim yapısı, kumlu sahiller, dağlar, oyun parkları, vahşi doğa rezervleri, spor tesis ve olanakları ve yaygın bir şekilde kullanılmakta olan İngilizce dili başlıca özellikleri olarak sayılmaktadır. Ayrıca GAC'ın coğrafi konumu da bölgesel turizm için ulaşım ana bağlantı noktalarından birisini teşkil etmektedir.

En önemli deniz aşırı pazarlar Almanya, İngiltere ve ABD şeklindedir. 2007 yılı sonu verilerine göre deniz aşırı ülkelere gelenlerin %90'ı turistik tatil amaçlı, kalan kısmın büyük bir kesimi de iş seyahati amacıyla gelmektedir. Afrika ülkelerinden arkadaş ve akraba ziyareti ve turistik tatil amaçlı gelmekte olan ziyaretçiler daha ziyade kısa süreli günlük alış-verişler yapmakta, deniz aşırı ülkelere gelenler ise daha uzun süre kalarak daha fazla harcama yapmaktadır.

Turizm GAC'ın ekonomisinde en hızlı büyüyen sektörlerden birisi durumda olup yönetim tarafından İvmelendirilmiş ve Paylaşımli Büyüme Girişimi (Accelerated and Shared Growth Initiative-AsgiSA) programında anahtar sektörlerden birisi olarak ele alınmaktadır. Bu program sektörün emek yoğun olması nedeniyle GSYİH'nin büyümesine katkısının yıllık %6 oranına yükseltilmesi amacıyla taşınmaktadır. Sektörün istihdamı 1,2 milyon kişi civarında olup, GSYİH içindeki payı %8 olarak tahmin edilmektedir ve 2014 yılı itibarıyla bu oranın %14'e yükselmesi beklenmektedir.

Dünyadaki küresel terör endişelerinin aksine turizm açısından GAC riskli ülke grubu içinde görülmemekte olup, geçtiğimiz yıllarda ülkenin para birimi Rand'ın güçlü olması bile gelen turist sayısında düşüşe yol açmamıştır. Ziyaretçi sayısında 2002 yılında dünyadaki ekonomik yavaşlamaya (SARS virüsü ve artan küresel terör endişeleri) bağlı olarak daralma görülmüş fakat bundan sonra katlanarak gelişmeye başlamış ve 2003-05 yılları arasında artış bir önceki yıla göre sırasıyla %1,2, %2,3 ve %10,3 olarak gerçekleşmiştir. İzleyen yıllarda artış giderek büyümekte olup 2010 yılında Futbol Dünya Kupası Finalleri organizasyonu nedeniyle rekor beklenmektedir.

İstatistiklere göre ziyaretçi turistlerin %70'i; çoğunlukla komşu ülkeler Lesoto, Swaziland, Botswana, Mozambik, Zimbabve, Namibya ve Zambiya gibi Afrika ülkelerinden gelenlerden oluşmaktadır.

Ulaştırma ve Telekomünikasyon Altyapısı

Ulaşım alt yapısı iş dünyasının ana bölümü için oldukça gelişmiş ve Afrika kıtasında bulunan en iyi yapıya sahiptir. Büyük çaplı ve etkin limanlar, mükemmel kara ulaşım ağı, özellikle ABD ve Avrupa ile oldukça iyi havayolu bağlantıları mevcuttur. Asya ve Afrika'nın diğer bölümleriyle de hava ulaşımı bağlantıları artmaktadır. THY da Eylül 2007 itibarıyla İstanbul-Johannesburg-CapeTown hattında günlük düzenli tarifeli uçuş başlatmıştır.

Fakat ulaşım ağının neredeyse tamamı apartheid (ırk/renk ayrımcılığı) nedeniyle ancak ana kentler ve önemli şehir bağlantıları için seçkin ve kaliteli düzeydedir. Afrikalıların kendi yerleşim yerleri olan kasaba ve diğer küçük yerleşimlerinin bulunduğu kırsal kesimde karayolu ve demir yolu ulaşım ağı

zayın. Council for Scientific and Industrial Research (CSIR) raporunda, ülkenin uluslararası standartlara göre yüksek sayılabilecek miktarlarda lojistik maliyetleri bulunduğu (ülke GSYİH'sinin %14,7 oranında), fakat bunun GAC'lı üreticilerin rekabet gücünün artmasına katkısı olduğu vurgulanmaktadır.

Ulaşım politikası içindeki sorunlar nedeniyle 1980'li yılların ortasından itibaren ulaşımdaki serbestleşme ile taşımacılığın demiryolundan karayoluna kaymaya yol açtığı belirtilmektedir. Örneğin başlıca karayolu koridorlarının nakliyyede kullanımı 1990 yılındaki %63 oranından 2003 yılında %75 oranına yükselmiştir.

Ulaşımdaki ağır vasıtaların aşırı yüklenmesinde denetim boşlukları baş göstermiş ve yolların yapısının aşırı yükten dolayı ciddi hasar görmesine yol açmıştır. Bakım yetersizlikleri de ortaya çıkmış, onarılmayan yollar diğerlerinin de daha hızlı yıpranmasında etken olmuştur. Aynı zamanda demiryolu hizmetleri Spoornet'e ait hatları da bu olumsuzluklardan nasibini alarak ancak % 75 oranında üretken kalabilmiştir. Hizmet standartlarındaki düşüş; lokomotif, raylı sistem ve limanlarda büyük çaplı yatırım ihtiyacına yol açmıştır. Toplu ulaşım sisteminin yokluğunda özel araçların taksi olarak kullanılması kentlerde yaşayanların çoğu için başlıca ulaşım aracı olmuştur. Ancak bu sistem, ticari iç kavga ve ihlaller ve suçla dönüşen anlaşmazlıklara yol açarak yönetimi bu sektörü düzenlemekte zor bir süreç sokmuştur.

GAC'da liman yatırımları harcamalarında da büyük artışlar görülmektedir. İki ana liman olan Cape Town ve Durban'da limanlara uğrayan kargo geçişlerinde son yıllardaki büyük artış liman yatırımı için önemli baskı doğmasına yol açmıştır.

Ayrıca Port Elizabeth'de yaşanan yoğunluk nedeni ile yakınındaki Ngqura limanının 2008 yılında devreye girerek rahatlama ve ek hareketlilik getirmesi beklenmektedir. Johannesburg-Pretoria hızlı tren hattının ana bölümlerinin tamamlanması, GAC inşaat şirketi Murray & Roberts'a tarih şartı aranmaksızın ihale edilmiş olmasına rağmen 2010 dünya kupası finallerine yetiştirilmesi hedeflenmektedir. Bu projelerin bütçeleri 0,5 – 4 milyar dolar seviyelerindedir. Bu projelerin her birinin tam olarak hayata geçirilmesinin GSYİH üzerinde gözle görülen gelişme sağlanması beklenmektedir. Ülkede çimento ve çelik üretimi için de muhtelif yatırım planları bulunmakta fakat çevre ile ilgili endişelerden dolayı muhalefet doğacağı tahmin edilmektedir.

GAC'da iletişim ve teknoloji piyasaları bir Afrika ülkesi için oldukça gelişmiş düzeye sahiptir. Sektörde Telkom baskın konumda olup 2003'teki özelleştirmeden sonra sabit hat piyasasındaki tekel pozisyonunu sürdürmektedir. Vodacom, MTN ve CellC gibi operatörlerin piyasadaki faaliyetleri ile de sektör son yıllarda %50 oranında yıllık büyüme göstermiştir. GAC'da sabit hat sahipliği oranı nüfusun %8'4'ü seviyesindedir.

"The Independent Communications Authority of South Africa" tarafından 2005'de yapılan araştırmalara göre; mobil telefon hattı ücretleri oldukça yüksek bulunarak rekabeti artırmak için ülkede dördüncü bir şirketin daha piyasaya girmesine ihtiyaç duyulduğu belirtilmektedir. Mobil telefon kayıtları 2002 yılındaki 13,7 milyon adetten (nüfusun %30,1'i) 2006 yılında 34,4 milyon adede (nüfusun %72,7'si) yükselmiş ve GAC gelişmekte olan ülkeler içinde pazar gelişim hızı en yüksek olan ülkeler arasında yer almıştır. Piyasada Vodacom %58 pazar payına sahiptir. MTN grubunun payı %32 ve CellC grubunun payı da %10'dur. Sabit telefon hattı sayısı 2007 yılı sonunda toplam 4,53 milyon adet, mobil hat sayısı 2008 yılı sonunda 45 milyon adet olarak açıklanmıştır.

Enerji

GAC dünyada en düşük maliyetle elektrik üreten ülkeler arasında yer almakta, 2008 yılında üretilen elektrik, talebin üzerinde gerçekleşmiş durumdadır. Bu talep fazlası enerji aslında komşu ülkelerin ihtiyaçları bakımından da önemli işleve sahiptir. Ülkede enerji devi ESKOM önümüzdeki 4 yıl içinde 343 milyon Rand'lık yatırım planını bitirmeyi ve 2013 yılında yeni nesil nükleer santraller yapmayı planlamaktadır.

ESKOM nükleer enerjide iki yıl içinde toplam 50.000 Megavat gücünde iki adet yeni nükleer santral yapmayı planlamaktadır. Ülkede hali hazırda Western Cape'de Koeberg de 1800 Megavat gücünde bir adet nükleer santral bulunmakta ve 17 milyar Rand değerinde yüksek ısılı helyum gaz soğutmalı nükleer reaktör için de bir proje bulunmaktadır.

Güney Afrika'da halen enerji sektöründe büyük fırsatlar ve gerçekleştirilmesi hedeflenen kapsamlı projeler mevcuttur.

Kömür Üretimi - Enerji İstatistikleri

Yıl	Kur	Üretim	İç Piyasa			İhracat			Toplam	
			Miktar	Değer R1	Birim Fiyat	Miktar	Değer R1	Birim Fiyat	Miktar	Değer R1
	1 USD : ZAR	kt	kt	000	R/t	kt	000	R/t	kt	000
2001	8,62	223,5	152,2	9 564,5	63	69,3	17 031,5	246	221,5	26 596,0
2002	10,53	220,3	157,6	11 771,0	75	69,4	18 696,8	269	227,0	30 467,8
2003	7,57	237,9	168,9	13 243,7	78	71,6	13 490,6	189	240,5	26 734,3
2004	6,46	243,4	178,7	13 644,2	76	67,9	14 494,5	213	246,6	28 138,7
2005	6,38	245,0	173,4	14 878,1	86	71,4	21 155,2	296	244,8	36 033,3
2006	6,79	244,8	177,1	16 245,9	92	68,7	21 620,9	314	245,8	37 866,8
2007	7,07	247,7	182,8	19 718,6	108	67,7	24 447,7	361	250,4	44 166,3

Kaynak: Department of Minerals and Energy (DME, <http://www.dme.gov.za/>), 2009

GAC, ticari anlamda anlamlı sayılabilecek miktarlarda ham petrole sahip değildir. 2002 yılında kesilmiş petrol rezervlerinin 29,4 milyon varil civarında olduğu açıklanmıştır. Ülkede petrol ihtiyacı Orta Doğu (İran ve S.Arabistan) ile Nijerya'dan karşılanmaktadır. Fakat son zamanlarda Mozambik'ten boru hattıyla getirilmeye başlanan gazın yakıt olarak kullanımına yönelme gözlenmektedir.

Sınırlı rezervlerine rağmen ülkede petrol rafineri kapasitesi anlamlı büyüklüğe ulaşmış ve kıtada Mısır'dan sonra ikinci konuma gelmiştir. 2002 yılındaki rafine kapasitesi sentetik yakıtlar hariç 470,000 varil/gün miktarı olarak gerçekleşmiştir. GAC petrol ihtiyacındaki açığı kapatmak için ileri seviyede bir sentetik yakıt sektörü geliştirmiş durumdadır. Ham petrolden sentetik yakıt üretimi ülkedeki en büyük petro-kimya şirketi Sasol tarafından gerçekleştirilmektedir. Devlet tarafından 1993 yılında kurulan Mossas; doğal gaz dönüşüm ve yoğunlaştırma yoluyla petrol, gaz yağı ve alkol gibi ürünler üretmektedir.

Bankacılık

Artarak liberalleştirilmiş olan GAC mali hizmetler sektörü iyi bir gelişmişlik düzeyine sahiptir. Sektör, yükselen pazarlar içinde en büyük ve en liberal olanlar arasında yer almaktadır. Gelişmiş bankacılık, bono ve sigorta piyasası; GSYİH içinde %20'lik payı ve 220,000 kişilik istihdamı ile ülke ekonomisinde önemli yer teşkil etmektedir.

Fitch Ratings, Standard and Poor's, Moody's Investor Services gibi başlıca uluslararası rating kuruluşları da mali sektörün kararlı ve güçlü yapısı doğrultusunda GAC'ın yatırım çekicilik derecesi notlarını yükseltmişlerdir. Tasarrufların GSYİH içindeki payı %16'lık mertebeye ulaşmıştır. Son dönemde siyahların ekonomide güçlendirilmesi (BEE) programı ile uygulamalar, mali sektör kuruluşlarından daha detaylı rapor istenmesi ve yabancı ortaklı şirketlerin desteklenerek piyasaların daha da liberalleştirilmesi sektörde önemli güncel konular arasındadır.

Ticari bankalar G.Afrika Rezerv Bankası'nın (SARB) denetiminde faaliyet göstermekte ve Mali Hizmetler Kurulu altında yer almaktadır. Ülkede dev uluslararası bankacılık kuruluşları; başka alanlara verilen ayrıcalıkların kaldırılması ve büyük sigorta şirketlerinin de piyasaya girmesiyle önemli ölçüde gelişmiştir. Ülkedeki bankacılık piyasası; Standard Bank of South Africa (Stanbic), Nedbank, Amalgamated Banks of South Africa (ABSA), FirstRand Bank ve Investec Bank olmak üzere beş büyük bankanın hakimiyetindedir. Bunların piyasa payı %86'yı bulmaktadır.

2000'li yılların ilk yarısında 40 adet yerel banka yok olmuştur. Sigortacılık ve bankacılık sektöründe büyük şirketler arasında işbirliği yönünde genel bir eğilim vardır. Örneğin ABSA ülkenin en büyük ikinci sigorta şirketi Sanlam ile ve Standard Bank da en büyük üçüncü sigorta şirketi Libery ile Stanlib'i kurarak; yatırım hizmet ürünleri odaklı çalışmak üzere anlaşma işlemlerini tamamlamıştır.

SARB tarafından hazırlanan yeni Basel II programı; uluslararası sermaye çekme amacını taşımaktadır. Sermaye şirketlerinin pazar, kredi ve operasyon alanlarında daha fazla risk alacak şekilde piyasaların düzenlenmesi esasına dayalıdır. Yürürlüğe girişi için bankaların da mutabık olduğu 2008 yılı kararlaştırılmıştır.

Yabancı bankalar GAC'da daha ziyade kurumsal ve yatırım bankacılığı gibi piyasalarda (nitch market) yer bulmaya çalışmaktadır. Mali hizmet sektörü geleneksel olarak orta ve yüksek gelir grubuna hitap etmektedir. Fakat alt gelir grubundan artan talep ve yönetimin de baskısı ile uygulanmaya başlanan program (Financial Services Charter) doğrultusunda bankaların pazarın alt uçlarındaki mikro yatırımlar alanında da faaliyet göstereceğine işaret etmektedir. GAC'daki siyahların büyük bir bölümünün tasarrufları bankacılık dışında kooperatif gibi kuruluşlar içinde yer almaktadır.

Finansal Hizmetler

Barclays Bank'ın önemli bankalardan Standard Bank'ı satın almak istemesinin bir nedeni de kredi kartı piyasasına girişte kontrolü doğrudan kendi elinde tutmak istemesi olarak belirtilmektedir. Çünkü İngiltere'nin en büyük kredi kartı sunumu yapan bankası olarak Barclays Bank'ın, izleyen 10 yıl içinde 1 milyon müşteriyi kredi kartı sahibi yapacağı tahmin edilmektedir. Ancak yerli bir banka ile ortaklığını izleyen ilk 18 ay boyunca GAC'da kendi şirketinin adıyla piyasaya kredi kartı sunmamaktadır.

Diğer İngiliz menşeli banka, Virgin Group ABSA ile yeni bir kredi kartı sunmaya başlamıştır. Bugün GAC nüfusunun %5'i kredi kartına sahip olarak düzenli kullanmaktadır. Bankacılık sisteminde mikro-devre içeren kredi ve debit* kartlarına müşteri tarafından 4 haneli kredi kartı şifresi girilmesi yönteminin yerleştirilmesiyle dolandırıcılığın azaldığı ve devrim niteliğinde gelişme sağlanmış olduğu belirtilmektedir.

Uzun zaman önce kurulan Johannesburg Stok Exchange (JSE) borsası 2001 yılında Securities Exchange olarak isim değişikliğine (hala JSE kullanılıyor) gitmiştir. 2002 yılından itibaren de küresel rekabet gücünü artırma yönünde değişiklikler yürürlüğe girmeye başlamıştır. JSE, 2005 yılı sonunda 565 milyar dolar yerli sermaye piyasası ile dünyanın 16'ncı büyük sermaye piyasası olarak kaydedilmiştir. Fakat işlem hacimlerine bakıldığında 202 milyar dolar ile dünya sıralamasında 21'inci, likiditeye bakıldığında da ortalama %44,6 oranla ancak 29'uncu sırada yer almıştır. Oldukça dar odaklı bir sermaye yapısına sahip olup 70 adet hisse senedi piyasanın %85'ini oluşturmaktadır. Benzer dar odak yapısıyla mineral hisseleri de %40'lık bir paya sahiptir.

Diğer Hizmetler

Turizm

GAC'da 1990'lı yıllardan sonraki siyasi değişim neticesinde uluslararası turizm sektörü dışı daha fazla açılabilmiştir. Ülke güçlü bir turizm potansiyeline işaret eden gerekli özelliklere sahiptir. Bunlar arasında; iyi bir iklim yapısı, kumlu sahiller, dağlar, oyun parkları, vahşi doğa rezervleri, spor tesis ve olanakları ve yaygın bir şekilde kullanılmakta olan İngilizce dili başlıca özellikleri olarak sayılmaktadır. Ayrıca GAC'ın coğrafi konumu da bölgesel turizm için ulaşımında ana bağlantı noktalarından birisini teşkil etmektedir.

En önemli deniz aşırı pazarlar Almanya, İngiltere ve ABD şeklindedir. 2007 yılı sonu verilerine göre deniz aşırı ülkelerden gelenlerin %90'ı turistik tatil amaçlı, kalan kısmın büyük bir kesimi de iş seyahati amacıyla gelmektedir. Afrika ülkelerinden arkadaş ve akraba ziyareti ve turistik tatil amaçlı gelmekte olan ziyaretçiler daha ziyade kısa süreli günlük alış-verişler yapmakta, deniz aşırı ülkelerden gelenler ise daha uzun süre kalarak daha fazla harcama yapmaktadır.

Turizm GAC'ın ekonomisinde en hızlı büyüyen sektörlerden birisi durumda olup yönetim tarafından İvmelendirilmiş ve Paylaşımlı Büyüme Girişimi (Accelerated and Shared Growth Initiative-AsgiSA) programında anahtar sektörlerden birisi olarak ele alınmaktadır. Bu program sektörün emek yoğun olması nedeniyle GSYİH'nın büyümesine katkısının yıllık %6 oranına yükseltilmesi amacıyla taşınmaktadır. Sektörün istihdamı 1,2 milyon kişi civarında olup, GSYİH içindeki payı %8 olarak tahmin edilmektedir ve 2014 yılı itibarıyla bu oranın %14'e yükselmesi beklenmektedir.

Dünyadaki küresel terör endişelerinin aksine turizm açısından GAC riskli ülke grubu içinde görülmemekte olup, geçtiğimiz yıllarda ülkenin para birimi Rand'ın güçlü olması bile gelen turist sayısında düşüşe yol açmamıştır. Ziyaretçi sayısında 2002 yılında dünyadaki ekonomik yavaşlamaya (SARS virüsü ve artan küresel terör endişeleri) bağlı olarak daralma görülmüş fakat bundan sonra katlanarak gelişmeye başlamış ve 2003-05 yılları arasında artış bir önceki yıla göre sırasıyla %1,2, %2,3 ve %10,3 olarak gerçekleşmiştir. İzleyen yıllarda artış giderek büyümekte olup 2010 yılında Futbol Dünya Kupası Finalleri organizasyonu nedeniyle rekor beklenmektedir.

İstatistiklere göre ziyaretçi turistlerin %70'i; çoğunlukla komşu ülkeler Lesoto, Swaziland, Botswana, Mozambik, Zimbabwe, Namibya ve Zambiya gibi Afrika ülkelerinden gelenlerden oluşmaktadır.

Sağlık

Sağlık ile ilgili olarak ülke AIDS konusunda dünyada en tehlikeli görülen ülkelerden birisidir. Ülke nüfusun %10-12'lik bölümünün bu hastalıktan doğrudan etkilenmekte olduğu belirtilmektedir. Aynı zamanda bu alanda en büyük arayışlar da büyük ölçüde GAC ile bağlantılı olarak yürütülmeye çalışılmaktadır.

AIDS ile mücadelede Anti-retroviral (ARV)* türü ilaçların hastaların sağlığında önemli çapta gelişme sağlayarak bazı hastaların yaşam sürelerinin uzatılabildiği belirtilmektedir. Henüz fiyatların yüksek olması ve gerekli hastane gereçlerinin maliyetli olması nedeniyle HIV virüsünden etkilenmekte olan hastaların birçoğu için bu ilaçlar erişilebilir durumda değildir.

GAC'da bu sorun için 2003 yılında kamu harcamalarını büyük çapta artıran bir program yürürlüğe sokulmuştur. Burada yönetimin ana odak noktası hastalığa karşı önlem alınması ve aynı zamanda hastalığın hızlı yayılmakta olduğu Sub-Sahara bölgesini kapsayan bir perspektif ile tedavi imkanlarının geliştirilmesi şeklindedir. Ardından, bu hastalık için tedavi görmekte olan kişi sayısı 2004 yılı başındaki 5,000 kişiden 2005 yılı sonunda 190,000 kişiye yükselmiş, bu sayının 2006 yılı ilk çeyreğinde ise 214,000 kişi olduğu belirtilmektedir.

Ülkede diğer hizmetler başlığı altında toplanan sektörlerin önündeki bu sorunlar ve ülkenin dünyada bugünkü görünümü çerçevesinde ziyaretçi sayılarındaki artışlar bu ülke için iyimser bir tablo çizmektedir.

Daha da olumlu ve kuvvetli bir gelişme olarak; GAC'ın orta ve uzun vadeli ekonomik program ve altyapı geliştirme faaliyetlerinin yanı sıra, Dünya Kupası 2010 finalleri deneyimini yaşayacak olması ve aynı zamanda bu kapsamda ülkenin küresel çapta had safhada ülke tanıtım olanağını yakalamış olması nedeniyle katlanarak büyüyeceği öngörülmektedir. Nitekim bu fırsatın değerlendirilmesi için ülkede her geçen gün artan pozitif bir gayret ve bilinçlenme yansıtılması, orta ve uzun vade için olumlu sinyaller olarak değerlendirilmektedir.

Doğrudan Yabancı Yatırımlar

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

Güney Afrika, uluslararası kredi derecelendirme kuruluşları tarafından, yatırım derecesi notunun uygun ve elverişli olarak değerlendirildiği birkaç Afrika ülkesinden biri konumundadır. Son yıllarda, tüm uluslararası kredi derecelendirme kuruluşlarının, ülkedeki ekonomik gelişme ve mali istikrar sonucu Güney Afrika'nın kredi notunu yükselttikleri görülmektedir.

Afrika kıtasının en güçlü ekonomisine sahip olan Güney Afrika aynı zamanda Afrika'da en çok yabancı sermaye çeken ülkelerden birisi konumundadır. UNCTAD World Investment Report 2007 verilerine göre hazırlanan doğrudan yabancı sermaye girişi ve toplam yabancı sermaye stokuna ilişkin tablolar aşağıda yer almaktadır.

Bölge/Ülke	Doğrudan Yabancı Sermaye Girişi		
	2004	2005	2006
Dünya	742.143	945.795	1.305.852
Gelişmiş ülkeler	418.855	590.311	857.499
Gelişme yolundaki ülkeler	283.030	314.316	379.070
Afrika ülkeleri	18.018	29.648	35.544
Kuzey Afrika	6.616	13.528	23.324
Diğer Afrika	11.402	16.120	12.221
Güney Afrika Cumhuriyeti	799	6.251	-323

Kaynak: UNCTAD World Investment Report 2007

Ülkeler İtibarı ile Doğrudan Yabancı Yatırımlar

2006 yılında ülkenin en büyük bankalarından ABSA'nın İngiliz Barclay grubu tarafından 5,5 milyar ABD Doları bedelle satın alınması, ülke tarihinde tek seferde en büyük doğrudan yabancı sermaye girişidir.

2004 yılında 799 milyon dolar olan doğrudan yabancı sermaye girişi 2005 yılında 6,2 milyar dolara yükselmiş, 2006 yılında ise özel sektörde faaliyet gösteren bazı firmaların sermayelerini azaltmaları nedeniyle doğrudan yabancı sermaye girişi negatif olarak gerçekleşmiştir.

31 Aralık 2006 tarihi itibarıyla Güney Afrika'daki doğrudan yabancı yatırımların ülkelere göre dağılımı incelendiğinde, İngiltere'nin %72 oranla açık ara ilk sırada olduğu görülmekte, İngiltere'yi sırasıyla ABD, Almanya, Hollanda, Japonya, İsviçre ve Fransa izlemektedir.

Ülkelere Göre Yabancı Yatırımlar

Doğrudan Yabancı Yatırımların Ülkelere Göre Dağılımı (31 Aralık 2006)					
	milyon Rand	Oran %		milyon Rand	Oran %
İngiltere	440.257	72,0%	Svaziland	122	0,0%
Almanya	34.121	5,6%	Namibya	22	0,0%
İsviçre	12.263	2,0%	Zimbabve	2.138	0,3%
Lüksemburg	1.883	0,3%	Mauritius	1.376	0,2%
Fransa	9.157	1,5%	Diğer	159	0,0%
Belçika	1.336	0,2%	Afrika ülkeleri	4.074	0,7%
Hollanda	22.106	3,6%			
Avusturya	647	0,1%	Japonya	14.725	2,4%
Lihtenştayn	498	0,1%	Hong Kong	36	0,0%
İtalya	2.909	0,5%	Tayvan	645	0,1%
İsveç	960	0,2%	Malezya	2.407	0,4%
İrlanda	1.220	0,2%	Çin	486	0,1%
Yunanistan	1.331	0,2%	Singapur	318	0,1%
Diğer	6.919	1,1%	Suudi Arabistan	-991	-0,2%
Avrupa ülkeleri	535.607	87,6%	Diğer	2.172	0,4%
			Asya ülkeleri	19.798	3,2%
ABD	37.378	6,1%			
Kanada	132	0,0%	Avustralya	948	0,2%
Bermuda	3.417	0,6%	Diğer	16	0,0%
Diğer	10.241	1,7%	Okyanusya	964	0,2%
Kuzey ve Güney Amerika	51.168	8,4%			
			Uluslararası Örgütler	111	0,0%
Botsvana	182	0,0%			

Lesoto	75	0,0%	Genel Toplam	611.722	100,0%
---------------	-----------	-------------	---------------------	----------------	---------------

Kaynak: South African Reserve Bank, Quarterly Bulletin, March 2008

Şirket Birleşmeleri ve Marka Satınalmalar

Güney Afrika Cumhuriyeti'nde Doğrudan Yabancı Sermaye ile Şirket Birleşmeleri konusunda bilgi alınabilecek kaynak aşağıda verilmiştir.

Competition Tribunal, Republic of South Africa

<http://www.comptrib.co.za>

► Dış Ticaret

Genel Durum

GAC nispeten açık bir ekonomiye sahip olup, dış ticaret hacmi GSYİH'sinin %50'den fazlasına karşılık gelmektedir. Önemli dış ticaret ortakları AB ülkeleri, ABD ve Japonya şeklindedir. Geçen 10 yıl içinde diğer Afrika ülkeleri ile ticaret de oldukça gelişmiştir. GAC'ın ihracat ürünlerinin büyük bir bölümü toplam ihracatın 2/3'üne yakın oranda imalat sanayi ürünlerinden oluşmaktadır. Maden ürünleri ihracatı başlı başına toplam ihracatın 1/3'ünü teşkil etmekte ancak tarım ürünleri ise sadece küçük yüzdelik rakamlarla ifade edilecek seviyedir.

GAC'ın ithalat politikasının uzun yıllar ikame ve sıkı tarife korumacılığı ile ithalat sınırlamalarının ardından 1990'lı yıllardan sonra liberalleşerek büyük ölçüde değişim geçirdiği gözlenmektedir.

Son yıllarda ithalatta ara mallar ve sermaye mallarına olan talep artışını yansıtan bir yapı görülmektedir. Uluslararası petrol fiyatlarındaki artışlara paralel olarak bu kalemlerdeki mal grubu ithalat maliyetleri de önemli oranda yükseltmiştir. Ayrıca piyasalarda Rand'ın güçlü bir şekilde pozisyon alması ve artan askeri alımlar da bu dönemde önemli etki yaratmıştır. İhracat artışları ancak daha mütevazı seviyelerde büyüme olarak kaydedilmiştir.

GAC günümüzde ülke ekonomisinin güçlü dinamiklerinin yanı sıra, mali ve teknik açıdan geniş uluslararası destek sağlamış durumdadır. Orta vadede sürekli artarak seyredeceği öngörülen kuvvetli dış kaynak akışının da eklenerek ortaya çıkacak gelişme ortamının, cari açık yönetimi için daha elverişli ve rahat bir ortam sağlayacağı belirtilmektedir.

Ülkenin Dış Ticareti

GAC nispeten açık bir ekonomiye sahip olup, dış ticaret hacmi GSYİH'sinin %50'den fazlasına karşılık gelmektedir. Önemli dış ticaret ortakları AB ülkeleri, ABD ve Japonya şeklindedir. Geçen 10 yıl içinde diğer Afrika ülkeleri ile ticaret de oldukça gelişmiştir. GAC'ın ihracat ürünlerinin büyük bir bölümü toplam ihracatın 2/3'üne yakın oranda imalat sanayi ürünlerinden oluşmaktadır. Maden ürünleri ihracatı başlı başına toplam ihracatın 1/3'ünü teşkil etmekte ancak tarım ürünleri ise sadece küçük yüzdelik rakamlarla ifade edilecek seviyedir.

Dış Ticaret Göstergeleri (Milyon Dolar)

	2005	2006	2007	2008	2009
İhracat (fob)	55,28	64,16	75,92	86,12	53,86
İthalat (fob)	56,28	70,03	81,66	90,57	63,76
Denge	-1	-5,87	-5,74	-4,45	-10,10
Hacim	111,56	134,19	157,58	176,69	117,62

Kaynak: Trademap, 2010

İhracatında Başlıca Ürünler

GAC'nin ürün grupları bazında 2006 yılı ihracatına bakıldığında; kıymetli madenler ihracatı 15,6 milyar doların üzerinde bir tutar ile toplam ihracatın dörtte birini aşan paya sahip en yüksek ihracat ürün grubu pozisyonundadır. Bunu izleyen üç ürün grubu da diğer bir dördte birlik dilimi oluşturan demir-çelik ürünleri, işlenmiş madeni yağlar ve elektriksiz makineler ürün gruplarıdır. Ayrıca taşıt araçları ve yan sanayi ihracatı GAC'ın önemli diğer ihracat ürün grubunu oluşturmaktadır. Bu beş ürün grubu GAC'ın gerçekleştirilen ihracatının %65'ini oluşturmaktadır.

Değişim olarak bakıldığında 2004 ve 2005 yıllarında gerçekleştirilen kıymetli madenler ihracatının her iki yıl değerleri birbirine yakın olmakla birlikte 2006 ve 2007 yıllarında %25 oranında artış ile daha yüksek bir seviyeye yerleşmekte olduğu gözlenmektedir. Ayrıca demir-çelik ihracatının son dört yıl içinde ikiye katlanmış olduğu, mineral yakıt ve yağlar ile elektriksiz makineler ürün grupları ihracatının son 3 yıl içinde %50'den fazla artış gösterdiği, taşıt araçlarının ise biraz daha yavaş fakat istikrarlı ve

kararlı bir şekilde yükselişte olduğu görülmektedir.

GAC'ın 2008 yılı ihracatı 74 milyar ABD doları olarak gerçekleşmiştir. İhracatta birinci sırada Platinler yer alırken, platin dahil Kıymetli madenler (Platin, Altın, Elmas, Manganez, Alüminyum, Krom vb) ihracatı toplam ihracat içinde yaklaşık %35 paya sahip olmuştur. Bunların dışında önemli ihraç ürünleri sırasıyla; Ferro alyajlar, Taşkömürü, Otomobil, Santrifüjle çalışan kurutma-filtre, arıtma cihazları, Demir cevherleri ve Konsantreleri ve Paslanmaz çelik şekilde sıralanmıştır.

İhraç Ettiği Başlıca Ürünler (Milyon Dolar)

GTİP	Ürünler	2007	2008	2009
7110	Platin, paladyum, rodyum, iridyum, osmiyum, (ham, pudra vb.)	9.823	9.801	6.767
2701	Taşkömürü; briketler, topak vb. kati yakıtlar	3.369	4.760	4.204
2601	Demir cevherleri ve konsantreleri	1.600	2.396	3.135
8703	Otomobil, steysin vagonlar dahil	2.635	4.536	3.062
7202	Ferro alyajlar	3.657	5.654	2.657
8421	Santrifüjle çalışan kurutma, filtre, arıtma cihazları	3.220	3.128	1.639
7102	Elmaslar	2.495	2.283	1.304
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	1.077	1.586	1.115
7601	İslenmemiş alüminyum	1.609	1.348	1.004
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	1.288	1.603	854
7219	Paslanmaz Çelikten Yassı Hadde Mamulü (600mm den geniş)	1.614	1.125	821
2204	Taze uzum şarabı (kuvvetlendirilmiş şaraplar dahil) uzum şırası	672	757	711
2610	Krom cevherleri ve konsantreleri	560	914	647
8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	903	887	633
0805	Turuncgiller (taze/kurutulmuş)	607	663	631
2602	Manganez cevherleri ve konsantreleri	417	1.896	525
1005	Mısır	32	530	450
2614	Titanyum cevherleri ve konsantreleri	367	409	423
0806	Üzümler (taze/kurutulmuş)	369	372	404
7606	Alüminyum sac, levha ve şeritler, kalınlık>0, 2mm	432	607	384
4702	Çözünür kimyasal odun hamuru	403	404	376
0808	Elma, armut ve ayva (taze)	331	354	370
1701	Kamış/pancar sekeri ve kimyaca saf sakaroz (kati halde)	281	220	369
7404	Bakir hurda ve döküntüler	438	478	356
	Toplam (diğerleri dahil)	64.027	73.966	53.864

Kaynak: Trademap 2010

İthalatında Başlıca Ürünler

İthal Ettiği Başlıca Ürünler (milyon dolar)

GTİP	Ürünler	2007	2008	2009
2709	Ham petrol (petrol yağı ve bitümenli minerallerden yağ)	10.918	14.957	10.294
9999	Tarifenin başka yerinde belirtilmeyen ürünler	5.819	5.828	3.512
2710	Petrol yağı ve bitümenli minerallerden elde edilen yağ	3.241	3.327	2.463
8703	Otomobil, steysin vagonlar dahil	4.410	2.750	2.336
8517	Telli telefon-telgraf için elektrikli cihazlar	2.490	2.692	2.160
3004	Tedavi/korunma amaçlı hazırlanan ilaç (dozlu)	1.172	1.240	1.222
8471	Otomatik bilgi işlem makineleri, üniteleri	1.492	1.471	1.197
8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	1.110	1.197	951
8443	Matbaacılık baskı makinesi, yardımcı makine	906	992	746
8802	Diğer hava taşıtları, uzay araçları	912	1.256	627
9018	Tıp. cerrahi. discilik. veterinerlik alet ve cihazları	459	490	461

8504 Elektrik transformatör, statik konvertisör, endüktör	362	512	454
1006 Pirinç	299	465	445
7102 Elmaslar	1.001	833	434
8431 Ağır iş makine ve cihazlarının aksamı, parçaları	421	578	420
8473 Yazı, hesap, muhasebe, bilgi işi, büro mak- cih aksa	632	514	413
8523 Ses-diğer fenom kayıt disk, bant, katı hal kalıcı depo aygıtı	472	458	403
8704 Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	1.397	1.163	398
8429 Dozer, greyder, skreyper, ekskav, küreyici, yükleyici	1.217	1.196	394
2818 Suni korendon alüminyum oksit ve hidrokisit	675	587	377
4011 Kauçuktan yeni dis lastikler	500	447	363
8406 Buhar türbinleri	58	164	354
8421 Santrifüjle çalışan kurutma, filtre, arıtma cihazları	279	338	318
8483 Transmisyon milleri, kranklar, yatak kovanları, dişliler, çarklar	314	390	318
Toplam (diğerleri dahil)	79.873	87.593	63.766

Kaynak: Trademap 2010

Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticareti

Başlıca Ülkeler İtibarı ile İhracat (Milyon Dolar)

	2007	2008	2009
Çin	4.170	4.310	5.670
ABD	7.529	7.987	4.860
Japonya	7.039	8.120	4.096
Almanya	5.106	5.749	3.513
Birleşik Krallık	4.907	4.906	3.002
İsviçre	1.371	1.556	2.273
Hindistan	1.349	2.280	2.068
Hollanda	2.881	3.464	2.037
Zimbabve	1.195	1.689	1.608
Mozambik	1.267	1.609	1.607
Zambiya	1.421	1.965	1.416
Belçika	1.749	2.047	1.282
İspanya	1.758	1.877	1.088
İtalya	1.430	1.595	1.081
Hong Kong	655	645	963
G.Kore	1.162	1.507	901
Kenya	643	710	872
Fransa	1.383	1.447	841
Tayvan	891	1.139	822
Avustralya	1.278	1.494	726
Angola	772	898	682
Nijerya	684	955	678
BAE	709	770	610
İsrail	785	841	575
Toplam (Diğerleri dahil)	64.027	73.966	53.864

Kaynak: Trademap 2010

Başlıca Ülkeler İtibarı ile İthalat (Milyon Dolar)

	2007	2008	2009
Çin	8.563	9.909	8.325
Almanya	9.317	9.914	7.438
ABD	6.166	7.038	4.949
S.Arabistan	3.606	5.523	3.204
Japonya	5.249	4.883	3.094
İran	2.956	3.290	2.599
Birleşik Krallık	3.863	3.556	2.526
Fransa	2.680	2.503	1.993
Nijerya	1.772	1.892	1.839
Hindistan	1.778	2.262	1.812
İtalya	2.219	2.134	1.609
Angola	1.646	2.686	1.371
Tayland	1.467	1.756	1.352
Brezilya	1.659	1.661	1.242
Hollanda	1.276	1.213	1.158
G.Kore	1.792	1.437	1.135
İsveç	1.152	1.615	1.104
Avustralya	1.458	1.630	1.083
Belçika	988	1.128	927
Malezya	1.065	1.085	866
Arjantin	1.019	1.003	858
Tayvan	1.135	1.070	791
İspanya	1.113	1.064	757
İsviçre	710	745	737
Toplam (diğerleri dahil)	79.873	87.593	63.766

Kaynak: Trademap, 2010

► Dış Ticaret Politikası ve Vergiler

Dış Ticaret Politikası

Güney Afrika'da, dış ticaret politikalarının belirlenmesi konusunda yetkili kuruluş International Trade Administration Commission (ITAC)'dır. Söz konusu kuruluş, gümrük tarifelerinin belirlenmesi, anti-damping, telafi edici vergiler ve koruma önlemlerinin uygulanması, Ticaret ve Sanayi Bakanlığı tarafından belirlenen ihracatı ve ithalatı koruma önlemlerine tabi ürünler için gerekli izinlerin verilmesi konularında yetkilendirilmiştir.

Güney Afrika'da gümrük tarifeleri ITAC tarafından belirlenmekte, ancak üreticiler, ihracatçılar ve ithalatçılar ITAC tarafından belirlenen gümrük tarifelerinin gözden geçirilerek artırılması veya azaltılması talebinde bulunabilmektedirler.

2002 tarihli 'International Trade Administration Act' yasası uyarınca Ticaret ve Sanayi Bakanlığınca belirlenen bazı ürünlerin ithalatı ve ihracatı kontrol önlemlerine tabidir.

Bu çerçevede, 208 kalem ürünün Güney Afrika'ya ithalatı izne tabi olup, ithalatı izne bağlı ürünler ana hatlarıyla balık ve balıkçılık ürünleri, hidrokarbonlar, radyoaktif kimyasal elementler, petrol ürünleri, lastikler, adi metaller, ateşli silahlar ve mühimmatlar, kumar makineleri, çeşitli kimyasal maddeler ve karboksilik asittir. Ayrıca, tüm kullanılmış ve ikinci el ürünlerle birlikte, hurda ve döküntülerin Güney Afrika'ya ithalatı kontrol önlemlerine tabi bulunmaktadır.

Öte yandan, gümrük tarife cetvelinde yer alan 171 adet ürünün Güney Afrika'dan ihracatı kontrole tabi olup, ihracatı kontrole tabi ürünler ormancılık, madencilik, sınai ürünler, motorlu araçlar, sağlık ve mineral yakıtlar sektörlerinde yer almaktadır. İhracat için gerekli kontroller ürünün çeşidine göre 'ITAC', Madenler ve Enerji Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Çevre ve Turizm Bakanlığı, Su İşleri ve Ormancılık Bakanlığı ve Güney Afrika Polis Teşkilatı tarafından yapılmakta, nihai ihraç izni ise ITAC tarafından verilmektedir.

İthalat Rejimi

Güney Afrika'ya ithalatta gümrük vergilerinin dışında %14 KDV uygulaması bulunmaktadır. İthal edilen ürünlerin tamamına yakınında KDV uygulaması bulunmakta, ancak ülkedeki kayıtlı tüccarlar, yerel üretimde kullanılacak veya yeniden satışı yapılacak ürünlerin ithalatında KDV'den muaf tutulabilmektedir.

Gümrük vergisi ve KDV'nin haricinde, Güney Afrika'ya ithalatta, tütün, tütün mamulleri ve petrol ürünlerinde özel tüketim vergisi tahsil edilmektedir. Alkollü içkilerde, perakende satış fiyatlarına göre sabitlenmiş oranlarda vergi alınmakta, bazı lüks tüketim mallarının ithalatında ise %5 ila %7 oranlarında özel tüketim vergisi uygulanmaktadır.

Tarifeler ve Diğer Vergiler

Gelir Vergisi

Devletin gelirlerinin büyük kısmını gelir vergisi oluşturmaktadır. Devletin gelirlerinin yaklaşık üçte biri dolaylı vergilerden, büyük ölçüde de katma değer vergisinden kaynaklanmaktadır.

Güney Afrika Cumhuriyeti'nde şirketlere uygulanan normal vergi oranı 30% civarındadır. Güney Afrika'da yerleşik olmayan ancak şubeleri yoluyla Güney Afrika'da faaliyet gösteren şirketlerden 35% oranında vergi alınmaktadır. 2000 yılından bu yana şirketleri gelirlerine göre dilimlere ayırarak vergilendirme uygulanmaktadır. En alt gelir grubundaki küçük şirketlerden 15% vergi alınmaktadır. 2003 yılında küçük şirketlerin gelir sınırı 3 milyon Rand'tan 5 milyon Rand'a yükseltilmiş olup yeni kurulan işletmelerin kuruluş masraflarının 20.000 Rand'lık bölümü ile dört yıl süresince yapılan Ar-Ge harcamalarına da vergiden muafiyet getirilmiştir.

Kişilere uygulanan gelir vergisi de kademeli uygulanmaktadır. Yıllık geliri 60 000 Rand'dan az olanlar gelir vergisi ödememektedir. Geliri 100 000 Rand'a kadar olanlar %18, 160 000 Rand'a kadar olanlar %25, 220 000 Rand'a kadar olanlar %30, 220 000-400 000 Rand arasında olanlar 35%-38% ve 400 000 Rand'ın üzerinde olanlar 40% vergi ödemektedir. Vergi yılı 1 Mart ile 28 (veya 29) Şubat arasındadır. Mükellefler, önceki yıl yapılan ödeme temel alınarak tahmine göre, iki taksitle vergilerini yatırmaktadırlar. Daha sonra gerçekleşen fark ödenecekten az ise fark istenmemekte, fazlaysa ödeyene iade edilmektedir.

İkincil Vergi

Güney Afrika'da yerleşik olan şirketlerin karlarına ikincil vergi uygulanmaktadır. İkincil vergi şirketlere uygulanmakta, hisse senedi sahiplerine uygulanmamaktadır. İkincil vergi uygulamasına 1993 yılında şirketlerin karlarını yatırıma yönlendirmelerini teşvik etmek amacıyla başlanmıştır. 1994'te 25% olan ikincil vergi daha sonra kademeli olarak düşürülmüş, 2007 tarihinden itibaren 10% olarak uygulanmaya başlanmıştır.

Yabancı şirketlerin şubeleri bu vergiden muaftır. Bu şirketler kurumsal vergi ödemektedir. İkincil vergi karın açıklandığı aydan bir sonraki ayın sonunda ödenmelidir. Kapitalizasyon ve transfer ücretlendirmeleri çok sıkı şekilde denetime tabidir. Fazla ödemeler indirimden faydalanamamakta, ikincil vergiye tabi tutulmaktadırlar.

Hissedarlara ait kar payları, yukarıda da belirtildiği gibi, vergiden muaftır. Güney Afrikalı olmayan hissedarlardan stopaj vergisi de alınmamaktadır. Vergilendirilmiş karlar, Güney Afrika'daki şube tarafından stopaj vergisine tabi tutulmadan yabancı ülkedeki merkezine gönderilebilir.

Kurumlar Vergisi

Yukarıda ifade edildiği gibi vergi mükellefi olabilmesi için kişinin Güney Afrika'da ikamet ediyor olması ya da senenin en az 183 gününü Güney Afrika'da geçiriyor olması gerekmektedir. Güney Afrika'da her birey ayrı olarak vergilendirilir. Erkeklerle bayan veya evli olanlarla bekarlar arasında herhangi bir ayırım söz konusu değildir.

Güney Afrika'nın uluslararası holdinglerin ülkede bulunmalarını istemesinin sonucu olarak belli şartları yerine getirdiklerinde bu şirketler yerleşik sayılmamaktadırlar.

Bu şartları yerine getiremeyen şirketler ise düşük vergi ödemek için Güney Afrika ile hukuki olarak güçlü bağları olan Morityus, Cayman Adaları gibi yerlerdeki off-shore hesaplarını kullanarak, Güney Afrika'daki şirketlerinin normal vergilendirilmesini off-shore hesabındaki varlıklarının da düşük vergilendirilmesini sağlamaktadırlar. Ancak off-shore şirketinin yarıdan fazlası Güney Afrika'ya ait ise şirketler böyle bir yola başvurmamaktadır.

2004 yılında söz konusu uygulamaların Güney Afrika'ya şirket yatırımlarını olumsuz etkilediğinin fark edilmesi üzerine, şirketlerin başka ülkelerdeki kazançlarından alınan vergide 30% indirimine gidilmiştir. Ayrıca katılım muafiyeti de 25% artırılmıştır.

İşçilerin vergileri ise maaşlarından işveren tarafından kesilerek hükümete ödenir. Personel istihdam eden bir yan kuruluş veya şube SARS'a işveren olarak kaydolmak zorundadır. Bu şirketler, çalışanlara ödenen ücret üzerinden vergi kesmekle mükelleflerdir. Eğer söz konusu şirketler mal veya hizmet satıyorsa gene SARS'a satıcı olarak kaydolmalı ve KDV'yi keserek ödemelidir.

Sermaye Geliri Vergisi

Güney Afrika'da yerleşik kişi ve kuruluşlar 2002'de yürürlüğe giren sermaye geliri vergisine tabidirler. Bu kişi ve kuruluşların yabancı ülkelerdeki varlıkları da sermaye geliri vergisine tabi iken Güney Afrika'da yerleşik olmayan kişi ve kuruluşların sadece Güney Afrika'daki varlıkları sermaye geliri vergisine tabidir.

İlk 10.000 Rand'lık sermaye geliri vergiden muaftır. Ayrıca, sigorta ve emeklilik gelirleri gibi diğer bazı gelirler de vergiden muaf tutulmuştur. Kişilere uygulanan yıllık sermaye geliri vergisi 1% ile 10,5% arasında değişmektedir. Şirketlerde ise bu oran 14,5%'tir.

Katma Değer Vergisi (KDV)

Yıllık cirosu 300.000 Rand'ın üzerinde olan işletmeler katma değer vergisine tabidir. Cirosu bir milyon Rand'ın altında olan işletmeler her dört ayda bir, bir milyon Rand'ın üzerinde olanlar ise her iki ayda bir katma değer vergisi ödemek zorundadırlar. KDV oranı 14%'tür. Bazı gıda maddeleri ve malların ihracatında KDV sıfırdır. Finansal hizmetler ve ikametgah gibi bazı konular da KDV'den muaftır.

Bunların dışında, tüm teşebbüsler brüt gelir ve ücretler üzerinden bölgesel hizmet konseyleri vergisi ödemektedir. Oranlar değişmekle birlikte, yüzde 0.14 ve yüzde 0.35 civarındadır. Maaş bordrosu üzerinden yüzde bir oranında beceri geliştirme vergisi kesilmektedir.

Gümrük ve istihlak vergileri bulunmaktadır. Düşük sayılabilecek miktarlarda, Zorunlu Çalışanlar Tazminat Garantisi ve İşsizlik Sigortası Fonu Primleri yatırılmaktadır. Bunların dışında sosyal güvenlik ödemesi yoktur.

Ayrıca, arsa ve binaların alım ve satımı için devir vergisi ödenmektedir (alıcı şirket ise bu oran yüzde 10'dur fakat KDV alınırsa bu orandan muaftır) Hisselerin devri ve tahsisi için yüzde 0.25 oranında damga vergisi alınmaktadır. Kira, ipotek gibi bazı sözleşmelerden de damga vergisi alınmaktadır.

Tarife Dışı Engeller

Güney Afrika Ticaret ve Sanayi Bakanlığı, Resmi Gazete'de yayımlamak suretiyle, bazı spesifik ürünler veya ürün gruplarının ülkeye ithalatını, ITAC tarafından düzenlenen izin belgelerinde belirtilen koşullara uygun olarak kontrol edebilmekte ve sınırlandırabilmektedir. Bu çerçevede, ithalatı izne tabi olan ana ürün kategorileri aşağıda yer almaktadır:

- Kullanılmış eşyalar: Kullanılmış eşyaların ithalatı için ITAC tarafından düzenlenecek ithal izin belgesi gerekmekte, bu çerçevede özellikle yerel üreticileri korumak amacıyla bir çok kullanılmış eşyanın ithalatı bir nevi 'de facto' olarak yasaklanmaktadır.

- Her türlü hurda, döküntü, artık ve atıklar.

- Diğer zararlı maddeler.

- Kalite standartlarına tabi ürünler: Söz konusu kısıtlama insan sağlığını korumak ve araçlardaki güvenliği artırmak amacıyla üretim kalitesinin denetlenmesini amaçlamaktadır.

Yukarıda bahsedilen tarife dışı önlemlerin yanı sıra, limanlardaki yoğunluk ve tıkanıklık, fatura fiyatlarının üzerinde tespit edilen gümrük değeri, malların çalınması, ithalat izinleri, anti-damping önlemleri, telif haklarının ihlali ve yetersiz bürokrasi sıklıkla şikayet konusu olan tarife dışı engellerdir.

Anti-Damping Uygulamaları

Güney Afrika, anti-damping soruşturması açan ve uygulayan ülkeler sıralamasında ön sıralarda yer almaktadır. Güney Afrika Hükümeti anti-damping uygulamalarına ilişkin düzenlemeyi 2003 yılında, telafi edici vergilere ilişkin düzenlemeyi ise 2004 yılında yürürlüğe koymuştur.

1995-2006 yıllarını kapsayan dönemde toplam 200 anti-damping soruşturması başlatan Güney Afrika, 2007 yılı Ocak-Haziran döneminde üç yeni anti-damping soruşturması başlatmış, yine aynı dönem içerisinde bir adet anti-damping vergisi yürürlüğe koymuştur.

Öte yandan, Güney Afrika, Türkiye'den ithal edilen 6301.40 ve 6301.90 GTİP nolu battaniyelere, 6001.10, 6001.22 ve 6001.92 GTİP nolu örme mensucata, 5801.34 ve 5801.35 GTİP nolu dokunmuş kadife, pelüş ve tırtıl mensucata, 5512.21, 5512.29, 5515.29 ve 5515.91 GTİP nolu sentetik ve suni devamsız liflerden dokunmuş mensucata anti-damping vergisi uygulamaktadır.

Ürün Standartları ile İlgili Uygulamalar

1945 tarihli Standartlar Yasası uyarınca kurulmuş olan Güney Afrika Standartlar Bürosu (SABS), Güney Afrika'da standartlardan sorumlu yasal kuruluş konumunda olup, kalite ve standartların geliştirilmesi ve korunması faaliyetlerini 1993 tarihinde değiştirilmiş olan Standartlar Yasası çerçevesinde sürdürmektedir.

SABS'nin görevleri; ulusal standartları yayımlamak, ürün ve hizmetlerin standartlara uygunluğunu test etmek ve belgelemek, ulusal standartlar temelinde teknik düzenlemeler geliştirmek, yasal mevzuatı uygulamak ve denetlemek, standartlarla ilgili eğitim vermek olarak belirlenmiştir.

SABS, Güney Afrika Akreditasyon Sistemi (SANAS) tarafından akredite edilmiştir ve Hollanda merkezli Raad voor Accreditatie (RvA) tarafından da uluslararası olarak tanınmaktadır. SABS aynı zamanda hem Uluslararası Standartlar Teşkilatı (ISO) hem de Uluslararası Elektroteknik Komisyonunun (IEC) üyesi olup, ISO standartlarına uygun olarak eczacılık ve endüstriyel standartlara ilişkin belgelendirme yapmaktadır.

Güney Afrika Standartlar Bürosu, ISO, IEC ve CEN (Avrupa Standardizasyon Komitesi) standartlarını izlemekte olup, tarihsel ve teknik nedenlerden dolayı SABS tarafından uygulanan standartlar İngiltere ve Hollanda standartları ile yakınlık göstermektedir.

Öte yandan, Güney Afrika Sağlık Bakanlığı, bazı tarım ürünleri ile ilgili standartlardan sorumlu olup, söz konusu standartlar kalite, paketlenme, pazarlama, etiketleme gibi hususların yanı sıra, fiziksel, kimyasal ve mikrobiyolojik analizleri de kapsamaktadır.

1993 tarihli Standartlar Yasası SABS'ye tüketicinin korunması konusunda da bazı yetkiler vermektedir. Bu kapsamda gönüllü ve uyulması zorunlu olan standartlar bulunmaktadır.

Güney Afrika'da standartlar, uygunluk değerlendirmesi, ürün belgelendirmesi ve akreditasyon ile ilgili kuruluşlara ilişkin bilgiler aşağıda yer almaktadır.

Standartlar

- South African Bureau of Standards (SABS): Standartlardan sorumlu yasal kamu kuruluşu – www.sabs.co.za
- Council for Scientific and Industrial Research (CSIR): Güney Afrika'da ekonomik gelişmeyi desteklemek amacıyla çalışmalar yapan araştırma kuruluşu – www.csir.org.za
- Engineering Council of South Africa (ECSA): Mühendislik alanındaki faaliyetlerde standartları yükseltmeyi amaçlayan yasal kuruluş – www.ecsa.co.za
- National Department of Agriculture (NDA): Bazı tarım ürünlerinde uygulanması gereken standartları belirleyen kuruluş (Güney Afrika Tarım Bakanlığı) – www.nda.agric.za
- Department of Health: Güney Afrika'daki sağlık hizmetlerinin kalitesini yükseltmeyi amaçlayan kamu kurumu (Güney Afrika Sağlık Bakanlığı) – www.doh.gov.za
- SADC Stan: On dört üye ülkeden oluşan Güney Afrika Kalkınma Topluluğu (SADC), diğer hususların yanı sıra üye ülkeler arasında standartlar ve teknik düzenlemelerin uyumlaştırılmasını da amaçlamaktadır. – www.sadcstan.co.za

Uygunluk değerlendirmesi

- SABS: Güney Afrika Standartlar Bürosu, ülkedeki standartları düzenleyen kamu kuruluşudur – www.sabs.co.za
- Human Science Research Council (HSRC): Hükümet dışı organizasyonlar, uluslararası kalkınma ajansları ve GAC hükümeti ile büyük ölçekli sosyal projeler üzerinde çalışmakta, aynı zamanda akademik standartlarla ilgilenmektedir www.hsra.ac.za
- Medicines Control Council (MCC): İlaçlarla ilgili kontrol ve düzenlemeleri gerçekleştiren kuruluş www.mccza.com

Ürün belgelendirmesi

- Elektrikli ürünler Elektromanyetik Girişim (Electromagnetic Interference-EMI) belgesi almak zorundadır.
- Tüm ilaçların 'Medicines Control Council (MCC) tarafından belgelendirilmesi gerekmektedir.
- Röntgen cihazları gibi elektro-medikal ürünlerin Sağlık Bakanlığına bağlı Radyasyon Kontrol Konseyi tarafından belgelendirilmesi gerekmektedir.

Akreditasyon

- South African National Accreditation System (SANAS): Laboratuvarları, belgelendirme ve muayene kuruluşlarını ulusal bazda akredite eden kuruluştur. Elektronik ekipmanlar SANAS tarafından akredite edilen laboratuvarlarda test edilmek zorundadır. – www.sanas.co.za

Güney Afrika Standartlar Bürosu (SABS) ve söz konusu kuruluşu akredite şubeler ve temsilciler, Güney Afrika'da standartlar ve akreditasyondan sorumlu kuruluş konumundadır. SABS, kimyasallar, elektroteknik, gıda ve sağlık, mekanik ve malzeme, madencilik ve mineraller, hizmetler ve ulaştırma olarak belirlenen kategorilerde markalama ve etiketleme konularında denetimde bulunmaktadır.

Markalama ve etiketleme konusunda önemli hususlardan birisi, sanayi ürünleri ve eczacılık sektörlerinde yapılacak ithalatlarda etiketleme ve markalamanın İngilizce olarak yapılmasının zorunlu olmasıdır.

Kambiyo Rejimi

GAC'da Mart 1995 'te Mali Rand mekanizmasının kaldırılması (GAC ikili bir döviz kuru sistemi uygulamaktaydı) ve Rand kur oranlarının birleştirilmesiyle yerleşik olmayanlar üzerindeki kontrol kaldırılmıştır. Bu tarihten sonra da dikkatler yerleşik olanlar üzerindeki sınırlamaların kaldırılmasına odaklanmıştır. Otoriteler bu sınırlamaların yavaş yavaş yerine radikal geçişlerle sağlanmasını tercih etmişlerdir. Hükümet kısa sürede geçiş yanlısı olmakla birlikte ekonominin bütünündeki liberalleşme hızına bağlı olarak buna tam uyamamıştır. Geçiş için her bir bütçe dilimi yerleşik olanların üzerindeki kontrolün kalkmasına katkı sağlamıştır. Ekim 2005, Şubat 2006 ve Şubat 2007'de rahatlama için yeni uygulamalar beyan edilmiştir.

Fakat halen GAC'da kur kontrol sistemi devam etmekte ve döviz transferlerine ilişkin yasalar bulunmaktadır. Bunlar döviz miktarına, özel/tüzel kişiye ait olmasına, yerleşik veya yerleşik olmayan kişi durumuna bağlı olarak sınıflandırılmıştır. Ayrıca bu işlemler resmi olarak onaylanmış yetkili temsilci kuruluşlar aracılığı ile yapılmaktadır. (Detaylı bilgiye www.reservebank.co.za ve www.sars.gov.za web sitesinden erişilebilir).

Türkiye ile Ticaret

Genel Durum

Ülkemiz ile GAC arasındaki ticari ilişkiler 1966 yılından beri devam etmektedir. 1980 yılına kadar ülkemizde uygulanan dış ticaret politikaları yüzünden düşük düzeyde seyreden ticari ilişkiler 1981 yılından sonra hızla artmaya başlamış ve 2000 yılına kadar belirgin bir seviyeye gelmiştir.

2001 yılında büyük bir artışın ardından 2002 yılında önemli bir düşüş yaşanmıştır. Bu dönem Türkiye’de ekonomik kriz ve GAC’de ise yeniden yapılanma sürecinin ardından dış açılımda yoğun bir döneme denk gelmektedir. Ardından 2003’te karşılıklı ticaret hacmi toparlanarak 2001 yılı seviyesine gelmiştir.

2004 yılını izleyen süreçte özellikle Türkiye’nin dış ticarete stratejik yaklaşımı ve ayrıca GAC’da da ciddi dış açılma hareketleri ticaret hacminin artmasında önemli rol oynamıştır. Karşılıklı üst düzey ziyaretleri ve işadamlarının da ilgisi ile Türkiye ile GAC arasındaki ticaret artış sürecine girmiştir. Dış ticaret hacmi 2004 yılında ilk kez 1 milyar doları aşmış ve 2006 yılında da 2,4 milyara ulaşmıştır.

2007 yılında 2,53 milyar dolar olarak gerçekleşen dış ticaret hacmi 2008 yılında 2,74 milyar dolara yükselmiştir. Son iki yıl içinde dış ticaret dengesi de olumlu bir gelişme ile başa baş konuma yaklaşmıştır. Dış ticaret hacmi 2009 yılı sonunda yaklaşık 0,8 milyar dolar daralma ile 1,97 milyar dolar olarak gerçekleşmiş, ticaret hacmindeki azalma iki ülke arasında eşit tutarda gerçekleşmiştir.

Türkiye-GAC Dış Ticaret Değerleri (Milyon Dolar)

Yıllar	İhracat	İthalat	Denge	Hacim
2001	77,9	345,0	-267,2	422,9
2002	85,5	207,0	-121,5	292,4
2003	121,5	335,7	-214,2	457,2
2004	190,1	1006,7	-816,6	1.196,8
2005	315,7	1260,0	-944,2	1.575,7
2006	598,5	1791,6	-1193,1	2.390,1
2007	571,2	1960,9	-1389,7	2.532,1
2008	1.238,6	1502,5	-263,9	2.741,1
2009	866,7	1102,5	-235,7	1.969,2
2010	369,2	889,6	-181,1	1850,5
2010*	18,3	21,6	-3,3	39,9
2011*	24,5	162,3	-137,8	186,8

Kaynak: DTM

* Ocak ayı verileri

Türkiye'nin GAC'a Aylık İhracat Verileri için Tıklayınız...

Türkiye'nin GAC'a İhracatında Başlıca Ürünler (Milyon Dolar)

GTİP	ÜRÜN ADI	2008	2009	2010
7108	Altın (ham, yarı işlenmiş, pudra halinde)	638,33	601,43	106,61
8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	19,27	10,45	17,39
8703	Otomobili, steysin vagonlar, arabalar	16,20	20,83	16,88
4818	Tuvalet kağıtları, kağıt havlu, mendil, kumaş, masa örtüsü vb	25,15	11,41	12,29
5902	Naylon, poliamid, polyester vb.esaslı iç-dış lastiği mensucatı	11,79	10,88	9,53
5702	Dokunmuş halılar, yer kaplamaları (kilim, sumak, karaman vb)	3,26	4,66	8,94
6802	Yontulmaya, inşaata elverişli işlenmiş taşlar (kayağan hariç)	11,63	9,01	8,79
8422	Yıkama, temizleme, kurutma, doldurma vb. İşler için makine, cihaz	9,04	8,44	8,33
8450	Çamaşır yıkama makineleri	5,93	6,39	6,10
7305	Demir/çelikten diğer tüp ve borular-kaynaklı vb.-çapı>406, 4mm	0,00	0,00	5,36
8701	Traktörler	12,24	5,32	5,13
9401	Oturmaya mahsus mobilyalar, aksam-parçaları	13,52	1,85	4,76
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	8,45	6,28	4,10
8407	Alternatif-rotatif kıvılcım ateşlemeli, içten yanmalı motorlar	0,02	2,40	3,97
3214	Macunlar, renkli çimentolar ve boyacılıkta kullanılan sıvama maddeleri	1,69	2,57	3,53
3923	Eşya taşıma ambalajı için plastik mamulleri, tıpa, kapak, kapsül	0,90	2,40	3,50
2008	Başka yerinde belirtilmeyen meyve ve yenilen diğer bitki parçaları konserveleri	4,32	3,00	3,26

7306	Demir/çelikten diğer tüpler, borular, içi boş profiller	0,00	0,02	3,18
5407	Sentetik iplik, monofil, şeritlerle dokumalar	3,18	2,21	2,95
802	Diğer kabuklu meyveler (taze/kurutulmuş) (kabuğu çıkarılmış/soyulmuş)	2,25	1,05	2,83
5703	Tüfte edilmiş halılar, tüfte edilmiş (yer kaplamaları)	2,57	4,48	2,80
2819	Krom oksitleri ve hidroksitleri	2,01	2,16	2,60
7013	Masa, mutfak, tuvalet, ev tezyinatı vb için cam eşya	1,30	1,74	2,59
1806	Çikolata ve kakao içeren diğer gıda müstahzarları	1,07	0,65	2,57
8544	İzole edilmiş tel, kablo; diğer izole edilmiş elektrik iletkenleri; fiber optik k	2,62	2,14	2,57
4009	Vulkanize edilmiş kauçuktan boru ve hortumlar ve donanımları	2,26	1,62	2,44
8437	Tohumları temizleme, ayırma, öğütme, işleme makine ve cihazları	0,36	1,03	2,22
8418	Buzdolapları, dondurucular, soğutucular, ısı pompaları	2,03	1,42	2,19
1902	Makarnalar	1,45	1,23	2,17
8409	İçten yanmalı, pistonlu motorların aksam-parçaları	2,23	3,63	2,15
8504	Elektrik transformatörleri, statik konvertisörler, endüktörler	1,51	1,22	2,06
6203	Erkek/erkek çocuk için takım, takım elbise, ceket vs.	1,08	1,28	2,05
8531	Elektrikli ses/görüntülü işaret cihazları	0,02	0,92	2,01
7113	Kıymetli metaller ve kaplamalarından mücevherci eşyası	2,12	1,20	1,98
8483	Transmisyon milleri, kranklar, yatak kovanları, dişliler, çarklar	1,59	1,10	1,93
5402	Sentetik lif ipliği (dikiş ipliği hariç) (toptan)	4,37	1,97	1,90
8413	Sıvılar için pompalar, sıvı elevatörleri	2,01	2,06	1,86
5501	Sentetik lif demetleri	0,18	1,21	1,75
3816	Ateşe dayanıklı çimentolar, harçlar, betonlar vb. Karışım	0,94	1,00	1,64
8516	Elektrikli su ısıtıcıları, elektro termik cihazlar (şofbenler)	4,05	0,98	1,57
3924	Plastikten sofralar, mutfak ve diğer ev eşyası, tuvalet eşyası	0,71	0,94	1,56
2519	Magnezit, erimiş yanmış manyezi	0,02	1,64	1,55
3907	Poliasetaller, diğer polieterler, epoksit-alkid reçineler vb (ilk şekilde)	0,00	0,22	1,41
8429	Dozerler, greyder, Skreyper, ekskavatör, küreyici, yükleyici vb.	2,61	0,00	1,40
7312	Demir-çelik tellerden örme halat, kablo, örme hantlar	3,00	1,67	1,37
9403	Diğer mobilyalar vb. Aksam, parçaları	1,16	1,20	1,34
1905	Ekmek, pasta, kek, bisküvi vs. İle boş ilaç kapsülü mühür güllacı vs.	1,71	0,60	1,26
3917	Plastikten tüpler, borular, hortumlar; conta, dirsek, rakor vb	0,68	0,54	1,22
2106	Tarifenin başka yerinde yer almayan gıda müstahzarları	1,80	1,55	1,21
6205	Erkek/erkek çocuk için gömlek	0,53	0,86	1,19
4016	Vulkanize kauçuktan diğer eşya	1,48	0,82	1,19
5801	Kadife, pelüş ve halkalı (tirtil mensucat)	1,33	1,17	1,15
7324	Demir/çelikten sağlığı koruyucu eşya, tuvalet eşyası ve aksami	0,16	0,30	1,14
8462	Metalleri dövme, işleme, kesme, şataflama presleri, makineleri	2,22	0,48	1,12
6204	Kadın/kız çocuk için takım, takım elbise, ceket vs.	0,64	0,46	1,08
6302	Yatak çarşafı, masa örtüleri, tuvalet, mutfak bezleri	0,38	0,42	1,00
7321	Demir-çelik soba, ocak, ızgara, ocak, mangal vb. Ev eşyası	0,68	0,33	1,00
7216	Demir/alaşimsız çelikten profil	6,98	0,20	0,99
8421	Santrifüjle çalışan kurutma, filtre, arıtma cihazları	1,00	0,60	0,98
2810	Bor oksitleri; borik asitler	0,63	0,55	0,96
8537	Elektrik kontrol, dağıtım tabloları, mücehhez tablolar	0,14	1,20	0,96
7207	Demir/alaşimsız çelikten yarı mamuller	0,00	0,00	0,95
8481	Muslukçu, borucu eşyası-basınç düşürücü, termostatik valf dahil	1,20	1,32	0,94
3920	Plastikten diğer levha, yaprak, pelikül ve lamalar	0,53	0,79	0,93

5603	Dokunmamış mensucat (emdirilmiş)	0,23	0,41	0,93
8508	Vakumlu elektrik süpürgeleri	0,49	0,73	0,88
8414	Hava-vakum pompası, hava/gaz kompresörü, vantilatör, aspiratör	0,34	0,30	0,85
2840	Boratlar; peroksiboratlar (perboratlar)	0,73	0,51	0,84
5502	Suni lif demetleri	0,00	0,74	0,83
4819	Kağıt/karton vb. Esaslı kutu, kılıf, torba vb. Eşya	0,11	0,52	0,83
8503	Elektrik motor, jeneratör, elektrojen grupları aksam, parçaları	0,30	0,20	0,82
8451	Dokuma maddelerini yıkama, kurutma, ütüleme makine ve cihazları	1,26	0,54	0,80
6109	Tişört, fanila, diğer iç giyim eşyası (örme)	1,55	1,08	0,79
1101	Buğday unu/mahlut unu	0,01	0,20	0,78
1704	Kakao içermeyen şeker mamulleri (beyaz çikolata dahil)	0,60	0,33	0,77
8412	Diğer motorlar ve kuvvet üreten makineler	0,12	0,28	0,77
806	Üzümler (taze/kurutulmuş)	0,12	2,10	0,74
5505	Sentetik-suni lif döküntüleri	0,52	0,14	0,74
2402	Tütün/tütün yerine geçen maddelerden purolar, sigarillolar ve sigaralar	0,18	0,65	0,74
2530	Tarifenin başka yerinde yer almayan mineral maddeler	0,62	0,50	0,73
3921	Plastikten diğer levhalar, yaprak, pelikül, varak ve lamalar	0,40	0,41	0,73
8536	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı	0,73	0,30	0,71
3919	Plastikten, yapışkan levha, yaprak, şerit, lam vb. Düz şekilde	0,02	0,30	0,65
2836	Karbonat; peroksikarbonat; amonyum karbonat içeren ticari amonyum karbonat	1,44	1,06	0,64
8529	Radio, televizyon, radar cihazları vb cihazların aksam ve parçaları	0,90	1,31	0,63
8456	Maddenin aşındırılarak işlenmesine mahsus makineler	0,00	0,28	0,63
4813	Sigara kağıdı	0,00	0,39	0,59
8607	Demiryolu taşıtlarının, tramvayların aksam-parçaları	2,31	0,00	0,59
5601	Vatkalar, vatka mamulleri, kırpıntı, toz, talazlar	0,16	0,02	0,57
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	298,67	53,08	0,57
813	Meyve (kurutulmuş) (0801, 0806'de kiler hariç)08. Fasıldaki sert ve kabukluların	0,67	0,63	0,57
6805	Tabii/suni aşındırıcı toz/küçük taneler	0,62	0,55	0,55
910	Zencefil, safran, zerdeçal, kekik, defne yaprakları, köri ve diğer baharat	0,52	0,58	0,55
8431	Ağır iş makine ve cihazlarının aksamı, parçaları	0,39	0,14	0,55
5511	Suni-sentetik devamsız elyafattan iplikler (perakende)	0,23	0,31	0,54
9405	Diğer aydınlatma cihazları, lambalar, ışıklı tabela, plaka vb.	0,16	0,24	0,54
7326	Demir/çelikten diğer eşya	0,27	0,56	0,53
6403	Ayakkabı; yüzü deri, tabanı kauçuk, plastik, tabii, suni vb kösele	0,13	0,33	0,53
3401	Sabunlar, yüzey aktif organik maddeler	0,44	0,33	0,52
2505	Her nevi tabii kum	0,46	0,46	0,51
9304	Diğer silahlar (yaylı, havalı/gazlı tüfek ve tabancalar, cop vb.)	0,23	0,27	0,50
2401	Yaprak tütün ve tütün döküntüleri	0,97	1,58	0,48
3305	Saç müstahzarları	1,96	0,51	0,48
7308	Demir/çelikten inşaat ve aksamı	1,86	0,62	0,42
8479	Kendine özgü fonksiyonlu makine ve cihazlar	1,66	0,27	0,31
5503	Sentetik devamsız lifler (işlem görmemiş)	2,87	0,51	0,25
7214	Demir/çelik çubuklar (sıcak haddeli, dövülmüş, burulmuş, çekilmiş)	11,17	0,01	0,18
5209	Pamuk men (dokuma %85 < pamuklu 200g/m2 den fazla)	1,69	0,12	0,18
6303	Perdeler ve iç storlar, perde ve yatak farbaları	1,10	0,31	0,17
7224	Diğer alımlı çelik (ilk sekillerde ve vari mamulleri)	1.13	0.02	0.16

8502	Elektrojen grupları, rotatif elektrik konvertisörleri	7,70	0,61	0,15
3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	0,25	1,32	0,11
Toplam (diğerleri dahil)		1238,63	866,73	369,22

Kaynak: DTM

Türkiye'nin 2006 yılında GAC'dan gerçekleştirdiği ithalatı madde grupları itibariyle aşağıda belirtilmiştir. GAC'dan altın ithalatı diğer ürünlerin çok üzerinde en büyük kalemi olup bunu taş kömürü izlemektedir. Bu iki ürünün ithalatı 1,5 milyar doları bulmakta olup diğer tüm ürünlerin toplam ithalat tutarı ancak 3 milyar dolara yakın bir seviyede kalmaktadır. Yine otomotive ve makina ürünleri, ferroalyajlar, paslanmaz çelik, krom cevheri ve ham kuzu derisi ithalat ürün gruplarıdır.

Türkiye'nin GAC'dan İthalatında Başlıca Ürünler (Milyon Dolar)

GTİP	ÜRÜN ADI	2008	2009	2010
7108	Altın (ham, yarı işlenmiş, pudra halinde)	813,35	457,52	374,35
2701	Taşkömürü; taşkömüründen elde edilen briketler, topak vb. Kati yakıtlar	195,70	332,47	220,79
8421	Santrifüjle çalışan kurutma, filtre, arıtma cihazları	112,62	40,03	62,43
7219	Paslanmaz çelikten yassı hadde mamulü (600mm den geniş)	22,49	20,37	37,44
2610	Krom cevherleri ve konsantreleri	36,68	33,35	29,63
2916	Doymamış asiklik ve siklik monokarboksilik asitler ve türevleri	9,28	11,62	20,66
7201	Dökme demir (pik) aynalı demir (kütle, blok vb. İlk şekillerde)	2,96	2,63	17,25
7202	Ferro alyajlar	28,19	21,08	16,93
2301	Et, sakatat, deniz hayvani vs. (yemeye uygun olmayan) unu, pelleti, kıkırdakları	3,52	0,53	13,16
2844	Radyoaktif elementler ve radyoaktif izotoplar vb. Bileşikleri, karışımları, artik	1,90	3,35	6,05
8402	Buhar jeneratörleri, kızgın su üreten kazanlar	0,00	2,33	5,70
8430	Toprak, maden, cevheri taşıma, ayırma, seçme vb. İş makineleri	0,00	0,00	5,27
8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	15,35	3,65	5,12
2914	Ketonlar ve kinonlar vb. Haloj/sülfo/nitro/nitrozo. Türevleri	5,37	5,74	4,69
4102	Koyun ve kuzuların ham derileri	5,80	5,30	4,61
8406	Buhar türbinleri	0,00	0,00	4,50
4802	Sıvanmamış kağıt ve karton (perfore edilmemiş kart ve şeritler)	0,70	0,13	4,29
9831	Başka yerde belirtilmeyen diğer eşya	0,00	2,25	4,10
5105	Yün, ince/kaba hayvan kılları (kardeli/taranmış)	1,29	1,72	2,39
2712	Vazelin; parafin, yağlı mum, ozokerit, linyit mumu, turb mumu vb.	2,14	1,68	2,30
2508	Diğer killer	1,53	2,14	1,96
2915	Doymuş asiklik monokarboksilik asitler vb. Türevleri	2,95	2,74	1,95
3215	Matbaa, yazı, çizim ve diğer mürekkepler	2,35	2,46	1,86
7502	İşlenmemiş nikel	1,50	0,42	1,67
8523	Ses ve diğer fenomenleri kaydetmek için disk, bant, kati hal kalıcı depolama aygı	1,12	1,04	1,63
2530	Tarifenin başka yerinde yer almayan mineral maddeler	0,37	0,54	1,54
7612	Alüminyum fıçı, varil, bidon, kutu vb. Kaplar-hacmi<300lt	0,00	0,00	1,47
2905	Asiklik alkoller vb. Halojenlenmiş, sülfolanmış, nitrolanmış/nitrozalanmış türevi	1,53	1,37	1,45
9015	Arazi ölçme, hidrografik, oşinografik, jeofizik vb. Alet ve cihazları, telemetrel	2,38	3,62	1,37
8409	İçten yanmalı, pistonlu motorların aksam-parçaları	0,75	8,41	1,27
7205	Granül ve tozlar-dökme demir, aynalı demir, vb. Demir-çelikten	1,62	0,76	1,23
7019	Cam lifleri, cam yünü ve mamulleri-iplik, dokuma vb	0,00	0,00	1,22
4011	Kauçuktan yeni diş lastikler	3,61	2,00	1,15
3002	İnsan ve hayvan kani, serum, aşı, toksin vb. Ürünler	0,03	0,30	1,11

7003 Dökme cam veya haddeden geçirilmiş cam	0,79	0,72	1,05
3201 Debagatta kullanılan bitkisel menşeli hülâsalar ve türevleri	0,94	0,42	0,97
8531 Elektrikli ses/görüntülü işaret cihazları	0,56	0,84	0,87
2207 Etil alkol, alkol derecesi $\geq$ 80% tağyir edilmemiş alkollü içki	4,23	2,64	0,85
2401 Yaprak tütün ve tütün döküntüleri	0,16	0,03	0,75
4804 Kraft kağıt/kartonlar-sıvanmamış-rulo veya tabaka halinde	0,00	1,18	0,75
8431 Ağır iş makine ve cihazlarının aksamı, parçaları	0,00	0,19	0,73
7403 Artılmış bakir, işlenmemiş bakir alaşımları	0,00	0,00	0,72
7220 Paslanmaz çelikten yassı hadde mamulleri (genişlik 600mmden az)	0,23	0,23	0,70
3808 Haşarat öldürücü, dezenfekte edici, zararlıları yok edici	0,21	0,38	0,67
2819 Krom oksitleri ve hidroksitleri	0,27	0,44	0,65
7616 Alüminyumdan diğer eşya	0,42	0,48	0,58
4002 Sentetik kauçuk, taklit kauçuk, stiren-butadien kauçuğu vb	0,30	0,22	0,56
3304 Güzellik/makyaj ve cilt bakımı için müstahzarları	0,33	0,25	0,54
8545 Kömür elektrotlar; kömür fırçaları; lamba, pil kömürleri vb	3,60	1,31	0,54
5401 Dokumaya elverişli suni ve sentetik liften dikiş ipliği	0,49	0,54	0,51
804 Hurma, incir, avokado ve guava armudu, mango, mangost (taze/kurutulmuş)	0,06	0,03	0,49
5911 Teknik işler için dokumaya elverişli maddeden diğer eşya	0,30	0,35	0,49
8483 Transmisyon milleri, kranklar, yatak kovanları, dişliler, çarklar	0,61	0,53	0,48
5101 Yün ve yapağı (kardesiz/taranmamış)	0,07	0,16	0,45
7315 Demir-çelik zincirler-aksam ve parçaları	0,28	0,25	0,43
2614 Titanyum cevherleri ve konsantreleri	0,00	0,00	0,37
7005 Perdahlanmış cam, levha, yaprak halinde; parlatılmış, cilalanmış	0,00	0,08	0,36
1209 Ekim amacıyla kullanılan tohum, meyve ve sporlar	0,06	0,11	0,34
2008 Başka yerinde belirtilmeyen meyve ve yenilen diğer bitki parçaları konserveleri	0,00	0,58	0,34
8413 Sıvılar için pompalar, sıvı elevatörleri	0,80	0,39	0,32
8474 Toprak, taş, metal cevheri vb. Ayıklama, eleme vb. İçin makineler	0,72	0,35	0,30
4702 Çözünür kimyasal odun hamuru	0,59	0,52	0,29
8484 Metal tabakalı conta, conta takım ve grupları	0,23	0,04	0,28
806 Üzümler (taze/kurutulmuş)	0,38	0,24	0,28
8408 Dizel, yarı dizel motorlar (hava basınçlı ile ateşlenen, pistonlu)	0,09	0,09	0,27
3909 Amino reçineler, fenolik reçineler, poliüretanlar (ilk şekilde)	0,44	0,30	0,27
8436 Tarım, ormancılık, kümes hayvancılığına mahsus makine, cihazlar	0,00	0,03	0,26
8207 El aletlerinin, makineli aletlerin değişebilir parçaları	1,66	0,68	0,02
5402 Sentetik lif ipliği (dikiş ipliği hariç) (toptan)	3,09	2,32	0,02
9023 Eğitim, sergiler için gösteri amaçlı alet, cihaz ve modeller	1,70	0,00	0,00
3902 Propilen ve diğer olefinlerin polimerleri (ilk şekillerde)	5,99	0,00	0,00
1206 Ayçiçeği tohumu	14,91	0,00	0,00
2809 Difosfor pentaoksit; fosforik asit ve polifosforik asitler	12,28	0,00	0,00
2940 Kimyaca saf şekerler; eterleri esterleri ve tuzları	1,81	0,27	0,00
8703 Otomobili, steysin vagonlar, arabaları	153,80	85,53	0,00
Toplam (diğerleri dahil)	1502,49	1103,31	889,61

Kaynak: DTM

İki Ülke Arasındaki Anlaşma ve Protokoller

İki Ülke Arasındaki Ticaretin Altyapısını Düzenleyen Anlaşma ve Protokoller

ANLAŞMA ADI	İmza Tarihi	İmza Yeri	RG Tarihi	RG Say
Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması	03.03.2005	Pretorya	01.05.2007	26509
Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması	03.03.2005	Pretorya	20.11.2006	26352
Gümrük İdarelerinin Karşılıklı Yardımlaşması Anlaşması	03.03.2005	Pretorya	25.07.2009	27299
Eğitim, Sanat, Kültür, Bilim, Teknoloji, Gençlik ve Spor Alanında İşbirliği Anlaşması	14.10.2003	Ankara	22.11.2005	26001
Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması	23.06.2000	Ankara	01.04.2005	25773
Turizm İşbirliği Anlaşması	23.06.2000	Ankara	04.11.2000	24220
Hava Taşımacılığı Anlaşması	23.01.1998	Pretorya	17.04.2004	25436
KEK 1. Dönem Toplantısı Ortak Bildirisi	01.04.2008	Pretorya	29.04.2009	27214

Kaynak: DTM

Avrupa Birliği ile GAC arasında "Ticaret, Kalkınma ve İşbirliği Anlaşması" (Serbest Ticaret Anlaşması) 01.01.2000 tarihi itibarı ile yürürlüğe girmiştir.

Bu çerçevede, ülkemiz ile GAC arasında Serbest Ticaret Alanı (STA) Anlaşması imzalanmasına yönelik olarak 26-27 Temmuz 2004 ve 19 Temmuz 2005 tarihlerinde araştırıcı mahiyette görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi-İGEME ve Güney Afrika Uluslararası Ticaret Enstitüsü-ITRISA, Uluslararası Dış Ticaret Eğitimi Veren Kuruluşlar Birliği-International Association of Trade Training Organizations (IATTO)'nin kurumsal statüde üyesidir. IATTO'nun temel amacı uluslararası ticaret eğitimi alanındaki yenilik ve gelişmelerin üyeler arasında tartışılması ve paylaşılmasıdır. Bu amaç doğrultusunda düzenlenen IATTO'nun yıllık toplantıları her yıl bir tema altında gerçekleştirilmekte olup İGEME ve ITRISA tarafından bu toplantılara düzenli olarak katılım sağlanmaktadır.

İş Konseyi

GAC-Türkiye Ortak İş Konseyi 24 Haziran 1998 yılında Afrikaanse Handelsinstitute (AHI) ve Dış Ekonomik İlişkiler Konseyi (DEIK) tarafından imzalanan anlaşma ile kurulmuştur. İki ülke arasındaki belirlenen temel hedefler şunlardır:

- Ticareti geliştirmek,
- Ekonomik kuruluşlar arasındaki endüstriyel ve teknolojik işbirliğini desteklemek,
- Ticaret, sanayi, teknoloji ve yatırımlar hakkında bilgi toplamak, analiz etmek ve yaymak için gerekli koordinasyonu her iki ülkenin yararına olacak şekilde sağlamak,
- Ticareti engelleyen unsurları tespit edip her iki ülke hükümeti nezdinde girişimde bulunmak,
- Fuarlara katılımların teşvik edilmesi.

Tüketici Tercihleri

41,4 milyon nüfusa sahip bulunan ülkede yaklaşık % 15'lik kısmını oluşturan ve daha çok beyazlardan meydana gelen bir kitle yüksek bir gelir düzeyi ile refah içerisinde yaşamaktadır. Tüketim mallarının ve özellikle lüks tüketim mallarının büyük kısmı bu gruba giren tüketiciler tarafından satın alınmaktadır. Nüfusun en az yarısı yoksulluk sınırları içerisinde bulunmaktadır.

Ulaştırma ve Taşımacılık Maliyetleri

Güney Afrika Cumhuriyeti'ne konteynırla mal gönderilecek olduğunda ücretler 20 ft konteynır için 5000.00 ABD \$ civarındadır. Mersin limanından kalkan gemiler Süveyş kanalını geçerek Afrika sahilleri boyunca stop-by veya doğrudan GAC'a ulaşmaktadır. Bu hatta ilk önemli varış limanı Durban olup ardından Port Elizabeth ve CapeTown'a ulaşmaları sürebilmektedir. Ayrıca Türkiye'den taşıma süresi de takriben 30 - 45 gün arasındadır.

Kamu İhaleleri

GAC'da kamu ihalelerinde en önemli unsur, BEE politikası ile ilişkilidir. Buna göre yabancı bir şirketin ihaleye girebilmesi için GAC ortaklığı bulunması ve ihaleye giren işletmelerde belirli oranda siyahi istihdam bulunması gerekmektedir.

Bu şartları sağlayan şirketler ihaleye giriyorsa; siyahi personel istihdamı bulunmayan şirketlerin ihaleyi kazanma şansı bulunmadığı belirtilmektedir.

Bunun dışında liberal bir yapıya sahip olan GAC'da kamu ve belediye idareleri özellikle altvapor ve kamu

alımları ile uluslararası anlamda da oldukça iyi iş fırsatları sunmaktadır.

► İşadamlarının Pazarda Dikkat Etmesi Gereken Hususlar

Ticareti Etkileyen Kültürel Faktörler

Güney Afrika Cumhuriyeti iş dünyası ziyaret eden yabancılar için eşine az rastlanır belirgin çelişkilerin görülebildiği bir ülkedir. Nüfus yapısındaki çeşitlilik ve ülke yönetiminin yakın bir geçmişte ırk ayırımı ile yöneten beyazlardan bağımsızlık için mücadele eden siyahların eline geçmiş olması ve gelir dağılımdaki uçurum bu çelişkilerin başlıca kaynağıdır.

GAC insanları oldukça sıcak ve misafirperver özellik taşımaktadır. Misafir olarak kabul ettikleri ziyaretçileri evlerinde yemeğe davet etmeleri sıkça görülen bir olgudur. Bu ziyaretlerin geri çevrilmemesi ve sadece küçük hediyeler düşünülmesi yeterlidir.

Gökkuşluğu ülkesi diye de anılan GAC'da gelişmiş ülke standartlarında ve yeni altyapı ile az gelişmiş ülkelerde görülebilen yoksulluk iç içe geçmiş durumdadır. Afrika ülkeleri içinde en zengin sayılabilecek ülke dünya klasmanında neredeyse yoksullar arasında yer alabilecek konumda olduğundan ülkede yaşayanlar bir süper güç ülkesinde mi yoksa yoksulluğun hüküm sürdüğü arka bahçe sayılabilecek bir ülkede mi oldukları konusunda emin değildir. Bu nedenle altyapısını hızla geliştirmeye çalışan ve zengin ülkeler arasında yer alma gayreti içinde olan ülkede kültürel yapı da dinamik ve değişken yapı göstermektedir.

İrk ayırımı ile uzun yıllar yaşayıp bundan kurtulma mücadelesi vermiş ve sonunda başarıya ulaşmış bir ülke olarak bu olgunun derin izlerin halen canlı bir şekilde yaşamakta ve iş kültürü içerisinde de birçok motif görülmektedir.

GAC'de önemli yönetim kademelerinde siyahlar mutlaka ön planda yer almaya ve ekibi içinde de siyah olmayan tecrübeli ve temsil yeteneği bulunan diğer renklerde kişiler birlikte görülmektedir. Yine iş dünyası ırk ayırımından çekilen çilelerin yansımalarını yönetimi ellerine geçirdikten sonra beyazlara karşı özellikle asayiş anlamında göstererek yansıtmakta fakat uluslar arası dünyadan uzaklaşma endişesi ile de yaşanabilecek olumsuzlukları engelleme gayreti içindedir. Bu bakımdan GAC ve dünya medyasında yoğun güvenlik uyarısına sıkça rastlanır. Özellikle yabancı ziyaretçi beyazların sokağa çıkarken çok dikkatli olmaları, buldukları binadan ancak kendilerini alacak araç geldiğinde ve sürücünün refakatinde ayrılmaları çok önemlidir. Ayrıca, üzerlerinde göze çaracak elektronik ve diğer kıymetli eşyaları kolay görülecek şekilde taşımamaları, dışarıda etrafa yabancı olduklarını belli edecek görüntü vermekten kaçınmaları ve diğer güvenlik tedbirler ve uyarılarına sürekli özenle uymaları gerekmektedir.

Ülke koşulları güvenlik konularında taviz vermeden tanıyarak iş yapma imkanı arayanlar için çok sayıda önemli fırsat sunabilecek ve iş yapmanın da oldukça kolay olduğu bir ülke yapısındadır.

Türkiye'nin GAC tarihinde çok belirgin varlığının olmaması ve iki ülke arasında son yıllardaki ilişkiler Türk işadamları için nispeten daha cazip ve sempatik unsurlar içermektedir. Bu unsurlar olumlu iş görüşmeleri için iyi bir zemin teşkil etmektedir.

Yönetimsel olarak yansıtılabilecek uygun tutum; kişiye bağlı talimatlardan ziyade konu ile duruma ilişkin gerçekleri izleyen ve diğerlerinin fikirlerine açık görünüm tavsiye edilmektedir. Ayrıca, yönetimde özellikle orta kademe de siyahların daha fazla yer almakta oldukları gözlenmekte, siyahların bu duruma uyumu açısından görüşmelerde müspet ve onaylayıcı ifadeler yansıtılması özgüvenlerinin kuvvetlenmesi bakımından hassas bir konu olarak belirtilmektedir.

GAC iş dünyasında şaşırtıcı sayılabilecek kadar İngilizce konuşma aksan ve tarzı ile karşılamak mümkündür. Fakat kullanılan tarz görüşülen kişinin hangi sosyal gruptan ve hangi pozisyonda olduğuna bağlı olarak da farklılık göstermektedir. Örneğin birçok beyaz olumlu izlenim konusunda risk oluşturma ihtimaline rağmen, diplomatik tarzdan ziyade yalın bir İngilizce konuşmayı tercih edip ve fikirlerini doğrudan iletmeye yönelmektedir. Fakat siyahların birçoğu bunun aksine; iletişimde diplomasiyi vurgulamaya özen göstererek, karşıdaki ile fikir ayrılığı oluşabilecek veya yanıtı bilinemeyebilecek soru sorup üzme endişesi taşıyarak çekingen kalabilmektedir.

Gelişmiş ülke ve Batılı ölçeklerde medeniyet standartlarına kendi ülkesinin kültürel motifleriyle ulaşma konusunda özel bir heyecan ve arzu gözlenmekte, yönetim de buna destek sağlamaktadır. Spor konulu etkinlik ve ülkenin doğal güzellikleri GAC günlük yaşamında sıklıkla rastlanan ve toplantılarda kaynaştırma işlevi gören bir alandır.

Ülkede son yıllarda BEE (Black Economic Empowerment) terimi ile ifade edilen ve siyahların iş dünyasında güçlendirilmesi anlamında bir politika kuvvetli bir şekilde yürütülmektedir. Bu olgunun ülkenin 1994 öncesine göre büyük değişim anlamı ifade etmesi ve çok yeni olması iş görüşmelerinde hassasiyet şeklinde kendisini belli etmektedir.

Para Kullanımı

Döviz değiştirmek isteyen herkesten pasaport fotokopisi alınmaktadır (kendi vatandaşları dahil). Ayrıca, hem alış satış fiyat aralığı karı ve hem de %2-3 ila %10 arasında değişen komisyon ücreti de alınmakta, tabelalardaki kurlar değil içerdeki kurların geçerli olduğu ve önceden sorarak değişim yapılması tavsiye edilmektedir.

Pasaport ve Vize İşlemleri

Türk vatandaşlarının turizm ve iş amaçlı seyahatleri 30 günü aşmaz ise vizeye gerek yoktur. Gidiş-dönüş bileti, otel rezervasyonu ve pasaport ile ülkeye giriş yapılabilir.

- 30 günü aşan iş seyahatleri için gerekli evraklar:
- Büyükelçilikten alınıp doldurulacak bir başvuru formu;
  - (İlgili form, www.southafrika.org.tr adresli web sitesinden temin edilebilir.)
  - En az 6 ay geçerli bir pasaport;
  - 1 fotoğraf;
  - GAC'dan bir davetiye mektubu
  - Otel rezervasyonu;
  - Gidiş-dönüş uçak bileti;
  - 50 \$ vize ücreti

Resmi Tatiller ve Çalışma Saatleri

GMT (Greenwich mean time)'in iki saat ilerisindedir.

Devlet Daireleri Çalışma Saatleri:
Pazartesi – Cuma 9.00–15.30
Cumartesi 8.30–11.00

Yeni Yıl (New Year's Day)	1 Ocak
İnsan Hakları Günü (Human Rights Day)	21 Mart
İyi Cuma (Good Friday)	değişken (Mart/Nisan)
Aile Günü (Family Day)	değişken (Mart/Nisan)
Özgürlük Günü (Freedom Day)	27 Nisan
İşçi Bayramı (Worker's Day)	1 Mayıs
Cumhuriyet (Republic Day)	31 Mayıs
Gençlik Günü (Youth Day)	16/17 Haziran
Ulusal Kadın Günü (National Women's Day)	9 Ağustos
Miras Günü (Heritage Day)	25 Eylül
Yemin Günü (Day of Reconciliation)	16 Aralık
Christmas	25 Aralık
İyiniyet Günü (Day of Goodwill)	26 Aralık

Kullanılan Lisan

Toplam 11 resmi dil bulunmaktadır. bunlar; Afrikaans, İngilizce, IsiNdebele, Sepedi, Sesotho, Swazi, Xitsonga, Setswana, Tshivenda, IsiXhosa and IsiZulu olup; diğer Afrika, Asya, Avrupa dilleri de yaygındır.

Toplantılarda İngilizce yaygın olarak kullanılan bir dil olmakla birlikte yerel dil kullanılması bazen ihtiyaç bazen de olumlu izlenimi güçlendirmek bakımından önem taşıyabilmektedir. Örneğin Afrikaan diline çevrilmiş doküman temini ve tercüman kullanılması özellikle Bloemfontein ve Pretorya (başkent) bölgesinde oldukça sempatik bir intiba uyandırabilir.

GAC iş dünyasında şaşırtıcı sayılabilecek kadar İngilizce konuşma aksan ve tarzı ile karşılaşmak mümkündür. Fakat kullanılan tarz görüşülen kişinin hangi sosyal gruptan ve hangi pozisyonda olduğuna bağlı olarak da farklılık göstermektedir. Örneğin birçok beyaz olumlu izlenim konusunda risk oluşturma ihtimaline rağmen, diplomatik tarzdan ziyade yalın bir İngilizce konuşmayı tercih edip ve fikirlerini doğrudan iletmeye yönelmektedir. Fakat siyahların birçoğu bunun aksine; iletişimde diplomasiyi vurgulamaya özen göstererek, karşındaki ile fikir ayrılığı oluşabilecek veya yanıtı bilinemeyebilecek soru sorup üzme endişesi taşıyarak çekingen kalabilmektedir.

GAC'da gelişmiş ülke ve Batı ölçülerinde medeniyet standartlarına ulaşma konusunda, kendi ülkesinin kültürel motiflerini kullanmada özel bir heyecan ve arzu gözlenmekte, yönetim de buna destek sağlamaktadır. Spor konulu etkinlik ve ülkenin doğal güzellikleri GAC günlük yaşamında sıklıkla rastlanan ve toplantılarda kaynaştırma işlevi gören bir alandır.

Ulaşım

Ziyaretçiler kalacakları otel veya tur operatörlerinden kendilerini havaalanında taksi veya eğer varsa yolcu servisi ile karşılamalarını isteyebilirler.

Bazı havaalanlarından ticari merkezlere takribi taksi ücretleri şöyledir:

Johannesburg havaalanından	: 150 Rand
Cape Town havaalanından	: 100 Rand
Durban havaalanından	: 60 Rand

Haberleşme

GAC'nin uluslararası telefon kodu 27'dir. Yurt içi aramalarda bölge kodundan önce '0' eklenmektedir.

Telefon kartları sadece yeşil telefon kulubelerinde kullanılabilir. Bu kartlar postanelerden, havaalanlarından temin edilebilir.

Belli başlı şehirlerin telefon kodları ise şöyledir:

Johannesburg: 11 , Pretoria: 12 , Cape Town: 21 , Durban: 31

Yerel Saat

Türkiye ile aynı yerel saatler olup, GMT (Greenwich mean time)'ın iki saat ilerisindedir.

Yerel Ölçü Birimleri

Metrik sistem kullanılmaktadır.

Telefon Kodları

Ülke Kodu : +27

Johannesburg: 11

Pretoria : 12

Cape Town : 21

Durban : 31

Barınma

GAC dünyada gelir dağılımının en çarpık olduğu ülkelerden birisidir. Liberal bir ekonomik yapı içinde çok zenginlerin yaşadığı bir kesim ile derme çatma "teneke ev" denilen barınaklarda yaşayan ve önemli bir kısmı kimlik kartına bile sahip olmaksızın yaşayan insanlar aynı şehir sınırları içinde hayatlarını sürdürmektedir.

Barınma ile ilgili en önemli husus hırsızlığa karşı güvenlik konusudur. Hırsızlık çok yaygın ve ciddi bir tehdit oluşturmaktadır. Fakat çok iyi özel güvenlik şirketleri de çokça bulunmakta ve önemli bir sektör oluşturmaktadır. Büyük ve lüks binalarda çiftlik tarzı yapılaşma, yüksek duvar ve dikenli tellerle çevirme, giriş-çıkışların güvenlik personeli kontrolünde tutulması sıklıkla rastlanan görüntülerdir.

Açık alanda beyazların dolaştığı yerler çok sınırlı olup şehir içinde ve merkezi sayılacak yerlerde pek az görülen veya hiç ratslanmayan bir durumdur. Beyazlar için güvenli bölgeler çok sayıda şehir içinde yayılmış olan büyük Mall türü mekanlar ile özel korumalı ve bilinen eğlence mekanlarıdır. Beyazlar bu yerlere ulaşmada risk almamak için kapıdan kapıya ve mutlaka güvenlik görevlilerine yakın mesafede durarak, tanıdık ve şirket/otel türü yerlerin kontrolü altında süreçler ile gerçekleştirmek durumundadır.

Barınma konusunda emlak kira ve mülk bedelleri güvenlik durumuna da bağlı olarak büyük farklılık gösterebilmektedir. Müstakil lüks evler artık daha az tercih edilmekte ve çok iyi korunan daha mütevazı fakat güvenli barınaklar daha çok tercih edilmekte ve bu tip yapılaşma da şehir merkezlerinden banliyölere kaymaktadır.

Ülkedeki ulaşım altyapısı da benzer bir doku içinde olup ana arterleri birbirine bağlayan hatlar Batı Avrupa standartlarının bile üzerine çıkabilmekte fakat kırsal kesimde ise Afrika'nın yoksulluğunu açıkça yansıtan az gelişmişlik görülebilmektedir.

Sağlık

Sağlık ile ilgili olarak ülke AIDS konusunda dünyada en tehlikeli görülen ülkelere birisidir. Ülke nüfusun %10-12'lik bölümünün bu hastalıktan doğrudan etkilenmekte olduğu belirtilmektedir. Aynı zamanda bu alanda en büyük arayışlar da büyük ölçüde GAC ile bağlantılı olarak yürütülmeye çalışılmaktadır.

AIDS ile mücadelede Anti-retroviral (ARV)* türü ilaçların hastaların sağlığında önemli çapta gelişme sağlayarak bazı hastaların yaşam sürelerinin uzatılabildiği belirtilmektedir. Henüz fiyatların yüksek olması ve gerekli hastane gereçlerinin maliyetli olması nedeniyle HIV virüsünden etkilenmekte olan hastaların birçoğu için bu ilaçlar erişilebilir durumda değildir.

GAC'da bu sorun için 2003 yılında kamu harcamalarını büyük çapta artıran bir program yürürlüğe sokulmuştur. Burada yönetimin ana odak noktası hastalığa karşı önlem alınması ve aynı zamanda hastalığın hızlı yayılmakta olduğu Sub-Sahara bölgesini kapsayan bir perspektif ile tedavi imkanlarının geliştirilmesi şeklindedir. Ardından, bu hastalık için tedavi görmekte olan kişi sayısı 2004 yılı başındaki 5,000 kişiden 2005 yılı sonunda 190,000 kişiye yükselmiş, bu sayının 2006 yılı ilk çeyreğinde ise 214,000 kişi olduğu belirtilmektedir.

İklim

GAC ılıman, sıcak ve güneşli bir iklime sahiptir. Western Cape'de kış yağmurlu geçer fakat diğer eyaletlerde yaz yağmurlu, kış ise kuru geçer.

Hava koşulları:

	Johannesburg	Cape Town
En sıcak ay	Ocak (14-26 °C)	Şubat (16-26 °C)
En soğuk ay	Temmuz (4-16 °C)	Temmuz (7-17 °C)
En kuru ay	Haziran(6 mm aylık ortalama yağış)	Şubat(10 mm aylık ortalama yağış)
En yağışlı ay	Ocak(150 mm aylık ortalama yağış)	Temmuz(92 mm aylık ortalama yağış)

Güvenlik

Bu ülkeyi ziyaret edecek yabancılar için azami seviyede dikkatli ve tedbirli olunması gerektiği sürekli vurgulanmaktadır. Özellikle yabancıların bilmedikleri yerlere gitmemeleri, kişisel cüzdan, değerli mücevher, cep telefonu, taşınır bilgisayar ve benzeri elektronik eşyaların fark edilecek şekilde taşınmamasına özen göstermeleri duyurulmaktadır. Ayrıca, dışarıda yabancı olduğunuzu belli edecek davranışlardan kaçınılması, risk alınacak yerlere gidilmemesi tavsiye edilmektedir.

Ülkede tüm koşulların cazip durumda olduğunu söylemek zordur. Güvenlik ve sağlık konusunda dünyada riskli ülkeler arasında ön sıralarda görünmesine neden olan hususlara azami dikkat edilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Güvenlik açısından ülke içi sosyal gruplar arası sorunlar GAC'da diğer Afrika ülkelerine göre farklı durumdadır. Son 50 yıl içinde Afrika ülkelerinde savaşların sayısının 52'den 4'e gerilemiş olduğu, GAC'ın ise 1990'lı yıllar itibarıyla siyasi dönüşüm yaşayarak siyahların ülke yönetiminde hakim konuma gelmesiyle önemli değişim geçirdiği gözlenmektedir. Bu süreç içinde apartheid (renk ayırımı) konusuna reaksiyon davranış kalıpları ortaya çıkmış ve günlük yaşam içinde tüm beyazları tehdit eden boyuta geldiği gözlenmekte olup, sürekli dikkat edilmesi gereken husus olarak vurgulanmaktadır.

Yönetim'in bu durumu farkında olduğu ve ülkenin dünyaya açılması üzerinde büyük olumsuz etki yaratacağının bilincinde olduğu gözlenmektedir. Son yıllarda G8'ler gibi ekonomisi güçlü ve suç ile mücadelede birikimleri olan ülkelerin maddi ve motivasyon desteğine de kavuşmuş bulunarak titizlikle asayiş sağlama gayreti göstermektedir. Polis ve özel güvenlik görevlileri önemli bölgelerde sürekli devriye gezerek kontrolü sağlamaya ve özellikle yabancıların güvenlikleri için dikkatli ve uyanık hareket etmeye çalışmaktadır.

Hukuki Yapı

Batı Avrupa Standartlarındaki yaşam biçiminde oldukça alışılmış olmakla birlikte kendisine has yasalara da rastlanabilmektedir.

Ülkede ticaretle ilgili bilinmesi gereken önemli yasalardan bazıları şunlardır:

Özel vergiler (bkz. vergiler bölümü) ve vergi toplayan kuruluş olan SARS'ın aynı zamanda teşvik kuruluşu özelliği bulunması,

Zorunlu GAC ürün standartları ve pazara girişi önemli bir tarife dışı engel oluşturabilme etkisi, BEE (Black Economic Empowerment - Siyahların Ekonomide Güçlendirilmesi) ve özellikle kamu ve belediye ihalelerinde siyahi personel istihdam zorunluluğu,

Ticari bankaların Güney Afrika Rezerv Bankası'nın (SARB) denetiminde faaliyet göstermekte ve Mali Hizmetler Kurulu altında yer alması, ve

Para transferlerinde zorunlu döviz kontrol sistemi bulunması ve ülke içinde döviz bozdurulması esnasında resmi kimlik/pasaport kopyalarını alınıp miktarına bakılmaksızın tüm döviz bozdurma işlemlerinin kayda alınmasıdır. Bu nedenle döviz bozdurma esnasında önemli rakamları bulabilen komisyon maliyetleri de görülebilmektedir.

Medeni yasada da kendi ülke kültürüne uygun olarak erkeklerin çok eşli olması mümkündür. 2009 yılı başı itibarıyla 2nci defa yönetimin başına geçmiş olan Zuma'nın da 3 eşi bulunduğu bilinmektedir.

Genel Değerlendirme ve Öngörüler

Güney Afrika Cumhuriyeti 1994'ten sonra ileriye dönük, kapsamlı bir ekonomik reform ve kalkınma programı başlatmıştır. Birçok sektörde önemli ilerleme gerçekleştirilmiş olup, gelişme halen sürmektedir. Bu sektörler; inşaat, otomotiv, tekstil, bankacılık, yatırım düzenlemeleri, sermaye piyasası, toplu konut, enerji, gelir dağılımı, telekomünikasyon, petrokimya, demir-çelik, yol, gemi taşımacılığı, maden, tarım gibi alanları kapsamaktadır.

Yabancı yatırım işlemleri serbestleştirilmiş ve basitleştirilmiş, birkaç istisna hariç ekonominin tüm sektörleri yabancı yatırıma açılmış ve teşvik politikaları geliştirilmiştir. Bunun sonucunda hem portföy hem de doğrudan yatırımlarda büyük artış kaydedilmiştir.

Bu gelişmelerde, Afrika'nın bu bölgeleriyle derin bağlanmalarını bulanlar gelişmiş ülkelerde yerleşik olup ekonomik gücü ve eğitim düzeyi yüksek seviyede çok sayıdaki siyah diasporanın da çok önemli rol oynamakta olduğu, ırkçılıkla mücadele kavramının da derin bir şekilde işlenmekte olduğu açık olarak gözlenebilmektedir.

Ülke ekonomisi küresel krizden olumsuz etkilenmiş olmakla birlikte 2010 yılındaki dünya kupası organizasyonunun da yaratacağı ivme ile kısa sürede toparlanma beklenmektedir.

Son iki yıl içinde tarım sektöründeki canlılığın, ülkemiz açısından da ilginç olabilecek karşılıklı yeni iş fırsatları yaratabileceği düşünülmektedir.

Sanayi sektöründe; altın, kömür ve petrol ürünleri dışında çok sayıda fırsat bulunmakla birlikte daha yoğun, aktif ve süreklilik arz edecek şekilde odaklanmaya ihtiyaç duyulduğu, gelecek vaat eden yoğun Güney Afrika uluslararası trafiğinde sürekliliğin önemli katkısı olacağı düşünülmektedir.

GAC-Türkiye ticareti son yıllarda sürekli artış göstermektedir. Fakat mevcut potansiyelin tümü kullanılmamaktadır. Her iki ülkenin de büyüyen ekonomisinin birçok alanda birbirini tamamlıyor olması karşılıklı ticaretin çok daha fazla olabileceğine işaret etmektedir.

Türk firmalarının gerek yatırım gerekse ihracat yoluyla GAC pazarına giriş yapması mümkün görülmektedir. İhracat olanakları açısından pozitif sektörler: inşaat, tekstil ve hazır giyim, otomotiv, beyaz eşya ve elektrikli ev aletleri, makineler, cam ve camdan eşyalardır. Türk şirketleri GAC yerel yönetimlerinin uyguladığı toplu konut projelerinde de görev alabilecekleri öngörülmektedir.

Önümüzdeki dönemde her iki ülkenin kısa ve orta vadeli gündemine bakıldığında, karşılıklı ilgi, pozisyon ve fırsatlar çerçevesinde daha kuvvetli bir dış ticaret trafiği beklenebilir. Bu süreçte, daha ziyade Türkiye'nin daha aktif ihracatçı rolüne yönelmesi ve ticaret dengesini makul seviyelere doğru geliştirmeye yönelmesi beklenebilir.

Dünya ekonomisinde önemli yeri olan ülkelerin tamamı GAC ve Afrika ülkelerindeki gelişmelere bağlı olarak son yıllarda Afrika'ya bakış açılarını ve yaklaşımlarını değiştirmişlerdir. GAC ve Sub-Sahara Afrika ülkelerindeki hareketlilik Çin'deki 10 yıl önceki hareketliliği çağrıştırmakta ve önümüzdeki 10 yıllık süreçte benzer yönde gelişmeler özellikle gelişmiş ülkelerin de sağlamakta olduğu destekler ile sürecektir. Bu nedenle ülkemiz iş çevresinde de yeni bir Afrika perspektifinin oluşması ve bu bölgeye kısa vadede mercek tutulmasında büyük fayda görülmektedir.

Ayrıca, GAC'ın önemli liman şehirlerinden Durban'da da elverişli bir iklim içinde, Dubai'de 10 yıl önceki hareketliliğe benzer adımların atılmaya çalışıldığı hissedilmektedir.

Sonuç olarak; ülkemizdeki iş çevrelerinin kısa vadede başlayarak GAC'daki gelişmelere mercek tutmasında ve GAC başta olmak üzere Afrika kıtası ile daha yakından ilgilenmesinde büyük fayda görülmektedir. Gelişmiş ülkelerin bu kapsamlı ilgi ve desteğinin piyasalarda da paralel şekilde yansımaları olacağı muhakkaktır.

Ancak, ülkemiz açısından henüz bu çaplı bağlantılar olmamakla birlikte nispeten daha cazip ve yakın gelecek kültürel ve tarihsel motiflerin bulunması mevcut ortamda etkili anlam ifade edebilecek görünmektedir. Ayrıca bölgeye uzun vadeli bakış açısı ile dış ticarete önem veren her ülke gibi Türkiye'nin de benzer boyutlarda varlığını hissettirmesi beklenebilir. Bu durumda uzun süre doruk seviyelerde seyredeceği beklenen GAC iş dünyası hareketliliğinde Türkiye'nin de önemli iş fırsatlarını yaratabileceği öngörülmektedir.

GAC'de düzenlenen uluslararası fuarlara iyi seçim yapılarak katılımın yanı sıra, önceden iyi bir şekilde koordine edilmiş karşılıklı iş ziyaretleri ve şirket temaslarında bulunulması da tavsiye edilmektedir. Güvenlik konusu ülkemizde de oldukça farkında olunan ve ciddiye alınan bir husus durumundadır. Fakat aynı durumun diğer ülke ziyaretçileri için de geçerli olduğunu ve bu ülkelerden ziyaretlerin ülkemize göre çok daha yoğun bir şekilde artmakta olduğunu da vurgulamakta yarar görülmektedir.

Heriki ülke arasındaki mevsim farklılığı ve mesafenin uzaklığı konusu diğer uzak pazarlara yaptığımız ticarete bakıldığında bu ülkeye ihracatımızda da fazla güçlük yaşanmaması beklenebilir. Mevsim farklılığı iyi kullanılırsa birbirini bütünleyen pazarlar açısından avantaj bile olabilir (örneğin tekstil ve giyim ile mevsimsel doğal/organik tarım ürünleri vb). Zira ülkemiz kış aylarını yaşarken GAC ile aynı yerel zaman diliminde olması da ayrı bir avantaj olarak düşünülebilir.

Bu ülkeyle ilgilenen işadamlarımızın ihtiyaç duyacakları detaylı bilgilere erişmek için başlangıç olarak kullanabilecekleri bazı anahtar web siteleri şunlardır:

<http://www.thedti.gov.za>

<http://www.southafrica.org.tr>

<http://www.southafrica.info/business/trade/>

Tarım ve Gıda Ürünleri İhraç Potansiyelimiz

Sektör	GTİP	Potansiyel Ürün	Ülkenin Toplam İthalatı 2009 (milyon dolar)	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2010 (milyon dolar)	Türkiye'nin Toplam İhracatı 2010 (milyon dolar)	Dünya İthalatında Ülkenin Payı 2009	Türkiye'nin Ülkeye İhracatındaki Değişim 2009-2010 (%)	Ülkenin Toplam İthalatındaki Değişim 2008-2009 (%)	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2010 Aylık Veriler*	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2011 Aylık Veriler*	Ülke İthalatında İlk 5 Ülke ve Pazar Payları (%)	Ülkenin Türkiye'ye ve Rakip Ülkelere Uyguladığı Gümrük Oranları
Alkollü ve alkolsüz içecekler	(22.03)	Bira	98	0,1	62	0,9	-78,7	8	0,04	0,03	Hollanda (%56) Fransa (%30) İtalya (%9) İrlanda (%1,2) Türkiye (%0,7)	EU 0 Türkiye 5
Makarna	(19.02)	Makarna	22	1,2	149	0,3	-15,6	7	0,36	0,81	İtalya (%49) Endonezya (%18) Çin (%8,6) Türkiye (%6,2) Tayland (%2,5)	İtalya 7,6-11,4 Diğer: 20-30
Zeytinyağı	(15.09)	Zeytinyağı	17	1	96	0,3	13,1	-28	0,71	0,15	İtalya (%43,8) İspanya (%36,9) Yunanistan (%6,7) Türkiye (%6,4) Portekiz (%5,4)	Türkiye: 10 3,8 AB: Saf Diğer 0
Sert kabuklu meyveler	(0802.22)	Fındık	3	1,1	840	0,2	-53,1	36	0,27	1,02	Türkiye (%74) İtalya (%10)	Hem 080222, hem de 200819 no'lu GTİP numarasına gümrük vergisi uygulanmamaktadır.
Şekerli ve çikolatalı mamuller	(17.04, 18.06)	Şekerli ve çikolatalı mamuller	101	1	585	0,3	-41,4	8,5	0,26	1,53	Brezilya (%17) Kolombiya (%15) İsviçre (%10) Fransa (%6) İtalya (%5)	AB Şekerli 25 Çikolatalı 0-8 Türkiye: Ciklet 25 Şekerli 37 Çikolatalı 17-21
Endüstriyel bitkiler (tütün, pamuk, yağlı tohumlar vb.)	(24.01)	Tütün	104	1,6	491	1	62,4	27	0,67	0,46	Zimbabve (%28,9) Brezilya (%22,3) Hindistan (%12,8) Uganda (%7,9)	Afrika ülkeleri 0, AB ülkeleri 83, Türkiye ve diğer ülkeler 115,3

İnzanya (%4,4)

Kaynak : Tablonun hazırlanmasında Türkiye'ye ilişkin rakamlarda TÜİK, diğer ülkelere ilişkin istatistik rakamlarında UN-ITC TradeMap, gümrük vergisi konusunda AB ülkeleri için TARIC diğer ülkeler için kendi gümrük idarelerinin verileri kullanılmıştır.

* Veriler 6 aylıktır.

Alkollü ve Alkolsüz İçecekler

BİRA (gtip: 2203)

Güney Afrika Cumhuriyeti, Afrika ve Orta Doğu'daki en fazla bira tüketiminin olduğu ülkedir. Bira satışları giderek artmakla birlikte, sektördeki en büyük yerli üretici olan bir firma %79 pazar payı ile pazara hakim durumdadır. İthal biralara da pazardan pay alabilmektedir. Ayrıca, 2009 yılında uygulanmaya başlanan alkollü içeceklerde sağlık uyarısı etiketlerinin zorunlu olması; bu ülkeye küçük miktarlarda ihracat yapan firmalar için ek maliyet getirmektedir.

Endüstriyel Bitkiler

TÜTÜN (gtip: 2401)

Güney Afrika Cumhuriyeti 100 milyon doların üzerinde gerçekleşen tütün ithalatıyla önemli bir ülke konumunda olup, tütün ithalatı gittikçe gelişme göstermektedir. Türkiye toplam tütün ithalatında %1,2'lik payıyla onikinci sırada bulunmaktadır. Güney Afrika, Türkiye ve Yunanistan'dan şark tipi tütün ithalatı yapmaktadır.

Ülkemiz tütünlerinin dış pazarlardaki en önemli eksikliği tanıtım yetersizliğidir. Bu nedenle Güney Afrika devlet tütün ve sigara kurumu ile ülkede faaliyet gösteren üç-dört civarında uluslararası firmayla yapılacak bire bir görüşmelerin ihracatımız açısından son derece yararlı olacağı ve bu ülkeye olan tütün ihracatımıza büyük katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Makarna

Güney Afrika ekmeçlik buğday ihtiyacının yaklaşık üçte birini ithal etmektedir. Buna karşın makarnalık durum buğdayı ithalatı yok denecek kadar azdır. Ülkede yetişen durum buğdayı da her geçen gün büyüyen sektörün ihtiyacını karşılayamamakta ve makarna ithalatı artış göstermektedir. Ülkenin 2008 yılındaki 22 milyon dolarlık ithalatında İtalya, Endonezya ve Çin'den sonra gelen Türkiye %6,2'lik payıyla dördüncü sırada yer almaktadır. AB ile Güney Afrika arasında STA bulunması, AB menşeli ürünlerin ülkeye girişinde daha düşük gümrük vergisi ödenmesini sağlamaktadır. Bu durum Türkiye açısından bir dezavantaj olarak karşımıza çıkmaktadır. Sağlıklı beslenme bilincinin artmasıyla ülkede makarnaya olan talebin artması beklenmektedir.

Sert Kabuklu Meyveler

FINDIK (gtip: 080222)

G. Afrika'da sağlıklı, kolay tüketilebilen ürünlere yönelik talep arttığından fındık ve fındık ürünlerimizin de bu ülkede potansiyel arz edebileceği düşünülmekle birlikte, yerel olarak üretilen makademya karşısında fındık ve fındık ürünlerimizin gelecekteki olası pazar durumunun daha ayrıntılı olarak analiz edilmesine ihtiyaç bulunmaktadır.

G. Afrika Cumhuriyeti'nde makademya cevizi endüstrisi son yıllarda önemli bir gelişme göstermiş olup, 2008/2009 sezonunda makademya üretimi önceki yıla oranla %3,8 artarak 24 bin tonu aşmıştır. Söz konusu ürünün yaklaşık %80'i ihraç edilmekte olup, başlıca pazarları Kuzey Amerika ve Avrupa ülkelerinden oluşmaktadır. Ülkede iç pazar payının artırılmasına yönelik tanıtım çalışmaları da gerçekleştirilmeye çalışılmaktadır.

Şekerli ve Çikolatalı Mamuller

Güney Amerika'dan gelen ucuz şekerlemeler 2007 yılındaki gümrük vergilerinin artırılması sonrası azalma gösterse de, Brezilya ve Kolombiya halen bu ülkeye en fazla şekerli mamul ihracatı gerçekleştiren ülkelerdir. Şekerli mamullerde Türkiye'nin düşük fiyatlı ürünlerde bu pazarda avantaja sahip olmadığı, diğer taraftan ambalaj, fiyat ve kalite açısından ön plana çıkan jöleli şekerlemelerde Türkiye'nin ihraç potansiyelinin yüksek olduğu düşünülmektedir.

Çikolatalı mamuller sektöründe yoğun bir rekabet söz konusudur. Güney Afrika iç pazarında 2008 yılı toplam çikolata satışları yaklaşık 54 bin ton olarak gerçekleşmiştir. Pazarda en fazla çikolatalı barlar satılmaktadır. Toplam satışların %60'ını bu ürün grubu oluşturmaktadır. Tablet çikolata satışları çikolatalı barların yarısı kadar olsa da satışları daha yüksek oranda artış göstermektedir. Şekerli mamullerin fiyat seviyesini yakalayabilen çikolataların, düşük gelir gruplarının tercihleri paralelinde, pazarda satış şansı yüksek bulunmaktadır. Bu açıdan kokolin grubu ürünlerin pazar için potansiyel olduğu düşünülmektedir.

Zeytinyağı

Ülkenin ithalat ve tüketimi henüz düşük düzeylerde olmasına rağmen zeytinyağı iç pazar satışlarının önümüzdeki yıllarda ortalama %8 oranında büyüyerek katı ve sıvı yağlar arasında satışları en çok artan ürün olacağı tahmin edilmektedir. Öte yandan Güney Afrika'nın katı ve sıvı yağlar ithalatında palm, soya ve ayçiçek yağı en önemli yer tutan ürünlerdir. Son yıllarda pazarda sağlıklı yağ olarak lanse

edilmesiyle birlikte kanola yağı da iç tüketimde önemli bir yere sahip olmuştur. Tüm katı ve sıvı yağların iç pazar satışlarında Unilever %23'lük payıyla ilk sırada yer almaktadır.

Turizmin Güney Afrika ekonomisine önemli katkı sağlayan sektörlerden birisi olması itibarıyla ülkede Otel, Restoran ve gıda hizmet sektörü de gelişmiş durumdadır. Ayrıca 2010 Dünya Futbol Şampiyonasının bu ülkede düzenlenecek olması nedeniyle bu dönemde ülkenin gıda ürünleri talebinde beklenen artışın, Türkiye'nin ihracat ürünleri açısından da önem arz ettiği düşünülmektedir. Bu dönemde Güney Afrika pazarına giren firmalarımızın pazarda kalıcı olmaları bakımından Dünya Kupasının yaratacağı fırsatları yakalamaları önemli görülmektedir. Bu sebeple hedef kitle olarak öncelikle uluslararası otel zincirleri, restoranlar ve bunlara mal tedarik eden ithalatçı ve toptancılara ulaşmak, ülkenin zeytinyağı pazarında yer edinebilmek açısından büyük önem taşımaktadır. Güney Afrika'da süper ve hiper market zincirleri alımlarını doğrudan yerel üreticiden yapmaktadır. İthal ürünler için ise aracılardan yüksek oranda komisyon talep etmeleri sebebiyle büyük perakendeciler doğrudan ihracatçıyla bağlantıya geçmeyi de tercih edebilmektedir. Bazı hiper-marketlerde ithal ürünlere ayrı yer ayrılmakta olup, bu bölümlerde koşer ve helal sertifikalı ürünler de ayrıca sergilenmektedir.

Sanayi Ürünleri ve Hizmetler İhracat Potansiyelimiz

Sektör	GTİP	Potansiyel Ürün	Ülkenin Toplam İthalatı 2009 (milyon dolar)	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2010 (milyon dolar)	Türkiye'nin Toplam İhracatı 2010 (milyon dolar)	Dünya İthalatında Ülkenin Payı 2009	Türkiye'nin Ülkeye İhracatındaki Değişim 2009-2010 (%)	Ülkenin Toplam İthalatındaki Değişim 2008-2009 (%)	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2010 Aylık Veriler*	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2011 Aylık Veriler*	Ülke İthalatında İlk 5 Ülke ve Pazar Payları (%)	Ülkenin Türkiye'ye ve Rakip Ülkelere Uyguladığı Gümrük Oranları
Otomotiv ana ve yan sanayisi	(8703, 8704, 8708)	Otomotiv Ana Sanayi	4 470	34,3	12.216	0,5	9,4	3	3,42	14,97	Japonya (%24) Almanya (%22) İngiltere (%12) ABD (%10) Güney Kore (%7)	%0-%23 (EU) %0-%28 (MFN)
Petrol ürünleri	(2710)	Petrol Yağları	3 326	0,6	3.985	0,48	-98,9	37	28,07	0,39	Hindistan (%21,2) S. Arabistan (%15,3) Singapur (%12) Türkiye (%10,2) Bahreyn (%9,5)	Bazı ürünlerde %, bazılarında ise cent/l olarak GV uygulanır. 0.091 cent/l - 11 cent/l arasında değişmektedir. %0-%15 (EU-MFN)
İş ve maden makineleri	(8429, 8431)	İnşaat Makineleri Aksam ve Parçaları	3 156	0,5	530	1,4	297,1	8	0,03	1,56	ABD (%20) Japonya (%14) Almanya (%11) Çin (%8) Fransa (%6)	8425,8431 için %0 (EU), %10 (MFN) Diğerleri %0 (EU) %0 (MFN)
Otomotiv ana ve yan sanayisi	(8708)	Otomotiv Yan Sanayi	3 155	17,4	2.673	0,4	66,5	8	3,30	6,12	Almanya (%22) ABD (%12) Japonya (%11) Çin (%10) Fransa (%5)	%0-%15 (EU) %0-43 (MFN) %
											Almanya (%1.9) Fransa (%10.9)	

İlaç sanayi	(3002, 3004)	İlaçlar	1 567	0,4	117	0,4	-12,5	-5	0,09	0,19	ABD (%10.9) Hindistan (%9.9) İngiltere (%9.3)	%0 (EU) %0 (MFN)
Medikal ürünler ve cihazlar	(9018, 9019, 9021)	Tıbbi Alet ve Cihazlar	980	0,5	132	0,5	57,6	5	0,11	0,15	ABD (%29) Almanya (%17) İngiltere (%6) İsviçre (%5) Çin (%5)	%0-%7.6 (EU) %0-%20 (MFN)
Kağıt ve karton ürünleri	(48)	Kağıt ve Kağıt Ürünleri	950	13,4	1 005	0,5	-49,6	3	7,01	4,06	Almanya (%17) Finlandiya (%9) Polonya (%9) İsveç (%7) ABD (%6)	%0-%6 (EU) %0-%20 (MFN)
Elektrikli makineler ve kablolar	(8502, 8503, 8504)	Elektrik Jeneratörleri, Transformatörleri, Konvertörleri	923	3,0	1.001	0,9	48,9	94	1,15	1,16	Çin (%30,0) İngiltere (%9,2) Avusturya (%7,7) ABD (%7,7) Brezilya (%6,5)	%0-%6 (EU) %0-%10 (MFN)
Demir çelik inşaat malzemeleri	(7208, 7210,7213, 7303,7307, 7308, 7318)	Ferro Alaşımlar, Demir Çelikten İnşaat Aksamı, Çubuklar, Yassı Ürünler, Boru Bağlantı Parçaları, Bağlayıcılar	891	0,3	2.781	0,3	11,4	96	0,28	0,53	Çin (%24) Almanya (%10) Hindistan (%8) İtalya (%6) Yeni Kaledonya (%5)	%0-%5.7 (EU) %0-%15 (MFN)
Elektrikli makineler ve kablolar	(8525, 8528, 8529)	TV'ler, Monitörler, Radyo ve Tv Bileşen ve Aksesuarları vb.	835	2,7	1.813	0,3	-31,7	-8	0,40	0,13	Çin (%39,7) Tayland (%12,4) Japonya (%9,4) Malezya	%0-%9,5 (EU) %0-%25 (MFN)

											(%5,2) Almanya (%4,8)	
Pompa ve kompresörler	(8413, 8414)	Pompalar	712	6,1	577	0,6	15,2	83	1,25	0,83	Almanya (%19) ABD (%12) İtalya (%9) Çin (%8) Fransa (%6)	%0-%5.7 (EU) %0-%15 (MFN) (FOB üzerinden)
Mobilya	(9401, 9403)	Mobilya	494	6,1	1.292	0,36	99,9	-1	1,02	2,55	Çin (%36) Almanya (%17) ABD (%5) İtalya (%4) Malezya (%4) Türkiye (%3)	%0-%6 (EU) %0-%20 (MFN) (FOB üzerinden)
Otomotiv ana ve yan sanayisi	(8701)	Tarım Traktörleri	427	5,1	271	0,8	-3,6	40	1,68	2,04	Almanya (%26) İtalya (%15) ABD (%14) Brezilya (%9) Meksika (%8)	%0-%23 (EU) %0-%28 (MFN)
Otomotiv ana ve yan sanayisi	(8483)	Güç Aktarımı Ekipmanı ve Aksamı (Transmisyon Milleri, Yatakları, Kovanları vb.)	390	1,9	213	0,8	76,5	25	0,31	0,60	Almanya (%26,9) ABD (%18,9) İtalya (%10,8) Çin (%6,9) Fransa (%6,2)	%0-%7,6 (EU) %0-%20 (MFN)
İnşaat malzemeleri	(8481)	Musluk ve Boru Malzemeleri, Termostatik Valfler	349	0,9	320	0,5	-29,1	-4	0,78	0,40	Almanya (%22) Çin (%20) ABD (%11) İtalya (%9) İngiltere	%0-%5.7 (EU) %0-%15 (MFN)

Elektrikli makineler ve kablolar	(8544)	Kablo ve Teller	288	2,6	1.806	0,3	20,0	5	0,82	0,59	(%7) Çin (%24) Zambiya (%13) Almanya (%9) ABD (%6) İspanya (%4)	%0-%11 (EU) %0-%15 (MFN) (FOB üzerinden)
Sofra ve mutfak eşyaları	(3924, 7323)	Mutfak Eşyası	238	2,0	376	0,5	70,3	3	0,12	0,22	Çin (%64) Hindistan (%4) Fransa (%3) Tayland (%3) Endonezya (%2)	%0-%7.6 (EU) %0-%30 (MFN)
Ev tekstili	(6301, 6302, 6303)	Ev Tekstili	92	0,8	1.229	0,4	76,6	-1	0,39	0,45	Çin (%50) Pakistan (%23) Hindistan (%18) Endonezya (%1) Türkiye (%1)	%6-%18 (EU) %20-%30 (MFN)

Kaynak : Tablonun hazırlanmasında Türkiye'ye ilişkin rakamlarda TUIK, diğer ülkelere ilişkin istatistik rakamlarında UN-ITC TradeMap, gümrük vergisi konusunda AB ülkeleri için TARIC diğer ülkeler için kendi gümrük idarelerinin verileri kullanılmıştır.

* Veriler 6 aylıktır.

Demir Çelik

DEMİR ÇELİKTEN FERRO ALAŞIMLAR, YASSI ÜRÜNLER, FİLMAŞİN, BORU BAĞLANTI PARÇALARI, İNŞAAT AKSAMI VE BAĞLAYICILAR (gtip: 7208, 7210, 7213, 7303, 7307, 7308, 7318)

ITC-Trademap web sitesinden alınan verilere göre; Güney Afrika 2008 yılında toplam 891 milyon \$ değerinde ferro alaşımlar, demir çelikten yassı ürünler, filmaşin, boru bağlantı parçaları, inşaat aksamı ve demir çelik vida, civata ve somun gibi bağlayıcı ithalatı gerçekleştirmiştir. G. Afrika'nın yukarıda sayılan demir çelik ürünleri ithalatında, 181 milyon \$ ile genişliği 60 cm'den fazla rulo halinde demir çelik yassı hadde mamulleri ilk sırada yer almaktadır. İkinci olarak 180 milyon \$ ile demir çelik vida, civata ve somun gibi bağlayıcılar, ardından 147 milyon \$ ile ferro alaşımlar, 142 milyon \$ ile demir çelik inşaat aksamı, 134 milyon \$ ile demir çelik boru bağlantı parçaları, 100 milyon \$ ile genişliği 60 cm'den az rulo halinde demir çelik yassı hadde mamulleri ve 3 milyon \$ ile filmaşin gelmektedir. Bu ürünler arasında, demir çelik vida, civata ve somun gibi bağlayıcılar, ferro alaşımlardan ferrokrom, ve demir çelik inşaat aksamı Türkiye'nin ihraç potansiyelinin yüksek olduğu ürünlerdir..

G. Afrika'nın 2008 yılında 180 milyon \$ değerindeki demir çelik vida, civata ve somun gibi bağlayıcı ithalatındaki başlıca ülkeler, Çin (49 milyon \$), Almanya (30 milyon \$), ABD (24 milyon \$), Tayvan (14 milyon \$) ve Fransa (9 milyon \$)'dir. 281 bin \$ ile Türkiye'nin payı % 0,15 dir.

2008 yılında G. Afrika 4,2 milyon \$ değerinde ferro krom ithal etmiştir. Başlıca ithalat yaptığı ülkeler Zimbabwe (3,2 milyon \$), İsveç (592 bin \$) ve İngiltere (240 bin \$) dir.

G. Afrika 2008 yılında 142 milyon \$ değerinde demir çelik inşaat aksamı ithal etmiş olup başlıca tedarikçileri İtalya (35 milyon \$), Almanya (20 milyon \$), Hindistan (18 milyon \$), Çin (12 milyon \$) ve İspanya (9 milyon \$) dir. 15. sırada yer alan Türkiye 2008 yılında G. Afrika'ya 1,5 milyon \$ değerinde inşaat aksamı ihraç etmiştir.

G. Afrika'nın 2008 yılında 134 milyon \$ değerindeki demir çelik boru bağlantı parçaları ithalatındaki başlıca ülkeler, Çin (64 milyon \$), Almanya (12 milyon \$), İtalya (11 milyon \$), ABD (10 milyon \$) ve Tayvan (5 milyon \$)'dir. 634 bin \$ ile Türkiye 20. sırada yer almaktadır.

2008 yılında G. Afrika 3,7 milyon \$ değerinde demir çelik filmaşin ithal etmiştir. Başlıca ithalat yaptığı ülkeler Belçika (1,3 milyon \$), Çin (1,2 milyon \$), Almanya (570 bin \$) ve dördüncü sırada yer alan Türkiye (286 bin \$) dir.

2007-2008 döneminde G. Afrika'nın ilgili demir-çelik ürünleri ithalatı %4 oranında artmış, Türkiye'nin aynı ürünlerde bu ülkeye gerçekleştirdiği ihracat ise %4 oranında gerilemiştir. G. Afrika küçük bir pazar olmasına karşın Türkiye'nin bu ülkenin özellikle demir çelik bağlayıcılar, ferro krom, ve inşaat aksamı ithalatındaki payını artırma imkanı bulunmaktadır. Bu yönde ülkede yapılacak fuar katılımı, tanıtım, pazarlama ve ticaret heyeti faaliyetlerinin faydalı olacağı düşünülmektedir.

Elektrikli Makineler ve Kablolar

ELEKTRİK JENERATÖRLERİ, TRANSFORMATÖRLERİ, KONVERTÖRLERİ (gtip: 8502, 8504)

Güney Afrika, 2008 yılında 411 milyon dolar değerinde elektrik jeneratörleri (GTİP: 8502) ve 511 milyon dolarlık elektrik transformatörü (GTİP: 8504) ithalatı yapmıştır. 2008 yılında ülkemizden Güney Afrika'ya 7,7 milyon dolarlık elektrik jeneratörü ve 1,5 milyon dolarlık elektrik transformatörü ihracatı gerçekleştirmiştir.

Güney Afrika, 2007 yılında 264 milyar KW/s elektrik üretmiş, buna karşılık tüketim ise 241 milyar KW/s olarak gerçekleşmiştir. Ülkenin kurulu elektrik kapasitesi 40.000 Megawatt civarındadır. Bu kapasitesinin %95'i devletin enerji firması ESKOM'a aittir. Şirket, aynı zamanda Afrika kıtasında üretilen elektriğin üçte ikisini karşılamaktadır. Ayrıca ulusal iletim şebekesi ve işletmesi de şirkete aittir. Şirketin iletim şebekesi 27.000 Km'si ulusal şebeke olmak üzere, toplamda 300.000 km'lik güç nakil hattından oluşmaktadır.

ESKOM'un iletim-dağıtım birimleri, yerel yönetimlere ait dağıtım şirketleri ve diğer özel şirketlerle birleştirilerek 6 adet bölgesel dağıtım şirketi kurulması ve elektrik dağıtım hizmetlerinin özelleştirilmesi planı uygulamaya konmuştur. Diğer yandan 1991'de uygulanmaya başlanan ulusal elektrifikasyon programı kapsamında önceden elektriğe erişim olmayan 3,5 milyon konuta elektrik hizmeti götürülmüştür. Hükümetin hedefi 2012 yılı itibariyle nüfusun tamamının elektriğe kavuşmasını sağlamaktır. Tüm bu faaliyetler hem yeni elektrik altyapısı kurulmasını hem de mevcut altyapının bakımını ve rehabilitasyonunu zorunlu kılmaktadır. Elektrik sektöründeki bu hareketlilik transformatör, dağıtım-iletim ekipmanı ve aksamı pazarında önemli bir talep oluşturmaktadır.

Diğer yandan ülkede dönem dönem elektrik kesintileri olduğu belirtilmektedir. Ülkede elektrik maliyetleri çok düşük olsa da, hızlı ekonomik büyüme ve sanayileşme, kitlesel elektrifikasyon programı gibi nedenlerle bu tip kesintiler yaşanabilmektedir. Bu kesintiler ve özellikle kırsal alanda henüz elektrik şebekesine bağlanmamış yerleşimler elektrik jeneratörlerine talep yaratmaktadır.

Güney Afrika 8502 GTİP'li elektrik jeneratörleri kapsamında "dizel ve yarı-dizel motorlu jeneratörler" in AB'den ithalatında %6, ülkemizin dahil olduğu MFN ülkelerinden ithalatta %20 gümrük vergisi uygulanmaktadır. "Diğer içten yanmalı motorlu jeneratörler" de ise gümrük vergisi sıfırdır. 8502.40 GTİP'li "rotatif elektrik konvertörleri" ithalatında AB ülkelerinden ithalata %0, MFN ülkelerine %20'lik gümrük oranı uygulanmaktadır. 8502 kapsamındaki diğer ürünlerde gümrük vergileri sıfırdır. Öte yandan, 8504 GTİP'li "elektrik transformatörlerinin" AB'den ithalatında %3,8, MFN ülkelerinden ithalatta %10 oranında gümrük vergisi uygulanmaktadır. "Statik konvertör" ithalatında gümrük vergisi sıfırdır. 8504 kapsamında yer alan ürünlerin aksam-parçaları ithalatında AB ülkelerinden gümrük vergisi alınmazken, MFN ülkeleri için oran %5'tir.

KABLO VE TELLER (gtip: 8544)

1990'lı yıllardan itibaren ithalat politikasındaki liberalleşme süreciyle birlikte GAC ithalatında önemli artışlar yaşanmaktadır. 2008 yılında 288 milyon dolar izoleli kablo ve tel ithalatı gerçekleştiren GAC, bunun yaklaşık 3 milyon dolarını Türkiye'den sağlamıştır. GAC'ın 2008 yılı toplam izoleli kablo ve tel ithalatında en büyük pay 87 milyon dolar ile gerilimi 80 V.'u geçmeyen elektrik iletkenlerine aittir. Bunu yaklaşık 72 milyon dolarlık ithalat ile gerilimi 1000 V.'u geçen diğer elektrik iletkenleri izlemektedir. GAC Türkiye'den 2008 yılında 2 milyon dolarlık kablo ve tel ile bakır bobin telleri ithal etmiştir. Türkiye'nin GAC'a diğer önde gelen kablo ve tel ürünlere de yönelmesi faydalı olacaktır. GAC mevcut kapasitesiyle yıllık %4 oranında artan elektrik enerjisi talebini karşılayamayacak duruma gelmiştir. 2010'dan itibaren 25 yıl boyunca her yıl 1,2 ile 2,5 GW ilave elektrik enerjisi ihtiyacı artışı beklenmektedir. Artan talebe bağlı olarak elektrik üretim imkânlarının artırılması için her geçen yıl daha fazla yatırım yapılması planlanmaktadır.

Mevcut santrallerin yenilenerek devreye sokulması, yeni santraller kurulması, elektrik iletim hatları ve dağıtım ağlarının modernleştirilmesi planlanan yatırımlar arasındadır. Ayrıca GAC'da liman yatırım harcamalarında ve gayrimenkul yatırımlarında son yıllarda önemli artışlar yaşanmaktadır. Enerji, inşaat, ulaşım ve haberleşme sektörlerindeki bu canlanma kablo talebi açısından önem arz etmektedir.

2008 yılında GAC'ın izoleli kablo ve tel ithalatında %5 artış yaşanmıştır. 2008'de GAC kablo ithalatında ilk sırada pazarın dörtte birine hakim olan Çin yer almaktadır. Çin'i sırasıyla Zambiya, Almanya, ABD ve İspanya izlemektedir. Türkiye izoleli kablo ve telde %1 paya sahiptir.

GAC izoleli kablo ve tel ithalatında FOB fiyatı üzerinden %15 gümrük vergisi oranı uygulamaktadır. Bununla birlikte 85442015 gtip nolu, tek merkezli, gümüş veya altın kaplamalı bakır bağlantı parçalı, uzunluğu 400m.'yi ve kesit alanı 4,5mm.'yi geçmeyen, alüminyum kılıflı olmayan kablolarla %0 gümrük vergisi uygulamaktadır. Ayrıca GAC, AB üyesi ülkelere %0 ile %11 arasında değişen gümrük vergisi oranları uygulamaktadır.

Elektronik

TV'LER, MONİTÖR, RADYO VE TV BİLEŞEN VE AKSESUAR VB.
(gtip: 8525, 8528, 8529)

Güney Afrika televizyon pazarı 2003-2008 yılları arasında sürekli artarak 6 milyar Rand'ı aşmıştır (1\$= 7,45 Rand). 2008'de 8528 GTIP'li "televizyon alıcıları -video monitörleri ve projektörler dahil-" ithalatı 400 milyon Dolar düzeyinde gerçekleşmiştir. Kameralar, transmisyon cihazları ve TV'lerin bileşen ve aksesuarıyla birlikte 2008 yılı ithalatı 835 milyon dolardır. Türkiye'nin G. Afrika'ya ihracatı ise 2008 yılında 1,8 milyon dolar düzeyinde olmuştur. Türkiye'nin ihracatındaki ağırlıklı ürünler TV alıcıları ve bilgisayar monitörleri olmuştur.

2010 yılında gerçekleştirilecek Dünya Kupası futbol karşılaşmalarının, pazarda gerek oteller-restoranlar gibi işletmelerden gerekse bireysel tüketicilerden kaynaklanan önemli bir talep artışı yaratması beklenmektedir. Diğer yandan ülkenin TV pazarının, nüfusun %50'sinin yoksulluk sınırında olduğu hesaba katıldığında doygunluk noktasının altında olduğu ortaya çıkmaktadır. Ayrıca ülkenin belli bölgeleri henüz elektrik şebekesi dışındadır. Gelir dağılımındaki düzeltilmelerle ve elektrik şebekesinin tüm nüfusa yayılmasıyla beraber pazarda TV, bilgisayar monitörleri vb. tüketici elektroniği ürünleri talebinde ciddi artışlar beklenebilir.

Güney Afrika, ekran boyutları 3X4 metreyi aşmayan TV alıcıları ve monitörlere (CRT, LCD veya diğer teknolojilere göre ayırmaksızın) AB ülkelerinden ithalatta %9,5, "Ek çok kayırlı ülke rejimi" (MFN) kapsamındaki ithalatta ise %25 oranında gümrük vergisi uygulamaktadır. Vergiye konu değer hesaplanırken malın FOB değeri dikkate alınmaktadır. "TV-Radyo alıcılarının aksesuarları ve bunların aksamı" ürün grubunda (GTIP: 8529) "Çapı 120 metreyi aşmayan çanak antenler"de AB'den ithalatta gümrük oranı %0 iken, MFN ülkelerinden ithalatta %10'dur. 8529.90.80 GTIP'li "TV'lerle kullanılan alıcıların diğer aksam-parçaları"nda AB'den ithalatta %9,5, ülkemizin dahil olduğu MFN ülkelerinden ithalatta %25 gümrük vergisi kesilmektedir. Bunlar dışında kalan tüm TV ve monitörlerde, anten ve diğer alıcı cihazlar ve bunların aksam parçalarında gümrük vergileri %0'dır.

Ev Tekstili

Türkiye ev tekstili üretimi ve ihracatında dünyada önde gelen ülkelerden biridir. Ancak ihracatın büyük bir kısmı, coğrafi yakınlıktan ve gümrük birliğinden yararlandığımız AB ülkelerine gerçekleştirilmektedir. Dolayısıyla G. Afrika gibi coğrafi açıdan uzak ve gümrük vergileri yüksek bir ülkeye Çin, Pakistan ve Hindistan ile rekabet ederek mal satmak çok kolay görünmemektedir. Özellikle çarşaf, masa örtüsü ve havlu gibi kitlesel üretime tabi ürünlerde bu ülkelerle uzak bir pazarda rekabete girmek oldukça güçtür. Çin, Pakistan ve Hindistan'dan kaynaklanan şiddetli rekabet ancak yerinde üretimle ve güçlü dağıtım kanallarının kurulması ile mümkün olabilir. Pazarda halihazırda bunu gerçekleştirmiş firmalarımız mevcuttur.

İlaç Sanayi

yıllık %8.56 oranında büyümesi ve 2013 yılında 3.9 milyar dolara ulaşması beklenmektedir. Pazarda ilaç tüketiminin yaklaşık %82'si özel sektör tarafından karşılanmaktadır. Hükümet jenerik ilaç tüketimini teşvik etmektedir. Jenerik ilaç tüketiminin 2009 yılında % 40'a ve 2012 yılında ise % 60'a yükselmesi hedeflenmektedir.

Pazarda birçok uluslararası firmanın yanı sıra önemli kapasiteye sahip jenerik ilaç üretimi yapan yerli

firmalar faaliyet göstermektedir. Apsen, Adcock Ingram ve Cipla Medpro pazardaki en önemli yerli ilaç üreticileridir. Başlıca firmalar ve pazar payları; Apsen (%12.8), Adcock Ingram (%10.4), Sanofi-Aventis (%7.7), Novartis (%6.3), Pfizer (%5.1), Astrazeneca (%4.8), Cipla Medpro (%4.2), Johnson&Johnson (%4.1), Roche (%3.9), Glaxosmithkline (%3.9), Bayer (%3.6), Merck&Co (%2.4), Abbott (%2.2), Schering Plough (%2.1), Wyeth (%2.1), Lilly (%1.9), Boehringer Ingelheim (%1.8) ve Novo Nordisk (%1.7)'dir.

Güney Afrika'nın ilaç ithalatı son beş (2004-2008) yılda %13 oranında artmıştır. 2008 yılı ilaç ithalatı yaklaşık 1.6 milyar dolar olmuştur. İthalatın yaklaşık % 70'i gelişmiş ülkelerden yapılmaktadır. Söz konusu ülkelerden ithalatı yapılan ilaçlar genellikle yüksek teknoloji gerektiren veya biyoteknoloji ürünü olduğu için belirli üretim merkezlerinde yapılabilen ve tüketimi az olduğu için üretimi ekonomik olmayan ilaçlardır. Pazarın diğer önemli tedarikçisi ise Hindistan'dır ve bu ülkeden daha düşük fiyatlı ilaçlar ithal edilmektedir.

Güney Afrika'nın ithalatını gerçekleştirdiği başlıca ülkeler ve pazar payları sırasıyla Almanya (%11.9), Fransa (%10.9), ABD (%10.9), Hindistan (%9.9), İngiltere (%9.3), İsviçre (%6.1), İtalya (%6.1), İrlanda (%5.6) ve Avustralya (%3.3)'dir. Türkiye'den yapmış olduğu ilaç ithalatı ise 2008 yılında 431 bin dolar olmuştur. Ülkemizin pazardaki payı oldukça düşük düzeydedir.

Pazarda ilaç ihtiyacının yanı sıra verilen sağlık hizmetlerinin de yeterli olmadığı ve Türk yatırımcılar için bu alanda önemli fırsatlar olabileceği düşünülmektedir. Bu pazara yönelik sağlık hizmeti ticaretimizin artırılması, bağlantılı sektörlerdeki fırsatları da tetikleyecektir.

İnşaat Malzemeleri

MUSLUK, BORU MALZEMELERİ VE VANALAR (gtip: 8481)

ITC-Trademap web sitesinden alınan verilere göre; Güney Afrika 2008 yılında 349 milyon \$ değerinde musluk, boru malzemeleri ve vana ithalatı gerçekleştirmiştir. Gerçekleşen ithalatın 201 milyon \$'ı musluk, batarya ve sıhhi tesisat vanalarına aittir. Diğer ithalat kalemleri 60 milyon \$ ile musluk ve vana aksam ve parçaları, 38 milyon \$ ile yağlı hidrolik/pnömatik transmisyon vanaları, 18 milyon \$ ile emniyet vanaları ve 17 milyon \$ ile basın düşürücü vanalar vanalarıdır.

G. Afrika'nın 2008 yılında 349 milyon \$ değerindeki musluk, boru malzemeleri ve vana ithalatındaki başlıca ülkeler, Almanya (75 milyon \$), Çin (70 milyon \$), ABD (38 milyon \$), İtalya (29 milyon \$) ve İngiltere (25 milyon \$) dir. 1,8 milyon \$ ile Türkiye 27. sırada yer almaktadır.

Musluk, boru malzemeleri ve vanalarda ihracat potansiyeline sahip olan Türkiye'nin Güney Afrika'da düzenlenecek fuarlara katılımı, tanıtım, pazarlama ve ticaret heyeti faaliyetleri ile pazar payını artırmaya çalışmaktadır.

İş ve Maden Makineleri

İNŞAAT VE MADEN MAKİNELERİ (gtip: 8429, 8431)

Güney Afrika Cumhuriyeti 2008 yılında 3,1 milyar dolar değerinde inşaat ve maden makinesi ithal etmiştir. Güney Afrika Cumhuriyeti'nin en fazla inşaat ve maden makinesi ithal ettiği ilk beş ülke ve payları şöyledir. ABD %20, Japonya %14, Almanya %11, Çin %8, Fransa %6. Türkiye ise Güney Afrika Cumhuriyeti'ne 2008 yılında 3 milyon dolar değerinde inşaat ve maden makineleri ihracatı gerçekleştirmiş ve Güney Afrika Cumhuriyeti'ne en fazla inşaat ve maden makinesi ihraç eden ülkeler sıralamasında 30. sırada yer almıştır.

Güney Afrika Cumhuriyeti inşaat sektörü son on yılda sürekli olarak büyüme kaydetmiştir. Öyle ki Güney Afrika inşaat sektörünün ülke GSYİH'sine (GSYİH: 147 milyar dolar) katkısı 2008 yılı itibarıyla %4,1'dir (6 milyar dolar). Sektör, Güney Afrika emlak piyasasında yaşanan canlanma, devletin ve özel sektörün yaptığı yatırımlar ve 2010 FIFA Dünya Kupası hazırlıkları kapsamında ülke altyapısının modernleştirilmesine yönelik yatırımların etkisiyle hızla büyümüş, 2006 yılında %14,7 ve 2007 yılında %18,1'lik büyüme oranı ile ülke ekonomisinde en fazla büyüme kaydeden sektör konumuna gelmiştir. İnşaat sektöründeki reel büyüme 2008 yılının son çeyreğinde de yavaşlamasına rağmen devam etmiştir. İnşaat sektöründeki büyüme oranı yılın üçüncü çeyreğinde %15 olarak gerçekleşmişken, son çeyrekte bu oran % 10,8'e düşmüştür. Büyüme oranındaki yavaşlama inşaat sektörünün tümünde hissedilirken, özellikle 2008 yılının son çeyreğinde konut talebindeki düşüşten dolayı konut inşaatında daha belirgin olarak gözlenmiştir.

Hükümetin 2007 yılında, ülke altyapısının modernizasyonu amacıyla büyük miktarlarda yatırım yapacağını açıklaması, 2008/2009 bütçesinde iskân hizmetlerine 6,4 milyar dolar, ulaştırma ve telekomünikasyon harcamalarına 8,6 milyar dolar tahsis etmesi ve 2010 FIFA Dünya Kupası hazırlıkları da dikkate alındığında önümüzdeki dönemde inşaat sektöründeki büyüme eğiliminin devam etmesi beklenmektedir. Bu nedenle inşaat makinelerine talebin süreceği tahmin edilmektedir.

Maden rezervleri açısından dünyanın en zengin ülkelerinden birisi olan Güney Afrika altın, platin grubu metaller, manganez, krom, alüminyum silikat ve vanadyum rezervleri açısından dünyada bir numaralı ülke konumundadır. Zengin maden kaynaklarına sahip Güney Afrika'da iç pazar küçük olduğundan dolayı üretilen madenlerin önemli kısmı ihraç edilmektedir. Güney Afrika, altın, alüminyum silikat, ferrokrom, krom cevheri, manganez cevheri, ferromanganez, vanadyum, antimon, zirkonyum ve vermikülit madenlerinde dünyanın en büyük ihracatçı ülkesi konumundadır. Diğer önemli ihraç madenlerini ise kömür ve titanyum oluşturmaktadır. Söz konusu yeraltı kaynaklarının çıkarılması için ülkede maden makinelerine önemli bir talep mevcuttur.

Kağıt ve Karton Ürünleri

GAC'nin son yıllarda göstermiş olduğu ekonomik büyüme ve buna bağlı olarak iç tüketimde yaşanan artışın da etkisiyle ortaya çıkan kâğıt ve kâğıt ürünleri ithalatındaki hızlı artış global ekonomik krize ve buna bağlı olarak GAC'ın 2008 yılında yaşadığı ekonomik daralmaya rağmen devam etmektedir. 2008 yılında GAC kâğıt ve kâğıt ürünleri ithalatı bir önceki yıla göre %3 artış göstermiştir.

GAC ile Türkiye arasındaki ticarete bakıldığında 2008 yılında GAC'ın Türkiye'den en çok ithal ettiği ürün sıralamasında kâğıt ve kâğıt ürünlerinin 4. sırada yer aldığı görülmektedir.

2008 yılında yaklaşık 950 milyon dolar kâğıt ve kâğıt ürünleri ithalatı gerçekleştiren GAC'a Türkiye 27 milyon dolar kâğıt ve kâğıt ürünleri ihracatı gerçekleştirmiştir. GAC'ın 2008 yılı dünya kâğıt ürünleri ithalatında en büyük pay 285 milyon dolarlık ithalat ile bir veya iki yüzü kaolin (çin kili) veya diğer inorganik maddeler ile sıvanmış kâğıt ve kartonlara aittir. GAC'ın aynı yıl Türkiye'den yapmış olduğu kâğıt ithalatında en büyük pay ise yaklaşık 24 milyon dolar ile tuvalet kâğıdı, ev işlerinde veya sağlık amacıyla kullanılan türden benzeri kâğıt ürünleri, kâğıt mendiller, kurutma kâğıtları, havlular, masa örtüleri, sofa peçeteleri ve bebek bezleri vb. ürünlere aittir. Bu hijyenik kâğıt ürünleri grubunda GAC dünya kâğıt ithalatında ikinci sırada yer almaktadır. Türkiye bu ürün grubu için pazardaki payını koruyup artırabilmesi için GAC ithalatında önde gelen kâğıt ürünlerine yönelik çalışmalar yapmasının faydalı olacağı ve ihracatın artabileceği düşünülmektedir.

GAC kâğıt ve kâğıt ürünleri ithalatında AB ülkelerinin pazara hakim olduğu görülmektedir. %17'lik payla ilk sırada Almanya yer alırken, Almanya'yı sırasıyla Finlandiya, Polonya, İsveç takip etmektedir. Türkiye pazardan aldığı %3'lük pay ile 12. sırada yer almaktadır.

GAC'de kâğıt ve kâğıt ürünleri ithalatında FOB fiyatı üzerinden %0 ile %20 arasında değişen gümrük vergisi oranları uygulanmaktadır. Bu ürünler için AB ülkelerine uygulanan oranlar ise %0 ile %6 arasında değişmektedir. Örneğin GAC'ın 2008 yılında Türkiye'den en çok ithal ettiği kâğıt ve kâğıt ürünleri olan tuvalet kâğıdı, bebek bezi, kâğıt mendiller, havlular, masa örtüleri ve peçeteler vb. hijyenik ürünler olup bunlar için uyguladığı gümrük vergi oranı %20, AB ülkeleri için bu oran %6'dır. GAC'ın da üyesi olduğu Güney Afrika Gümrük Birliği (SACU) ile bir STA imzalanmasına yönelik çalışmaların sonuçlandırılmasıyla uygulanmakta olan gümrük tarifelerinin indirilmesi Türkiye'nin GAC'e olan ihracatında olumlu etki yaratacaktır.

Medikal Ürünler ve Cihazlar

GAC medikal pazarı dışı bağımlı bir pazardır. 2008 yılında 980 milyon dolarlık ithalat gerçekleştirmiştir. Bunun yalnızca 600 bin dolarına yakın kısmını ülkemizden ithal etmiştir.

Sektörde ABD, Almanya, İngiltere, İsviçre, Çin gibi rakiplerle mücadele etmek zorunda olan firmalarımızın sektöre ilgili çalışmalar yapmasının faydalı olacağı öngörülmektedir.

GAC'ne tıpta, cerrahide, dişilikte ve veterinerlikte kullanılan alet ve cihazlar, ortopedik cihazlar, gaz bezleri, bandajlar ve benzeri kullan at maddeler, gaz maskeleri ihracatı küçük meblağlarda gerçekleştirilmiştir.

Yukarıdaki söz konusu ürünlerin ihracatının artırılmasının yanı sıra hastane mobilyaları, ürolojik makineler gibi ürünlerin ihracatının yapılabileceği düşünülmektedir. Ayrıca, son dört yılda 30'un üzerinde yeni hastane yapılmıştır. Hastane yapımının önümüzdeki yıllarda süreceği beklentisi pazara yönelik çalışmaların başlatılması ve artırılmasını gerektirmektedir.

Mobilya

Türkiye'nin toplam mobilya ihracatı içinde %1 oranında paya sahip olan GAC'a 2008 yılında 15 milyon dolar değerinde mobilya ihracatı gerçekleştirmiştir. Bunun %85 ini, 13 milyon dolar değerindeki ihracat ile 940190 gtip nolu oturmaya mahsus mobilyaların aksam ve parçaları oluşturmaktadır. GAC'ın oturmaya mahsus mobilyaların aksam ve parçaları ithalatı toplam 186 milyon dolar değerinde olup, önemli bir kısmı otomotiv parçası olan bu kalem pazardaki toplam mobilya talebinin yaklaşık yarısını oluşturmaktadır.

Oturmaya mahsus mobilyaların aksam ve parçalarından sonra en çok talep edilen ikinci kalem 70 milyon dolar değerindeki ithalat ile 940360 gtip nolu diğer ahşap mobilyalar kalemi ve üçüncü kalem 35 milyon dolar ile 940320 gtip nolu metalden diğer mobilyalardır.

Pazara hakim ülkelere bakıldığında ise 1/3 oranında pay alan Çin'in ilk sırada olduğu görülmektedir. Çin'i %17 pay ile Almanya takip etmektedir. Bu iki ülke pazardaki toplam talebin yarısından fazlasını karşılarken Türkiye ise pazarda %3 oranındaki pay ile 8. sırada yer almaktadır.

Pazarda mobilya sektörüne uygulanan gümrük vergisi oranı 940110 gtip nolu hava taşıtlarında kullanılan türden oturmaya mahsus mobilyalar ile 94019010 gtip nolu bunların aksam ve parçaları için ve 9402 gtip nolu tıpta ve cerrahide, diş hekimliğinde ve veterinerlikte kullanılan mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları için %0 iken diğer tüm mobilyalar için FOB değerinin %20 sidir. Aynı ürünler için AB ülkelerine uygulanan gümrük vergisi oranlarının ise FOB değerinin %0 ve %6 sı olduğu görülmektedir.

Diğer ürünlerde olduğu gibi mobilya sektöründe de, zengin ve dar gelirli kesime hitap eden iki farklı piyasa mevcuttur. Güney Afrika Cumhuriyeti'nde siyah nüfusun belirli bir bölümü hala, teneye ev olarak tabir edilen tek odalı kapalı alanlarda yaşamaktadır. Hükümetin üzerinde durduğu önemli konulardan biri de, siyah nüfusu alt yapısı tamamlanmış 40 metre kare civarında inşa edilen kalıcı konutlara yerleştirmektir. Bu konutların yaygınlaşması iç piyasa da bahsi edilen katlanır ve portatif mobilyalara olan ihtiyacın artmasını beraberinde getirecektir.

Ülkenin ikliminin müsait olması ve zengin beyazların özellikle tercih ettiği büyük ve müstakil yerleşim

sebebiyle, bahçe mobilyasının da piyasada kayda değer bir ağırlığı vardır. GAC mobilya piyasası açısından değerlendirme yapıldığında, ülkemizdeki üretim yapısı ve ihracat kapasitesi, ayrıca GAC gelişen ve değişen hayat standartları ve yaşam tarzı dikkate alınarak bahçe mobilyası ile birlikte, mutfak ve banyo mobilyaları açısından piyasanın uygun olduğu sonucuna varılmaktadır.

Ülkede mobilya sektörünün bir arada bulunduğu Gezina (Pretoria) isminde ufak bir banliyö dışında, önemli bir merkez veya bölge olmadığı gibi, satışı da daha çok mağaza zincirleri vasıtasıyla gerçekleştirilmektedir. Bu nedenle, Güney Afrika piyasasına girişte ihracatçımız açısından dikkate alınması gereken noktalar; piyasaya belirli bir tanıtımla girilmesi, mağaza zincirlerine mal akışının gerçekleştirilebilmesi veya büyük şehirlerin birinde veya birkaçında show-room açılmasıdır.

Otomotiv Ana ve Yan Sanayi

Güney Afrika Cumhuriyeti Oto Ana Sanayi Pazarı

Otomotiv sanayi, GAC imalat sanayinde en önemli sektör konumundadır. Otomobil üretimi, dağıtımı, servis ve bakım hizmetleri de dahil edildiğinde söz konusu sektörün ekonomide önemli bir role sahip olduğu görülmektedir.

GAC Araç Parkı

(Tablo için: bkz. web sitemizin GAC ülke raporunun tamamı/ sayfa: 51)

Kaynak : IHS Global Insight

GAC araç parkı diğer Afrika ülkelerine oranla daha yoğundur. Toplam araç parkı 7,5 milyon adettir.

GAC otomotiv sanayi potansiyeli yüksek bir sektör olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun en büyük nedeni Motor Sanayi Geliştirme Planı (MIDP) çerçevesinde hükümet olarak açıkça yapılan müdahalelerdir. Bu plan ilk önceleri korunan sektörü rekabete açarak uluslararası pazarda yerini almasını sağlamıştır.

GAC Araç Satışları

(Tablo için: bkz. web sitemizin GAC ülke raporunun tamamı/ sayfa: 51)

Kaynak : IHS Global Insight

GAC binek otomobil pazarı hükümetin koruma programları altında gelişmiştir. Binek otomobil satışları 2006 yılında pozitif makro ekonomik değerlerin bir sonucu olarak rekor seviyeye ulaşmıştır. Krizin etkisini göstermesiyle birlikte satışlarda düşüş başlamıştır.

GAC Binek Otomobil Satışları

(Tablo için: bkz. web sitemizin GAC ülke raporunun tamamı/ sayfa: 52)

Kaynak : IHS Global Insight

Dizel araç satışları toplam satışların içinde %20,8'lik bir paya sahiptir. Bu pay her yıl artış göstermektedir. GAC binek otomobil pazarında en fazla satışı Toyota Tazz ve Volkswagen Polo ve Citroën gerçekleştirmiştir. Toyota uzun süredir ticari araç pazarında lider durumundadır.

GAC Ticari Araç Satışları

(Tablo için: bkz. web sitemizin GAC ülke raporunun tamamı/ sayfa: 52)

Kaynak : IHS Global Insight

GAC araç satışlarına eyalet bazında bakıldığında en fazla satışın Cape Town, Johannesburg, Durban ve Port Elizabeth'de gerçekleştiği görülmektedir.

Tahminlere göre GAC araç satışları 2012 yılında, 2007 yılına göre %26,1 artışla yaklaşık 860,000 adet olacaktır. Gelecek 5 yıl içinde tüketici profiline orta sınıf genç siyah tüketiciler lehine dönmesi, bu tüketicilerin bulunduğu bölgelerde araç satışlarının artacağı tahmin edilmektedir.

GAC Araç Üretimi

Dünyadaki otomobil üreticilerinden birçoğunun GAC'da montaj fabrikaları bulunmaktadır. Söz konusu montaj tesisleri ülkenin üç eyaletinde yoğunlaşmaktadır. BMW, Nissan (Fiat montajı dahil) ve Ford (Mazda dahil) Gauteng eyaletinde Volkswagen, DaimlerChrysler ve General Motors Eastern Cape eyaletinde, Toyota ise KwaZulu-Natal eyaletinde faaliyet göstermektedir.

- Tablo: GAC Araç Üretimi

(Tablo için: bkz. web sitemizin GAC ülke raporunun tamamı/ sayfa: 52)

Kaynak : IHS Global Insight

- Tablo: GAC Binek Araç Üretimi

(Tablo için: bkz. web sitemizin GAC ülke raporunun tamamı/ sayfa: 53)

Kaynak : IHS Global Insight

- Tablo: GAC Ticari Araç Üretimi

(Tablo için: bkz. web sitemizin GAC ülke raporunun tamamı/ sayfa: 53)

Kaynak : IHS Global Insight

Güney Afrika Cumhuriyeti hükümeti Motor Sanayi Geliştirme Planı (MIDP) planı çerçevesinde ülkedeki yerel oto ana sanayi üreticileri ve yan sanayi üreticilerini küresel krizden etkilenmemeleri için 860 milyon Randlık bir finans paketiyle desteklemiştir. Uzun dönemde hükümet "Otomotiv üretim ve geliştirme programı" (APDP) ile desteklemeyi sürdürecektir ve halen yüksek olan gümrük vergilerini 2012 yılına kadar düşürecektir.

Güney Afrika Cumhuriyeti'nin dünyadan oto ana sanayi ithalatı 2008 yılında bir önceki yıla göre %28 düşerek 4.5 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. İthalatında başlıca ülkeler Japonya, Almanya, İngiltere, ABD ve Güney Kore'dir. Traktör ithalatı ise 2008 yılında bir önceki yıla göre %29 artarak 427 milyon dolar olmuştur. Güney Afrika'nın ana sanayi ithalatında ilk sırayı binek otomobiller, ikinci sırayı kamyonlar, üçüncü sırayı ise traktörler almaktadır.

Türkiye'nin GAC'ne olan oto ana sanayi ihracatı ise 2008 yılında, bir önceki yıla göre %73 düşerek 16 milyon dolar olmuştur. En fazla ihracı gerçekleşen ürünler 16 milyon dolarla binek otomobillerdir. İkinci sırada ise 12 milyon dolarla traktörler yer almaktadır. Traktör ihracatımız 2008 yılında bir önceki yıla göre %25 düşmüştür. 2009 yılı ilk 8 aylık verilerine göre ise ana sanayi ihracatı küresel kriz ortamı nedeniyle bir önceki yılın aynı dönemine göre %58 azalmıştır. Traktör ihracatı ise %78 azalma göstermiştir.

Güney Afrika Cumhuriyetinde otobüsler oldukça eskidir ve yeterli üretim yoktur ve bu konuda yatırıma ihtiyaç duyulmaktadır. Toplu taşımacılık genelde minibüs dolmuşlarla yapılmakta ve maddi durumu yeterli olmayan siyahların hemen hemen hepsi bu tür taşımacılığı tercih etmektedirler. Ticari araç pazarında ülkede potansiyel mevcuttur, değerlendirilmesi gerekmektedir.

Güney Afrika Cumhuriyeti Otomotiv Yan Sanayi Pazarı

GAC'deki toplam araç parkının yenileme değeri, cari fiyatlarla yaklaşık 700 milyar Rand (100 milyar ABD Doları) civarındadır.

Dünyanın diğer birçok ülkesinde olduğu gibi GAC otomotiv pazarı da OEM firmalarının kontrolündedir. Bu nedenle ülkedeki otomotiv sanayinin yapısı da OEM firmalarının hem iç pazar ve hem de dünya pazarlarındaki stratejilerine bağlı olarak değişebilmektedir.

GAC otomotiv yedek parça sektörü, hükümetin otomotiv sanayi sektörüne uyguladığı teşvik politikaları sonucunda ithalatın artmasıyla birlikte hızlı bir değişime uğramıştır. Otomotiv sanayinde üretim ve ihracat patlaması büyük oranda iç pazarın ithalata açılmasıyla gerçekleşmiş olup, bu durum Türk otomotiv sanayi için de önemli fırsatları beraberinde getirmiştir.

Ülkede 300 adet yan sanayi firması ve buna ek olarak 150 adet tekel tedarikçi firma bulunmaktadır.

Güney Afrika Cumhuriyeti'nin dünyadan yan sanayi ithalatı yıllar itibariyle artış göstermektedir. GAC'nin 2008 yılında oto yan sanayi ithalatı bir önceki yıla göre %8 artarak 3 milyar dolar civarında gerçekleşmiştir.

GAC'nin en fazla ithal ettiği yan sanayi ürünleri dış lastikler, transmisyon aksamı, motor ve aksamı, diğer aksam ve parça, karoseri aksamı, fren ve aksamı, vites kutuları, motorlar için elektrikli ateşleme cihazları ve diferansiyeller, akslardır.

Türkiye'nin GAC'ne olan oto yan sanayi ihracatı ise 2008 yılında, bir önceki yıla göre %15 artarak 39 milyon dolar olmuştur. En fazla ihracı gerçekleşen ürünler fren ve servo frenler ve aksamı, dış lastikler, hava yastıkları, kara taşıtlarının diğer aksam ve parçaları, direksiyon simitleri ve aksamı, dizel motor aksamı, tekerlek ve aksamı, kauçuk parçalar ve transmisyon milleri, kranklar olarak sıralanmaktadır.

GAC Pazarında genelde sürücülerin düz vites araçları otomotik vites araç gibi kullandıkları görülmektedir. Bu nedenden dolayı araç şanzıman parçaları, transmisyon aksamı ve motor aksamı konusunda potansiyel mevcuttur. Ayrıca, çok fazla kaza olan bir ülke olduğu için araç yenileme pazarında da potansiyel mevcuttur.

Tarifeler, Gümrük Oranları

MIDP uyarınca, GAC'da otomotiv sanayinde oldukça yüksek olan tarifelerin uluslararası seviyelere indirilmesi ve bazı vergi iadesi mekanizmaları ile sektörün teşvik edilmesi hedeflenmektedir.

MIDP uyarınca, komple araçlar (CBU-completely built up) ve binek otomobilleri ile hafif ticari araçların montaj parçaları (CKD-completely knocked down) ithalatında indirilmiş gümrük vergileri uygulanmaktadır. 3,5 tonun üzerindeki orta ve ağır ticari araçlar %20 gümrük vergisi ile ithal edilebilmekte, bu araçların yedek parçaları ise (lastikler hariç olmak üzere) gümrük vergisi ödenmeksizin ithal edilebilmektedir. SKD (semi-knocked down) üretimi araçlar da CBU üretimi araçlar gibi indirilmiş gümrük vergileri ile ithal edilebilmekte, fakat ikinci el araç ithalatına izin verilmemektedir.

MIDP uyarınca, söz konusu programa kayıtlı olan firmalar, daha düşük oranlarda veya vergisiz olarak ithalat yapabilmektedirler. MIDP'de öngörülen mekanizmalardan birisi olan gümrüksüz ithalat izni (the duty free allowance) mekanizmasına göre, aracın fabrika teslim fiyatının %27'sine kadar olan değerdeki otomotiv parçaları gümrüksüz olarak ithal edilebilmektedir.

MIDP Programının diğer bir mekanizması (the import/export complementation scheme) uyarınca ise, yapılan ihracatın değerine bağlı olarak binek otomobilleri ve hafif ticari araçlarda indirilmiş gümrük tarifeleri uygulanmaktadır. İhraç edilen araçların değeri kadar, ihracat performansı değerine göre belirlenen bir oranda gümrüksüz araç ithal edilebilmektedir. Ayrıca ihraç edilen araba parçaları için de yine ihracat performansı değerine göre belirlenen bir oranda gümrüksüz araba parçası ithal edilebilmekte veya ihraç edilen araba parçası değerinin %60'ına kadar olan araçlar gümrüksüz olarak ithal edilebilmektedir. Güney Afrika Cumhuriyeti'ne olan oto yan sanayi ürünleri ithalatında Türkiye'nin aralarında yer aldığı MFN ülkelerine aşağıdaki tabloda belirtilmekte olan gümrük vergisi oranları uygulanmaktadır. AB ülkelerinden Güney Afrika'ya olan oto yan sanayi ürünleri ithalatında ise gümrük vergisi oranları %0 ile %15 arasında değişmektedir.

Tablo: GAC'ne Otomotiv Ürünleri İthalatı-MFN Ülkelerine Uygulanan Gümrük Vergisi Oranları

(Tablo için: bkz. web sitemizin GAC ülke raporunun tamamı/ sayfa: 55-56)

Kaynak: <http://mkaccdb.eu.int/mkaccdb2/indexPubli.htm>

GÜÇ AKTARIMI EKİPMANI VE AKSAMI (TRANSMİSYON MİLLERİ, YATAKLARI, KOVANLARI VB.) (gtip: 8483)

Güney Afrika, kıtadaki en önemli otomotiv üreticisidir. Pek çok küresel otomotiv firmasının ülkede üretim tesisleri vardır ve yıllık üretim 500 bin adet civarındadır.

2008 yılında Güney Afrika'nın güç aktarım ekipmanı ve aksam parçaları ithalatı 390 milyon dolar olarak gerçekleşmiş ve bir önceki yıla göre %25 civarında ithalat artışı olmuştur. Ülkemizden Güney Afrika'ya güç aktarım ekipmanı ve aksamı ihracatı 2008 yılında 1,6 milyon dolar olmuştur.

Ancak 2009'un ilk sekiz ayında ihracat bir önceki yılın aynı dönemine göre %30 civarında azalarak 700 bin dolar civarında gerçekleşmiştir. Bu azalışın temel nedeni küresel kriz ve otomotiv sektöründeki üretim düşüşleri olduğu tahmin edilmektedir. Nitekim 2008 yılında 544 bin adet olan Güney Afrika'nın taşıt araçları üretiminin 2009'da 480 bin civarında olacağı ve böylece üretimin 2004'ten beri ilk kez 500 bin'in altına ineceği tahmin edilmektedir. Krizin etkilerinin azalmasının beklendiği 2010 ve sonraki yıllarda ülkenin güçlü ve köklü otomotiv, makine gibi sektörlerinin transmisyon ekipmanı ve aksamı açısından kayda değer bir talep artışı yaratması ve pazarda ciddi büyüme yaşanması beklenmektedir.

Güney Afrika güç aktarım ekipmanı, aksam ve parçaları (GTİP: 8483) ithalatında 8483.30.55 GTİP'li "mil yatakları" (iç çapı 125 mm'yi, yatak kalınlığı 5 mm'yi geçmeyen iki parça halindeki yataklar) için AB ülkelerine %7,6, ülkemizin dahil olduğu MFN ülkelerine %20 oranında gümrük vergisi uygulamaktadır. 8483 kapsamındaki diğer tüm ürünler sıfır vergiyle ithal edilmektedir.

Petrol Ürünleri

PETROL YAĞLARI (gtip: 2710)

Güney Afrika Cumhuriyeti'ne gerçekleştirmekte olduğumuz petrol yağları ihracatı, benzin (kurşunsuz, 95 oktan)'den oluşmaktadır. 2008 yılında söz konusu ülkeye 298 milyon dolar düzeyinde benzin (kurşunsuz, 95 oktan - 27101145000011 kaleminde) ihracatı gerçekleştirilmiştir.

G.Afrika'da az miktarda petrol ve doğal gaz rezervi bulunmakla birlikte, ülkenin önemli bir petrol işleme kapasitesi vardır. Mısır'dan sonra Afrika kıtasında 2. sıradadır. Ülkede BP, Chevron, Engen, Shell ve Total gibi uluslararası firmalar faaliyet göstermektedir. Bu ürünün ithalatında % 10,2'lik payımız bulunmakta ve önümüzdeki dönem için ihrac potansiyelimiz bulunduğu düşünülmektedir. Bu ürünlerin ülkemizdeki tek üretici ve ihracatçısı Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'dir.

Pompa ve Kompresörler

Son dört yıllık dönemler itibarıyla Güney Afrika Cumhuriyeti pompa ve kompresör ithalatı artış eğiliminde olmasına rağmen Türkiye'nin bu pazara gerçekleştirdiği ihracat rakamları aynı oranlarda artış göstermemiş ve 2008 yılında %36 azalmıştır. Türkiye'nin GAC pazar payı 2008 yılında %0,3 dolayında gerçekleşmiş durumdadır. Türkiye bu payı ile GAC'ın en çok pompa ve kompresör ithalatı yaptığı ülkeler sıralamasında ancak 23. sırada yer alabilmektedir. GAC pompa ve kompresör ithalatının yarısını ise Almanya, İtalya, Çin ve A.B.D.'den gerçekleştirmiştir.

2000 yılından bu yana oluşan veriler incelendiğinde sürekli olarak dış ticaret fazlası veren GAC'ın 2004 yılından bu yana dış ticaret açığı verdiği görülmektedir. Ülkenin son yıllarda otomotiv, inşaat ve tarım makineleri ithalatı büyük artış gösterme eğilimindedir. Özellikle inşaat sektörü açısından bu artış dikkat çekicidir. Ülke bölge içerisinde doğrudan yabancı sermaye yatırımlarının en çok yapıldığı ülke konumundadır. Afrika kıtasında ticari ve hukuksal düzenlemelerin açık ve güvenilir şekilde uygulandığı bir ülke olması sonucunda bu yatırımlar içerisinde inşaat sektörü de önemli ivme kazanmıştır. 2010 FIFA Dünya Futbol Şampiyonası'nın da bu ülkede düzenlenecek olması sektörü daha da hareketli hale getirmiştir. Bununla birlikte Türk müteahhit firmaları, pazar kar marjının düşük olması ve Almanya, Fransa, Çin ve A.B.D. ile fiyat rekabetinin yüksek olması gibi nedenlerle pazara çok fazla eğilmemektedirler.

İnşaat sektörü içerisinde pompa ve kompresör ithalatı da önemli yer tutmaktadır. Türkiye'nin 8413 gtip numaralı sıvılar için kullanılan pompa ihracatı 2 milyon dolar, 8414 gtip numaralı hava kompresörleri ihracatı ise 0,3 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. İlerleyen dönemlerde GAC ile Angola arasında gerçekleştirilecek olan boru hattı projesi ile birlikte, GAC ile diğer Afrika ülkeleri arasında ortaya çıkan ulaşım sorununun çözümü amacıyla oluşturulacak yeni liman, hava alanı inşası ve genişletilmesi projelerinde yer alınması ülkemizin pazar payını arttırabilecektir.

Türkiye ile GAC arasında pompa ve kompresör ticaretinde gümrük oranları 84.13 gtip nolu sıvılar için kullanılan pompalar için %0, 84.14 gtip nolu hava kompresörleri için ise %0 - %5 ve %15 olarak uygulanmaktadır.

Sofra ve Mutfak Eşyaları

GAC 2008 yılında toplam sofra ve mutfak eşyası ithalatının yüzde birlik kısmını Türkiye'den karşılamıştır. Toplam ithalatının 238 milyon dolar olduğu düşünülürse bu rakam firmalarımızın söz

konusunda önceki yıllarda gözlenen durumların göstergesi olarak yorumlanmaktadır.

1 milyar dolara yakın Türk sofa ve mutfak eşyası sektörünün toplam ihracatında GAC'nin payı sadece onbinde 3 gibi düşük değerlere tekabül etmektedir. İhracatımızda ağırlıklı olarak cam eşyaların ağırlıklı olduğu görülmekte, bunu plastik, demir/çelikten yapılan sofa ve mutfak eşyası ile porselen ve çini ürünler izlemektedir.

Çin'in sektörde en önemli rakip olduğu görülmektedir. Pazarda önemli payı bulunan bu ülke ile rekabette özellikle GAC'nin yüksek gelir seviyesindeki pazarı bölümlendirerek ve 2010 Dünya Kupası çerçevesinde söz konusu etkinliğe özgü ürün çeşitlendirmesi yaparak başarılı olunabileceği ve pazar payımızın artırılacağı düşünülmektedir.

Güney Afrika Cum. - Düzenlenen Önemli Fuarlar

Milli Katılımda Devlet Desteği Olan Fuarlar

Africa's Big Seven 2010 (Johannesburg - Temmuz/Her Yıl)

Gıda Ve Teknolojileri, Kozmetik, Ev-Mutfak Gereçleri ve Perakendecilik

Web Sitesi : http://www.exhibitionsafrica.com/2010/exhib_2010_big_7_main.asp

Interbuild Africa (Johannesburg - Eylül/Her Yıl)

İnşaat

Web Sitesi : <http://www.specialised.com/exhibits/interbuild/introduction.htm>

The Fashionist-Turkish Fashion Fair (Johannesburg - Temmuz/İki Yılda Bir)

Konfeksiyon, Hazirgiyim, Mayo, Kumaş, Tekstil Yan Sanayii ve Aksesuar, Deri-Kürk Konfeksiyon, Ayakkabi, Saraciye

Web Sitesi : <http://www.turkel.com.tr/>

Bireysel Katılımda Devlet Desteği Olan Fuarlar

ATF - Apparels, Textiles and Footwear - Export into Africa Exhibition (Cape Town - Kasım/Her Yıl)

Deri, Deri Ürünleri, Ayakkabi, Hazır Giyim, Moda

Web Sitesi : <http://http://www.exportsintoafrica.co.za/atf/index.aspx>

AUTO AFRICA EXPO-Johannesburg Int. Motor Show (Johannesburg - Ekim/Her Yıl)

OTOMOTİV

Web Sitesi : <http://www.autoafrica.com>

African Aerospace Güney Afrika Savunma Fuarı (Cape Town - Eylül/Her Yıl)

Havacılık ve Savunma

Web Sitesi : <http://www.aad-expo.co.za>

Agritech S.Africa (Pietermaritzburg - Haziran/Her Yıl)

Tarım

Web Sitesi : <http://www.alfajer.net>

Decorex JHB - Fair for Decoration, Kitchens and Bathrooms (Midrand - Ağustos/Her Yıl)

Mobilya, İç Tasarım

Web Sitesi : <http://http://www.decorex.co.za>

FUTUREX - Information and Communications Technologies and Electronics Exhibition (Johannesburg - Mayıs/Her Yıl)

Bilgi Teknolojileri, İletişim, Ofis Ekipmanları, Ofis Tedarikçileri

Web Sitesi : <http://www.exhibitafrica.co.za>

Hostex Cape Hospitality and Catering Exhibition (Johannesburg - Mart/Her Yıl)

Hotel ve Yiyecek Ekipmanları

Web Sitesi : <http://www.exhibitafrica.co.za>

Power Generation World Africa - Conference and Exhibition (Johannesburg - Mart/Her Yıl)

Konvansiyonel Ve Yenilenebilir Enerji

Web Sitesi : <http://www.terrapin.com>

Proak Africa 2010 (Johannesburg - Mart/Her Yıl)

Ambalaj ve Paketleme

Web Sitesi : <http://www.specialised.com>

SECUREX - International Security Exhibition (Johannesburg - Temmuz/Her Yılı)

Güvenlik

Web Sitesi : <http://www.exhibitafrica.co.za>